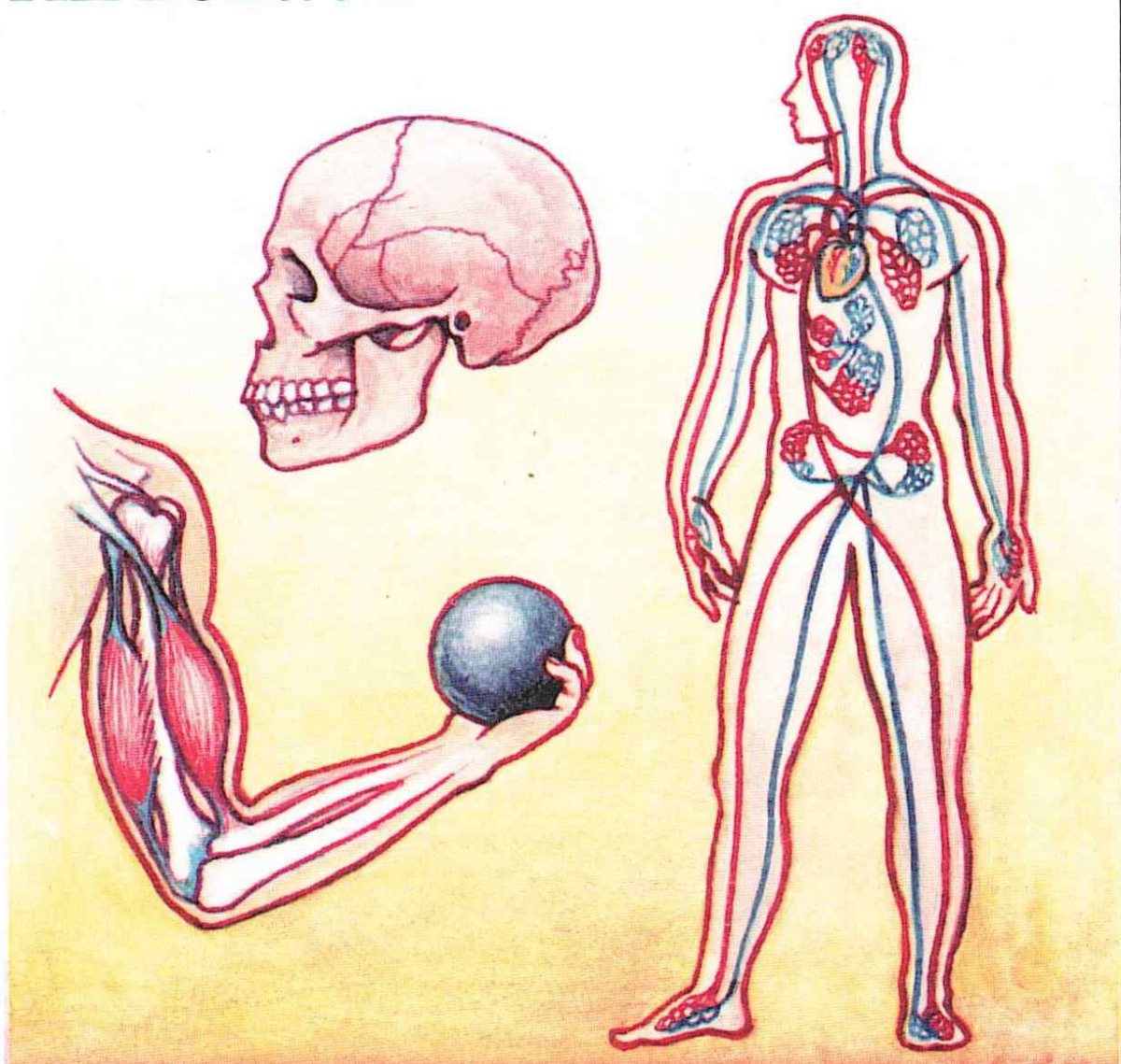

Азбука природы
Табигать әлифбасы

ЧЕЛОВЕК: анатомия, физиология, гигиена

КЕШЕ анатомиясе, физиологиясе, гигиенасы

«Мәгариф» нәшрияты

Азбука природы
Табиғатъ әлифбасы

**РУССКО-ТАТАРСКИЙ,
ТАТАРСКО-РУССКИЙ
СЛОВАРЬ
БИОЛОГИЧЕСКИХ
ТЕРМИНОВ**

Книга шестая

КАЗАНЬ
ИЗДАТЕЛЬСТВО «МАГАРИФ»
2001

РУСЧА-ТАТАРЧА,
ТАТАРЧА-РУСЧА
БИОЛОГИЯ
ТЕРМИННАРЫ
СҮЗЛЕГЕ

Алтынчы китап

КАЗАН
«МЭГАРИФ» НӘШРИЯТЫ
2001

УДК 573
ББК 28.7я2
А-35

Составители: профессор КГПУ Ф. Г. СИТДИКОВ,
доцент КГПУ А. А. ГАЙНУЛЛИН,
Ф. Г. ИШТИРЯКОВА

Перепечатка материалов книги без ведома издательства является нарушением Закона Российской Федерации «Об авторском праве и смежных правах» и преследуется по закону.

Азбука природы: Человек: анатомия, физиология, А-35 гигиена. — Русско-татарский, татарско-русский словарь биологических терминов /Сост. Ф. Г. Ситдилов, А. А. Гайнуллин, Ф. Г. Иштирякова. — Казань: Магариф, 2001. — 78 с.

ISBN 5-7761-0563-3

«Человек: анатомия, физиология, гигиена» — шестая книга из серии «Азбука природы». В ней представлены основные термины анатомии и физиологии человека.

Словарь предназначен для преподавателей биологии и учащихся общеобразовательных и специальных учебных заведений. Он будет полезен и студентам, и практическим работникам.

БЗ — 5(64) — 114 — 98/99

ISBN 5-7761-0563-3

© Издательство «Магариф», 2001

ВВЕДЕНИЕ

Данный терминологический словарь о человеческом организме составлен для учителей, родителей, учащихся, студентов, сотрудников газетно-журнальных издательств, редакторов и переводчиков.

Словарь включает в себя наиболее широко употребляемые термины из различных отраслей биологической науки (анатомия, цитология, физиология, биохимия, психология, генетика, гистология и др.) по человеку.

Термины на татарском языке, если они соответствуют содержанию, взяты из литературного или народного языка. Например: безымянный палец — атсыз бармак; мизинец — чәнчә бармак; желудочек — карынчык; тремор — калтырану, дерелдәү; коленная чашечка — тез капкачы һ. б.

Большинство слов словаря — это термины из латинского, греческого языков и они не переводятся на татарский язык. Например: диафрагма — диафрагма; аорта — аорта; агглютинация — агглютинация; билирубин — билирубин и др.

Сохранение и укрепление здоровья детей и подростков на сегодня одно из важнейших задач. В ее решении должны принять участие родители, учителя, широкая общественность, однако ребенок, зная свой организм, может принять активное участие в формировании здоровья.

В организме человека со своими названиями имеется более 200 костей, около 400 мышц, до 60 крупных артерий (мелких до 600), однако в словарь все они не включены.

Многие термины общие для человека и животных организмов и это является примером тому, что человек это лишь частица богатого животного мира.

Человек:

анатомия, физиология, гигиена

А

- АБДУКТОРЫ — абдукторлар (читкә тартучы мускуллар)
- АВИТАМИНОЗ — авитаминоз (нинди дә булса бер витамин житешмәүдән барлыкка килгән авыру)
- АВТОМАТИЗМ — автоматизм (кайбер органнарның үзлегеннән эшләү сәләте, мәс., йөрәкнең)
- АГГЛЮТИНАЦИЯ — агглютинация (специфик агглютинин тәэсирендә кан плазмасындагы кисәкчекләрнең укмашып төпкә утыруы)
- АГГЛЮТИНИНЫ — агглютининнар (кан плазмасындагы специфик матдәләр)
- АГГЛЮТИНОГЕН — агглютиноген (специфик агглютининнарның барлыкка килүен стимуллаштыручы аксым төре)
- АГРАНУЛОЦИТЫ — агранулоцитлар (цитоплазмасында бөртекләр — гранулалар булмаган лейкоцитлар төре)
- АГОНИЯ — агония (организмда клиник үлү алдыннан күзәтелә торган саклагыч реакцияләрнең көчәюе)
- АДАПТАЦИОННО-ТРОФИЧЕСКАЯ ФУНКЦИЯ (*нервной системы*) — нерв системасының адаптацион-трофик функциясе (матдәләр алмашын тәртипкә салу функциясе)
- АДАПТАЦИЯ — адаптация (организмның әйләнә-тирәдәге шартларга жайлашуы)
- АДВЕНТИЦИЯ — адвентиция (кайбер эчке органнар, кан тамырлары стенкасының тышкы сүрүе)
- АДЕНИЛАТЦИКЛАЗА — аденилатциклаза (мембрана ферменты — биологик катализатор)
- АДЕНОГИПОФИЗ — аденогипофиз (эчке секреция бизенең алгы өлеше)
- АДЕНОЗИНТРИФОСФАТ (АТФ) — аденозинтрифосфат (АТФ) (күзәнәкне энергия белән тәэмин итеп торучы универсаль биологик аккумулятор)
- АДИССОНОВА БОЛЕЗНЬ — Адиссон авыруы (бөөр өсте бизләренең эшләү сәләте кимүдән килеп чыга)
- АДРЕНАЛИН — адреналин (бөөр өсте бизләренең ми матдәсе катлавы гормоны)
- АДРЕНАЛОВАЯ СИСТЕМА — адренал система (эмбриогенез буенча симпатик нерв системасына якын хромаффинлы күзәнәкләр)
- АДРЕНОКОРТИКОТРОПНЫЙ ГОРМОН — адренотропик гормон (гипофиз гормоны)

АДРЕНОРЕЦЕПТОР(Ы) — адренорецептор(лар) (синапта норадреналин белән элементгә керә торган участоклар)

АДСОРБЦИЯ — адсорбция (газсыман яки эрегән матдәләрнең адсорбент өслеге белән йотылуы)

АККОМОДАЦИЯ — аккомодация (жайлашу, мәс., күзнең якыннан яки ерактан күрү өчен жайлашуы)

АКРАМИОН — акрамион (калак сөяге үсентесе)

АКСЕЛЕРАЦИЯ — акселерация (балаларның һәм яшүсмерләрнең үсү һәм житлегү срогы тизләнү)

АКСОЛЕММА — аксолемма (аксонның плазматик мембранасы)

АКСОН — аксон (нерв күзәнәгенең озын үсентесе)

АКСОННЫЙ ХОЛМИК — аксон калкулыгы

АКСОПЛАЗМА — аксоплазма (аксон цитоплазмасы)

АКСОПЛАЗМАТИЧЕСКИЙ ТОК — аксоплазма агымы

АКТИВНОСТЬ ДВИГАТЕЛЬНАЯ — хәрәкәт активлыгы

АКТИВНЫЙ ТРАНСПОРТ — актив транспорт (матдәләрнең АТФ энергиясе хисабына мембрана аркылы күчүе)

АКТИН — актин (мускул составындагы аксым төре)

АКТОМИОЗИН — актомиозин (мускул составындагы аксым төре, актин һәм миозин кушылмасы)

АКЦЕПТОР — акцептор (атомнар группасын яки электроннарны үзәнә икенче матдәдән кушучы матдә)

АЛКАЛОИДЫ — алкалоидлар (агулы органик матдәләр)

АЛЛЕРГИЯ — аллергия (организмның чит тәэсирләргә сизгерлегенә арту)

АЛЛОКОРТЕКС — аллокортекс (баш миен ярымшарлар кабыгының бер өлеше)

АЛЛОМЕТРИЯ — аллометрия (үсеш чорында организмның аерым өлешләренең тигезсез үсүе)

АЛЬБИНИЗМ — альбинизм (пигментсызлык)

АЛЬБУМИНЫ — альбуминнар (гади аксымнар, мәс., йомырка агында)

АЛЬВЕОЛА — альвеола

АЛЬВЕОЛЯРНАЯ ВЕНТИЛЯЦИЯ — альвеолалар вентилициясе

АЛЬДОСТЕРОН — альдостерон (бөөр өсте бизләренең кабык матдәсендә эшләнүче гормон)

АМАКРИНОВЫЕ КЛЕТКИ — амакрин күзәнәкләр

АМЕОБИДНОЕ ДВИЖЕНИЕ — амёбасыман хәрәкәт

АМИЛАЗА — амилаза (гликогенны һәм крахмалны таркатучы фермент)

АМИНОКИСЛОТЫ — аминокислоталар (NH_2 группалы органик кислоталар)

АМИНОПЕПТИДАЗЫ — аминопептидазалар (аксым молекулаларын таркатучы ферментлар)

АММОНИЕВ РОГ — аммон мөгезе (баш миендә)

АМНЕЗИЯ — амнезия (хәтер, зиһен зәгыйфьләну)

АНАБИОЗ — анабиоз (уңайсыз шартларда тереклек функция-
ләренәң вакытлыча сүлпәнләнүе)

АНАБОЛИЗМ — анаболизм (ассимиляция)

АНАЛГИЯ — аналгия (төрле зарарлаучы фактор тәэсир иткәндә
организмның авыртуны сизмәве)

АНАЛИЗАТОР — анализатор (сизү органы һәм аның баш миен-
дәге үзәге)

АНАЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КОРЫ ГОЛОВНОГО МОЗГА — баш
мие кабыгының аналитик эшчәнлегә

АНАСТОМОЗ — анастомоз (ике кан тамырының яки ике нерв
җепселенәң бер-берсе белән тоташуы)

АНАТОМИЯ — анатомия (кеше организмының тышкы һәм эчке
төзелеше турындагы фән)

АНАФИЛАКСИЯ — анафилаксия (аллергиянең бер формасы —
чит аксымның яки микроб агуының кабат тәэсир итүенә
организмның көчле реакциясе)

АНГИОЛОГИЯ — ангиология (кан тамырларын өйрәнүче фән)

АНГИОТЕНЗИН — ангиотензин (артерияләрдә кан басымын кү-
тәрүче биологик актив полипептид)

АНДРОГЕНЫ — андрогеннар (ата җенес гормоннары)

АНЕМИЯ — анемия (азканлылык, канда эритроцитлар, гемо-
глобин җитмәү)

АНЕСТЕЗИЯ — анестезия (авырту сизмәүчәнлек, авырту сизүне
бетерү)

АНЕСТЕЗИРУЮЩЕЕ ВЕЩЕСТВО — анестезияләүче матдә

АНОМАЛИЯ — аномалия (нормадан авышу)

АНТАГОНИЗМ — антагонизм

АНТЕНАТАЛЬНЫЙ ПЕРИОД — антенаталь период (баланың яралу
моментыннан туганчыга кадәр карында үсү вакыты)

АНТИАНЕМИЧЕСКИЙ ФАКТОР — антианемик фактор

АНТИБИОТИКИ — антибиотиклар

АНТИГЕМОМОРРАГИЧЕСКИЙ ВИТАМИН — антигеморрагик витамин
(K₁ витамини)

АНТИГЕМОФИЛИТИЧЕСКИЙ ГЛОБУЛИН — антигемофилик глобу-
лин (гемофилиягә каршы аксым)

АНТИГЕНЫ — антигеннар (организмга кертелгәч антитәнчекләр
барлыкка китерүче матдә)

АНТИДИУРЕТИЧЕСКИЙ ГОРМОН — антидиуретик гормон (гипофиз
гормоннары төре)

АНТИТЕЛА — антитәнчекләр (организмга кергән антигеннарға
каршы матдәләр)

АНТИТОКСИНЫ — антитоксиннар (токсин тәэсиреннән орга-
низмда барлыкка килеп, организмны агуланудан саклый тор-
ган матдәләр)

АНТРОПОЛОГИЯ — антропология (кешенең эволюциясен өйрәнүче фән)
 АНУРИЯ — анурия (сидек ясалунның тукталуы)
 АНЭНЦЕФАЛИЯ — анэнцефалия (баш мие үсешендә тумыштан булган кимчелекләр)
 АОРТА — аорта (йөрәктән чыга торган төп кан тамыры)
 АПАТИЯ — апатия (дәртсезлек, рух төшенкелеге)
 АПИКАЛЬНЫЙ — апикаль (өске өлеш)
 АПЛАЗИЯ — аплазия (тумыштан организмның нинди дә булса органы, өлеше булмау)
 АПНОЭ — апноэ (сулыш алуның вакытлыча тукталуы)
 АПОКРИНОВЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — апокрин бизләр (секрет бүлеп чыгарганда биз күзәнәкләренең өске өлеше җимерелеп, секрет белән бергә чыга торган бизләр)
 АПОНЕВРОЗ — апоневроз, яры
 АПОФЕРМЕНТ — апофермент (катлаулы ферментларның аксым компоненты)
 АППЕНДИКС — аппендикс (суалчансыман эчәк, сукуыр эчәк үсентесе)
 АППЕТИТ — аппетит (ашыйсы килү)
 АРИТМИЯ — аритмия (ритм бозылу)
 АРТЕРИАЛЬНАЯ ДУГА — артерия җәясе
 АРТЕРИАЛЬНЫЙ ПРОТОК (*Боталлов*) — Боталл тармагы (үпкә артериясенең аорта белән тоташмасы)
 АРТЕРИОЛА — артериола (артерияләрнең капиллярларга күчә торган соңгы тармаклары)
 АРТЕРИЯ — артерия (канны йөрәктән читкә алып китүче кан тамыры)

- А. БЕДРЕННАЯ — бот а.
- А. БОЛЬШЕБЕРЦОВАЯ — зур балтыр а.
- А. БОЛЬШОГО МОЗГА ЗАДНЯЯ — зур миңең арткы а.
- А. БОЛЬШОГО МОЗГА ПЕРЕДНЯЯ — зур миңең алгы а.
- А. БОЛЬШОГО МОЗГА СРЕДНЯЯ — зур миңең урта а.
- А. БРЫЖЕЕЧНАЯ — җыерча а.
- А. ВЕНЕЧНАЯ — таҗсыман а.
- А. ВЕРХНЕЙ ГУБЫ — өске ирен а.
- А. ВИСОЧНАЯ — чигә а.
- А. ГЛАЗНИЧНАЯ — күз а.
- А. ЗАТЫЛОЧНАЯ — баш арты а.
- А. ЖЕЛУДОЧНО-ДВЕНАДЦАТИПЕРСТНАЯ — ашказаны-уникеилле эчәк а.
- А. ЛОКТЕВАЯ — терсәк а.
- А. ЛУЧЕВАЯ — беләк а.
- А. МАЛОБЕРЦОВАЯ — кече балтыр а.
- А. МАТКИ — аналык а.
- А. НИЖНЕЙ ГУБЫ — аскы ирен а.
- А. ПЛЕЧА ГЛУБОКАЯ — кулбашның тирән а.

- А. ПЛЕЧЕВАЯ — кулбаш а.
- А. ПОДКЛЮЧИЧНАЯ — умрау асты а.
- А. ПОДКОЛЕННАЯ — тез асты а.
- А. ПОЗВОНОЧНАЯ — умырткалык а.
- А. ПОЧЕЧНАЯ — бөөр а.
- А. СЕЛЕЗЁНОЧНАЯ — талак а.
- А. СОННАЯ ВНУТРЕННЯЯ — эчке йокы а.
- А. СОННАЯ НАРУЖНАЯ — тышкы (өске) йокы а.
- А. СОННАЯ ОБЩАЯ — гомуми йокы а.
- А. СРЕДИННАЯ — урта а.
- А. ЧЕЛЮСТНАЯ — казналык а.
- А. ШЕИ ПОПЕРЕЧНАЯ — муенның аркылы а.
- А. ЯЗЫЧНАЯ — тел а.

АРТЕФАКТ — артефакт (организмда нормада күзәтелми торган процесс)

АСИММЕТРИЯ — асимметрия (симметрия булмау яки аның бозылуы)

АСТЕНИЯ — астения (хәлсезлек)

АСТИГМАТИЗМ — астигматизм (күзнең мөгез катлау өслеге тигез булмау аркасында тонык күрү)

АСФИКСИЯ — асфиксия (буылу, тын кысылу)

АТАКСИЯ — атаксия (мускулларның килешенеп эшләү сәләте югалу)

АТЛАНТ — атлант (муенның беренче умырткасы)

АТЛАНТО-ЗАТЫЛОЧНЫЙ СУСТАВ — баш арты суставы

АТЛАНТО-ЭПИСТРОФЕАЛЬНЫЙ СУСТАВ — атлант-эпистрофей буын

АТРОПИН — атропин (пасләнчалар үсемлегендә була торган алкалоид)

АТРОФИЯ — атрофия (нинди дә булса органның озак вакыт хәрәкәтсез торыуы яки туклануы җитешмәү сәбәпле кечерәюе һәм эш сәләтен югалтуы)

АТОНИЯ — атония (тонуссызлык, тонус югалу)

АТРИОВЕНТРИКУЛЯРНЫЙ УЗЕЛ — атриовентрикуляр төен

АФАЗИЯ — афазия (сөйләм бозылу)

АФФЕКТ — аффект (көчле дулкынлану)

АФФЕРЕНТАЦИЯ — афферентация (рецепторлардан үзәккә омтылучы импульслар агымы)

АФФЕРЕНТНЫЙ — афферент (үзәккә омтылучы)

АХИЛЛОВ РЕФЛЕКС — Ахилл рефлекс (үкчә сеңеренә суккач, балтыр мускулының кыскаруы)

АХЛОРГИДРИЯ — ахлоргидрия (ашказаны сыекчасында хлорид кислотасының булмавы)

АЦЕТИЛХОЛИН — ацетилхолин (медиаторның бер төре)

АЦЕТИЛХОЛИНЭСТЕРАЗА — ацетилхолинэстераза (фермент)

АЦЕТОНОВЫЕ ТЕЛА — ацетонлы матдәләр (организмда май алмашы бозылудан барлыкка килә)

АЦИНУС — ацинус (үпкәнең берничә сулыш юлыннан һәм альвеолалардан торган тәлгәшсыман газ алмаштыручы структурасы)

АШНЕРА РЕФЛЕКС — Ашнер рефлексы (күз алмаларына басым
ясаганда йөрэк тибү ешлыгы кимү, кан басымы төшү рефлексы)
АШОФФА-ТАВАРА УЗЕЛ — Ашофф-Тавар төене (йөрәгалды-ка-
рынчык төене)
АЭРОБНЫЙ ПРОЦЕСС — аэроб процесс (кислород катнашында
узучы процесс)

Б

БАБИНСКОГО РЕФЛЕКС — Бабинский рефлексы (аяк табанының
тышкы кырый тиресен тынычсызлаганда, баш бармакның ту-
раюы яки калган бармакларның төрле якка таралу рефлексы)
БАЗАЛЬНАЯ МЕМБРАНА — базаль мембрана (төп мембрана)
БАЗАЛЬНЫЙ — базаль (төп, нигез)
БАЗАЛЬНЫЙ ТОНУС — базаль тонус (нормада шома мускуллар-
ның кыскаруы нәтижәсендә кан тамырларының тараюы)
БАЗЕДОВА БОЛЕЗНЬ — Базед авыруы (калкансыман бизнең зу-
раюы һәм эшчәнлегә артудан килеп чыккан авыру)
БАЗОФИЛ — базофил (лейкоцитларның бер төре)
БАЛАНС ВОДНО-СОЛЕВОЙ — су-тоз балансы
БАЛАНС ЭЛЕКТРОЛИТОВ — электролитлар балансы
БАРАБАНАЯ ПЕРЕПОНКА — колак пәрдәсе
БАРАБАНАЯ ПОЛОСТЬ — барабан куышлыгы (колакта)
БАРОРЕФЛЕКСЫ — барорефлекслар
БАРОРЕЦЕПТОРЫ — барорецепторлар (басымны сизүче рецепторлар)
БАРЬЕРНАЯ ФУНКЦИЯ — барьер функциясе (кайбер органнар-
ның организмны зарарлы тәэсирләрдән саклау сәләте)
БАТМОТРОПНОЕ ДЕЙСТВИЕ — батмотроп тәэсир (йөрәк мускулы-
ның ярсынучанлыгы үзгәрү)
БЕДРО — бот
БЕЗУСЛОВНОЕ ТОРМОЖЕНИЕ — шартсыз тоткарлану
БЕЗУСЛОВНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — шартсыз рефлекслар
БЕЗЫМЯННЫЙ ПАЛЕЦ — атсыз, исемсез бармак
БЕЙНБРИДЖА РЕФЛЕКС — Бейнбридж рефлексы
БЕЛАЯ ЛИНИЯ ЖИВОТА — корсакның урта сызыгы
БЕЛКИ — аксымнар
БЕЛОЕ ВЕЩЕСТВО МОЗГА — минең ак матдәсе
БЕЛОЧНАЯ ОБОЛОЧКА — аксыл тышча
БЕРЕМЕННОСТЬ — йөклелек
БЕРИ-БЕРИ — бери-бери авыруы (В₁ витаминны җитмәүдән)
БИЛАТЕРАЛЬНОСТЬ — билатеральлек (симметрия тибү, ике
яклы симметрия)
БИЛИВЕРДИН — биливердин (үт пигментларының берсе, яшел
төстә)

БИЛИРУБИН — билирубин (үт пигменты, сары-кызыл төстө)
 БИНОКУЛЯРНОЕ ЗРЕНИЕ — бинокуляр күрү (ике күз ярдамендө күрү)
 БИО- — био- (грекча — тереклекне аңлата)
 БИОКИБЕРНЕТИКА — биокибернетика
 БИОЛОГИЧЕСКАЯ СИСТЕМА — биологик система
 БИОЛОГИЧЕСКИ АКТИВНОЕ ВЕЩЕСТВО — биологик актив матдө
 БИОЛОГИЧЕСКИ АКТИВНЫЕ ТОЧКИ — биологик актив нокталар
 БИОЛОГИЧЕСКИЕ РИТМЫ — биологик ритмнар
 БИОЛОГИЧЕСКИЕ ЧАСЫ — биологик сәгатьләр
 БИОЛЮМИНЕСЦЕНЦИЯ — биолюминесценция (кайбер тере организмнарның яктыртулары)
 БИОМЕТРИЯ — биометрия (биологиянең математик статистика методларын куллана торган тармагы)
 БИОПОТЕНЦИАЛ — биопотенциал (тере тукуымада ике нокта арасында потенциаллар аермасы)
 БИОПСИЯ — биопсия (нинди дө булса органнан тукуыма кисәген анализ өчен алу)
 БИОТОКИ МОЗГА — ми биотоклары
 БИОЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ ПОТЕНЦИАЛЫ — биоэлектрик потенциаллар
 БИОЭНЕРГЕТИКА — биоэнергетика
 БИФУРКАЦИЯ — бифуркация (органның икегә тармаклануы, мәс., трахея—ике бронхка)
 БИЦЕПС-РЕФЛЕКС — бицепс-рефлекс (терсәкне бөгү рефлексы)
 БЛЕДНЫЙ ШАР — төссөз шар
 БЛИЗОРУКОСТЬ — күрә карау (ерактан күрмәү)
 БЛОК — чыгыр (кайбер сөяклөрдө)
 БЛОКАДА АТРИОВЕНТРИКУЛЯРНАЯ — атриовентрикуляр блокада (йөрәгалдыннан карынчыкка ярсынуны үткөрүнөң бозылуы)
 БОДРСТВОВАНИЕ — йокламау, уяу булу
 БОКАЛОВИДНЫЕ КЛЕТКИ — бокалсыман күзәнәкләр (эчәклек, сулыш юлларында лайлалы тышчадагы күзәнәкләр)
 БОЛЕЗНЬ — авыру, чир
 БОЛЬ — авырту
 БОЛЬШОЙ КРУТ КРОВООБРАЩЕНИЯ — кан әйләнешенөң зур түгәрәге
 БОРОЗДЫ — буразналар, сырлар
 БОТАЛЛОВ ПРОТОК — Боталл тармагы (үпкә артериясенөң аорта белән тоташмасы)
 БОУМЕНОВА КАПСУЛА — Боумен капсуласы (бөөрдө)
 БРАДИКАРДИЯ — брадикардия (йөрәк тибешенөң сирәкләнүе)
 БРАХИМОРФНОСТЬ — брахиморфлык (киң гәүдәле, кыска очлыклы гәүдә төзелеше)
 БРОВЬ — каш
 БРОЖЕНИЕ — әчү

БРОНЗОВАЯ БОЛЕЗНЬ — бронза авыруу (Аддиссон авыруу)
 БРОНХИ — бронхлар (сулыш юлларының үпкәдәге тармаклары)
 БРОНХИОЛЫ — бронхиолалар (сулыш юлларының үпкәдәге вак тармаклары)
 БРУННЕРОВЫ ЖЕЛЕЗЫ — Бруннер бизләре (уникеилле эчәктәге бизләр)
 БРЫЖЕЙКА — жыерча, эч ярысы (эчәкләрне тотып тора торган катлау)
 БРЮШИНА — корсак ярысы, карындык
 БРЮШНАЯ ПОЛОСТЬ — корсак куышлыгы, эч куышлыгы
 БРЮШНАЯ СТЕНКА — корсак стенкасы, эч стенкасы
 БРЮШНОЙ ПРЕСС — корсак басымы (корсак мускулларының эчке органнарга басымы)
 БРЮШНОЙ ТИП ДЫХАНИЯ — корсак белән сулау
 БРЮШНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — корсак рефлекслары
 БУГОР — калкым
 БУЛЬВАРНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — бульбар рефлекслар (ми кәүсәсә катнашында була торган рефлекслар)
 БУЛЬВАРНЫЙ ПАРАЛИЧ — бульбар паралич
 БУФЕРНЫЕ СИСТЕМЫ — буфер системалар

В

ВАГОТОМИЯ — ваготомия (гизүче нерв яки вагус нервысын кисү)
 ВАГОТОНИН — ваготонин (вагус нервысының тонусын күтәрүче гормон)
 ВАЗОДИЛАТАТОРЫ — вазодилататорлар (кан тамырларын киңәйтүче нервлар һәм матдэләр)
 ВАЗОДИЛАТАЦИЯ — вазодилатация (кан тамырларының киңәюе)
 ВАЗОКАРДИАЛЬНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — вазокардиаль рефлекслар
 ВАЗОКОНСТРИКТОРЫ — вазоконстрикторлар (кан тамырларын тарайтучы матдэләр һәм нервлар)
 ВАЗОМОТОРНЫЕ НЕРВЫ — вазомотор нервлар
 ВАЗОМОТОРНЫЙ ЦЕНТР — вазомотор үзәк
 ВАЗОПРЕССИН — вазопрессин (гормон)
 ВАКЦИНА — вакцина (прививка ясау өчен препарат)
 ВАСКУЛЯРИЗАЦИЯ — васкуляризацияләү (органны кан тамырлары белән тәэмин итү)
 ВАРОЛИЕВ МОСТ — Варолий күпере (баш миендә)
 ВДОХ — сулыш алу
 ВЕГЕТАТИВНАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА — вегетатив нерв системасы (эчке органнарның эшчәнлеген, матдэләр алмашын регуляцияләүче нерв системасы)
 ВЕГЕТАТИВНЫЙ — вегетатив (үстерә торган, тукландыра торган, үсү белән идарә итә торган орган, нерв системасы һ. б.)

ВЕЗИКУЛА — везикула (куык)

ВЕКО — күз кабагы

ВЕКТОРКАРДИОГРАФИЯ — векторкардиография (йөрәкне өйрәнү методы)

ВЕЛОЭРГОМЕТР — велоэргометр (велосипедта баргандагы эшне үлчәү жайланмасы)

ВЕНА(Ы) — вена(лар) (канны органнардан йөрәккә илтүче кан тамыры)

В. БЕДРЕННАЯ — бот в.

В. ВЕРХНЕЙ ГУБЫ — өске ирен в.

В. ВИСОЧНАЯ СРЕДНЯЯ — чигәненң урта в.

В. ВОРОТНАЯ ПЕЧЕНИ — бавырның капка в.

В. ДИАФРАГМЫ — диафрагма в.

В. ЖЕЛЧНОГО ПУЗЫРЯ — үт куыгы в.

В. ЗАПИРАТЕЛЬНАЯ — бикләүче в.

В. ЗАТЫЛОЧНАЯ — баш арты в.

В. ЛИЦЕВАЯ — бит в.

В. ЛОБНАЯ — маңгай в.

В. НАДГЛАЗНИЧНАЯ — күз чокыры өсте в.

В. НАДПОЧЕЧНИКА — бөөр өсте бизе в.

В. НЕБНАЯ — аңкау в.

В. НИЖНЕЙ ГУБЫ — аскы ирен в.

В. ПОДБОРОДКА — ияк в.

В. ПОДВЗДОШНАЯ ОБЩАЯ — уртак оча в.

В. ПОДКЛЮЧИЧНАЯ — умрау асты в.

В. ПОДКОЛЕННАЯ — тез асты в.

В. ПОЗВОНОЧНАЯ — умырткалык в.

В. ПОЛАЯ ВЕРХНЯЯ — өске күп канлы в.

В. ПОЛАЯ НИЖНЯЯ — аскы күп канлы в.

В. ПОЯСНИЧНАЯ — бил в.

В. ПОЧЕЧНАЯ — бөөр в.

В. ПУПОЧНАЯ — кендек в.

В. СЕЛЕЗЁНОЧНАЯ — талак в.

В. УШНАЯ ЗАДНЯЯ — колак арты в.

В. ЧЕЛЮСТНАЯ — казналык в.

В. ЯГОДИЧНАЯ — арт сан в., утрак в.

В. ЯЗЫКА — тел в.

В. ЯИЧНИКА — күкәйлек в.

ВЕНЕЧНЫЕ СОСУДЫ — йөрәк кан тамырлары

ВЕНОЗНОЕ ДАВЛЕНИЕ — веноз басым

ВЕНОЗНЫЙ ПУЛЬС — вена пульсы

ВЕНТИЛЯЦИЯ ЛЁГКИХ — үпкәләр вентилициясе

ВЕНТИЛЯЦИЯ ЛЁГКИХ ИСКУССТВЕННАЯ — үпкәләрдә ясалма вентилиция

ВЕНТРАЛЬНЫЙ — вентраль (корсак ягы)

ВЕРЁВЧАТОЕ ТЕЛО — баусыман тән (озынча мидә)

ВЕРТЕЛ — чукмарсәяк (бот сәягенең югары өлешендәге үсенте)

ВЕРТЛУЖНАЯ ВПАДИНА — чукмарсәяк чокыры

ВЕРХНЕГЛАЗНИЧНАЯ ЩЕЛЬ — күз чокырының өске ярыгы

ВЕРХНИЕ ДЫХАТЕЛЬНЫЕ ПУТИ — өске сулыш юллары
 ВЕРХНИЙ СЖИМАТЕЛЬ ГЛОТКИ — йоткылыкның өске кыскычы
 ВЕСТИБУЛЯРНАЯ СИСТЕМА — вестибуляр система
 ВЕСТИБУЛЯРНЫЙ АППАРАТ — вестибуляр аппарат
 ВЕТВЬ — тармак
 ВЖИВЛЕНИЕ — теркәү
 ВИВИСЕКЦИЯ — вивисекция (өйрәнү өчен тере хайванга операция ясау)
 ВИЗУАЛЬНЫЙ — визуаль (күз ярдәмендә кабул итү)
 ВИЛОЧКОВАЯ ЖЕЛЕЗА — бугаз бизе
 ВИНТООБРАЗНЫЙ СУСТАВ — винтсыман буын
 ВИСЦЕРАЛЬНАЯ МУСКУЛАТУРА — висцераль мускулатура (эчке органнар мускулатурасы)
 ВИСЦЕРАЛЬНЫЙ — висцераль (эчке органнарга бәйләнешле)
 ВИСЦЕРАЛЬНЫЙ МОЗГ — висцераль ми
 ВИСЦЕРОРЕФЛЕКС(Ы) — висцерорефлекс(лар) (эчке органнарны ярсытканда күзәтелә торган рефлекслар)
 ВИСЦЕРОРЕЦЕПТОР(Ы) — висцерорецептор(лар)
 ВИТАМИН(Ы) — витамин(нар) (тереклек эшчәнлеген өчен аз микъдарда зарури булган төрле химик составтагы органик матдә)
 ВКУС — тәм
 ВКУСОВЫЕ ЛУКОВИЦЫ — тәм төерчекләре
 ВЛАГАЛИЩЕ — җиңсә, аналык җиңсәсе
 ВЛАГАЛИЩНЫЙ СВОД — җиңсә гөмбәзе
 ВЛАГОПОТЕРЯ — су югалту
 ВНЕШНЯЯ СЕКРЕЦИЯ — тышкы секреция
 ВНИМАНИЕ — диъкъатъ, игътибар
 ВНУТРЕННЕЕ СОННОЕ СПЛЕТЕНИЕ — эчке йокы үрелмәсе
 ВНУТРЕННЕЕ УХО — эчке колак
 ВНУТРЕННОСТИ — эчке органнар
 ВНУТРЕННЯЯ СЕКРЕЦИЯ — эчке секреция
 ВНУТРИСУСТАВНАЯ СВЯЗКА — буынның эчке бәйләвече
 ВОДИТЕЛЬ РИТМА СЕРДЦА — йөрәккә ритм бирүче
 ВОДНО-СОЛЕВОЙ ОБМЕН — су-тоз алмашы
 ВОДНО-ЭЛЕКТРОЛИТНЫЙ ГОМЕОСТАЗ — су-электролитлар гомеостазы
 ВОДНЫЙ БАЛАНС — су балансы
 ВОДЯНИСТАЯ ВЛАГА — сусыл сыекча
 ВОЗБУДИМОСТЬ — ярсынучанлык
 ВОЗБУЖДЕНИЕ — ярсыну
 ВОЗРАСТ — яшь
 ВОЛОКНО МЫШЕЧНОЕ — мускул җепселе
 ВОЛОСКОВЫЕ КЛЕТКИ — төкчәле күзәнәкләр
 ВОЛОСЫ — чәч, йон
 ВОРСИНКИ — төкчәләр

ВОСПРИЯТИЕ — зиһенгә алу, үзләштерү
 ВРАЩАТЕЛИ ПОЗВОНКОВ — умыртка боргыч мускуллар
 ВРЕМЕННАЯ СВЯЗКА — вакытлы бәйләнеш (шартлы рефлекслар хасил булганда, нерв структуралары арасында барлыкка килгән элемент)
 ВСАСЫВАНИЕ — сеңү, сеңдерү
 ВСПОМИНАНИЕ — искә, хәтергә төшерү
 ВСТАВОЧНЫЕ НЕЙРОНЫ — ара нейроннар
 ВТОРАЯ СИГНАЛЬНАЯ СИСТЕМА — икенче сигнал системасы (кешегә генә хас сөйләм системасы сигналлары)
 ВТОРИЧНАЯ МОЧА — икенчел сидек
 ВТОРИЧНЫЕ ПОЛОВЫЕ ПРИЗНАКИ — икенчел җенес билгеләре
 ВЫБРАСЫВАЮЩИЙ ПРОТОК — чыгарып ташлаучы ермак
 ВЫВОДНОЙ ПРОТОК — чыгару ермагы
 ВЫДЕЛЕНИЕ — бүлеп чыгару
 ВЫДЕЛИТЕЛЬНАЯ СИСТЕМА — бүлеп чыгару системасы
 ВЫДОХ — сулыш чыгару
 ВЫЙНАЯ ЛИНИЯ — чәчүргеч сызыгы
 ВЫРЕЗКА — уемты
 ВЫСШАЯ НЕРВНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ — югары нерв эшчәнлегә

Г

ГАБИТУС — габитус (организмның тышкы күренеше)
 ГАВЕРСОВЫ КАНАЛЫ — Гаверс каналлары
 ГАЗООБМЕН — газлар алмашы
 ГАЗООБМЕН В ЛЁГКИХ — үпкәләрдә газлар алмашы
 ГАЙМОРОВА ПОЛОСТЬ — Гаймор куышлыгы (өске казналыкта)
 ГАЛЛЮЦИНАЦИЯ — галлюцинация (юк нәрсәне күрү, саташу)
 ГАММА-АМИНОМАСЛЯНАЯ КИСЛОТА — гамма-аминомәй кислотасы
 ГАММА-ГЛОБУЛИНЫ — гамма-глобулин (кайбер инфекцион авыруларны дөвалау һәм кисәтү өчен кулланыла, антитәнчекләрдән тора)
 ГАНГЛИЙ — ганглий (нерв төене)
 ГАНГЛИОБЛОКАТОРЫ — ганглиоблокаторлар (вегетатив нерв системасы төеннәрендәге синапсларда ярыну процессын тоткарлаучы дарулар)
 ГАССЕРОВ УЗЕЛ — Гассер төене (өч тармаклы нерв кәүсәсендә)
 ГАСТРИН — гастрин (гормон)
 ГАСТРОСКОПИЯ — гастроскопия (махсус прибор ярдәмендә ашказанының эчке өслеген тикшерү)
 ГАСТРОЦИТ — гастроцит (ашказаны күзәнәге)
 ГЕМ — гем (гемоглобинның аксым булмаган өлеше)
 ГЕМАТИН — гематин (оксидлашкан гем)

ГЕМАТОКРИТ — гематокрит (кан плазмасы күләме белән кан күзәнәкләре күләме арасындагы чагыштырманы билгеләү приборы)

ГЕМАТОЛОГИЯ — гематология (канны, аның составын, шулай ук кан авыруларын өйрәнә торган фән)

ГЕМАТОМА — гематома (тукымада оеган яки сыек каннан барлыкка килгән шеш)

ГЕМОГЛОБИН — гемоглобин (канның эритроцитларына кызыл төс бирүче аксымлы матдә)

ГЕМОЛИЗ — гемолиз (канның кызыл тәнчәкләре таркалу)

ГЕМОМЕТР — гемометр (канда гемоглобинның концентрациясен билгеләү приборы)

ГЕМОСТАЗ — гемостаз (канның кан тамырларында хәрәкәтен — агучанлыгын, ә кан тамырлары жәрәхәтләнгәндә оюын тәэмин итүче катлаулы система)

ГЕМОТОКСИНЫ — гемотоксиннар (организмга эләккәч, кызыл кан тәнчәкләрен таркатучы матдәләр)

ГЕМОФИЛИЯ — гемофилия (канның оемавы)

ГЕМОЦИАНИН — гемоцианин (кайбер умырткасызлар канында гемоглобин ролен үтәүче зәңгәр төстәге пигмент)

ГЕМОЦИТ — гемоцит (формалашкан кан күзәнәге)

ГЕПАРИН — гепарин (канны оюдан саклаучы матдә)

ГЕПАТОЦИТ — гепатоцит (бавыр күзәнәге)

ГЕРИНГА РЕФЛЕКС — Геринг рефлексы (тирән сулыш алуны туктатканда йөрәк тибү ешлыгы кимү рефлексы)

ГЕРОНТОЛОГИЯ — геронтология (тере организмнарның, шул исәптән кешенең дә картаюын өйрәнүче фән)

ГИГАНТИЗМ — гигантизм (артык озын гәүдәле булу)

ГИДРОЛИЗ — гидролиз (катлаулы матдәләрнең су катнашында таркалу реакциясе)

ГИДРОКОРТИЗОН — гидрокортизон (бөөр өсте бизләрендә эшлә- нүче гормон)

ГИПЕРЕМИЯ — гиперемия (кан тамырларына кирәгеннән артык кан тулу нәтижәсендәге кызыллык; тәннең аерым бер уры- нына яки органга кан саву)

ГИПЕРКАПНИЯ — гиперкапния (канда CO_2 микъдары арту)

ГИПЕРКИНЕЗ — гиперкинез (кирәгеннән артык хәрәкәт)

ГИПЕРОКСИЯ — гипероксия (тукымада, канда кислородның микъдары һәм басымы арту)

ГИПЕРПЛАЗИЯ — гиперплазия (органнарның функциясе көчәю нәтижәсендә күзәнәкләрнең артуы)

ГИПЕРПОЛЯРИЗАЦИЯ — гиперполяризация (мембрана потенциа- лының норма белән чагыштырганда зураюы)

ГИПЕРТЕНЗИН — гипертензин (кан тамырларын тарайтучы матдә)

ГИПЕРТЕРМИЯ — гипертермия (организмның нык жылынууы)
 ГИПЕРТОНИЯ — гипертония (кан басымының күтөрөлүө)
 ГИПЕРТРОФИЯ — гипертрофия (нинди дә булса органның авыру
 яки күп эшлөвө нәтижәсендә үсүө)
 ГИПНОЗ — гипноз (ми кабыгында тоткарлану процесслары көчәю
 сәбәплө хайваннарның һәм кешенөң ярымйоклаган хәлдә булуы)
 ГИПОВЕНТИЛЯЦИЯ — гиповентиляция (үпкәләрдә газлар алма-
 шы кимү)
 ГИПОГАСТРИЙ — корсакның оча өлөшө
 ГИПОКАПНИЯ — гипокапния (канда CO_2 микъдары кимү)
 ГИПОКИНЕЗ — гипокинез (хәрәкәт бозылу)
 ГИПОКСЕМИЯ — гипоксемия (канда кислород микъдары кимү)
 ГИПОКСИЯ — гипоксия (тукымаларда кислород житмәү)
 ГИПОТАЛАМО-ГИПОФИЗАРНАЯ СИСТЕМА — гипоталамо-гипофизар
 система
 ГИПОТАЛАМУС — гипоталамус (арадаш минөң таламус астында
 урнашкан өлөшө)
 ГИПОТЕРМИЯ — гипотермия (көшө яки хайван тәнөнөң яки
 аерым органының вакытлыча суынуы)
 ГИПОТОНИЯ — гипотония (кан басымының гадәттөгөдән түбә-
 нәюө)
 ГИПОФИЗ — гипофиз (ми өстәлмәсө, эчкө секрөция бизө)
 ГИППОКАМП — гиппокамп (зур минөң искө кабыгы өлөшө)
 ГИРУДИН — гирудин (канны оетмый торган матдә)
 ГИСА ПУЧОК — Гис бәйләмө (йөрөгалды-карынчык бәйләмө)
 ГИСТАМИН — гистамин (медиатор, гормон)
 ГЛАДКИЕ МЫШЦЫ — шомә мускул
 ГЛАЗ — күз
 ГЛАЗНИЧНАЯ БУМАЖНАЯ ПЛАСТИНКА — күз чокырының
 кәгазьсыман пластинкасы
 ГЛАЗНИЦА — күз чокыры
 ГЛАЗНОЕ ДНО — күз төбө
 ГЛАЗНОЕ ЯБЛОКО — күз алмасы
 ГЛАЗОДВИГАТЕЛЬНЫЙ НЕРВ — күзнө хәрәкәтләндөрүчө нерв
 ГЛИКОГЕН — гликоген (хайван крахмалы)
 ГЛИКОКАЛИКС — гликокаликс (күзәнәкнөң плазматик мембра-
 насындагы структура)
 ГЛИКОЛИЗ — гликолиз (углеводларның ферментлар ярдәмендә
 таркалуы)
 ГЛИКОЛИПИДЫ — гликолипидлар
 ГЛИКОПРОТЕИДЫ — гликопротеидлар
 ГЛИЯ — глия (клей, клейсыман матдә)
 ГЛОБИН — глобин (гемоглобин молекуласының аксымлы өлөшө)
 ГЛОБУЛИН — глобулин (кан сывороткасында була)

ГЛОТАНИЕ — йоту
 ГЛОТКА — йоткылык
 ГЛУТАМИНОВАЯ КИСЛОТА — глютамин кислотасы
 ГЛУХОТА — чукраклык, саңгыраулык
 ГЛЮКАГОН — глюкагон
 ГЛЮКОКОРТИКОИДЫ — глюкокортикоидлар
 ГЛЮКОРЕЦЕПТОРЫ — глюкорецепторлар (канда шикәр күләмен сизә торган рецепторлар)
 ГОЛЕНОСТОПНЫЙ СУСТАВ — сыйрак-ашык буыны, сыйрак-табан буыны
 ГОЛЕНЬ — балтыр, сыйрак
 ГОЛОВА — баш
 ГОЛОВКА — башчык
 ГОЛОВНОЙ МОЗГ — баш мие
 ГОЛОДАНИЕ — ачыгу, ач тору
 ГОЛОС — тавыш
 ГОЛОСОВЫЕ СВЯЗКИ — тавыш ярылары
 ГОЛЬЦА РЕФЛЕКС — Гольц рефлексы
 ГОМЕОСТАЗ — гомеостаз (организм эчке тирәлегенең чагыш-тырмача даимилеге)
 ГОНАДА — гонада (женес бизләре)
 ГОНАДОТРОПИНЫ — гонадотропиннар
 ГОРМОНАЛЬНАЯ РЕГУЛЯЦИЯ — гормональ регуляция (гормоннар ярдәмендә регуляцияләү)
 ГОРМОНЫ — гормоннар (эчке секреция бизләреннән бүленеп чыга торган биологик актив матдәләр)
 ГОРНАЯ БОЛЕЗНЬ — тау авыруы
 ГОРТАНЬ — бугаз
 ГРААФОВ ПУЗЫРЁК — Грааф куыкчыгы (күкәйлектә)
 ГРАНУЛОЦИТЫ — гранулоцитлар (лейкоцитлар)
 ГРЕБЕНЬ — сырт
 ГРУДИНА — күкрәк сөяге
 ГРУДНАЯ КЛЕТКА — күкрәк читлеге
 ГРУДНАЯ ПОЛОСТЬ — күкрәк куышлыгы
 ГРУДНОЙ ЛИМФАТИЧЕСКИЙ ПРОТОК — күкрәк лимфа юлы
 ГРУДНОЙ ТИП ДЫХАНИЯ — күкрәк белән сулау
 ГРУДЬ — күкрәк, түш, имчәк
 ГРУППЫ КРОВИ — кан группалары
 ГУБЫ — ирен
 ГУМОРАЛЬНАЯ РЕГУЛЯЦИЯ — гумораль регуляция (организмның сыек тирәлекләрендә эрегән биологик актив матдәләр белән регуляция)
 ГУМОРАЛЬНЫЙ — гумораль (организмның сыек тирәлекләре)

Д

ДАВЛЕНИЕ — басым

ДАВЛЕНИЕ АРТЕРИАЛЬНОЕ — артериаль басым

ДАЛЬНОЗОРКОСТЬ — ерактан яхшы күрү

ДАЛЬТОНИЗМ — дальтонизм (кызыл һәм яшел төсләрне аера алмау)

ДАНЬИНИ-АШНЕРА РЕФЛЕКС — Даньини-Ашнер рефлексы (күз алмасына басканда кан басымының кимүе һәм йөрәк эшчәнлегенең көчсезләнүе)

ДВИГАТЕЛЬНЫЙ НЕРВ — хәрәкәт нервысы

ДВИГАТЕЛЬНЫЙ ЦЕНТР — хәрәкәт үзәге

ДВИЖЕНИЕ — хәрәкәт

ДВУСТВОРЧАТЫЕ КЛАПАНЫ — ике капкачлы клапаннар (йөрәктә)

ДЕАФФЕРЕНТАЦИЯ — деафферентация (органның, тукуманың сизү нервларын кисү)

ДЕБИЛЬНОСТЬ — дебильтек (акыл ягыннан зәгыйфьлек)

ДЕВСТВЕННАЯ ПЛЕВА — гыйффәт пәрдәсе, кызлык пәрдәсе

ДЕГЕНЕРАЦИЯ — дегенерация (эволюция юнәлеше)

ДЕГИДРОГЕНАЗА — дегидрогеназа (фермент)

ДЕЗОКСИКОРТИКОСТЕРОН — дезоксикортикостерон (бөөр өсте бизләрәндә эшләнүче гормон)

ДЕКАРБОКСИЛАЗА — декарбоксилаза (фермент)

ДЕНАТУРАЦИЯ — денатурация (аксымнарның структурасы бозылу)

ДЕНДРИТ — дендрит (нерв күзәнәгенең үсентесе)

ДЕНЕРВАЦИЯ — денервация (нервсызландыру)

ДЕНТИН — дентин (тешнең төп каты матдәсе)

ДЕПОЛЯРИЗАЦИЯ — деполяризация (полярлашуны киметү яки бөтенләй бетерү)

ДЕРМА — дерма (тиренең тоташтыргыч тукумадан торган катлавы)

ДЕСИМПАТИЗАЦИЯ — десимпатизация (симпатик нервны алу операциясе)

ДЁСНА — урт

ДЕТСКОЕ МЕСТО — бала урыны, плацента

ДЕФЕКАЦИЯ — дефекация (туры эчәктән азык калдыкларын чыгару процессы)

ДЕЦЕРЕБРАЦИЯ — децеребрация (тәжрибә өчен хайванның баш миен алып ташлау операциясе)

ДИАБЕТ — диабет (ашказаны асты бизенең эчке секреция функциясе үзгәрүдән канда шикәр күбәю һәм аның сидек белән чыгарылуы)

ДИАРТРОЗ — сөякләрнең хәрәкәтчел тоташуы

ДИАСТОЛА — диастола (йөрәк мускулының йомшару фазасы)
 ДИАФИЗ — диафиз (көпшәсыман сөякнең урта өлеше)
 ДИАФРАГМА — диафрагма (күкрәк куышлыгы белән корсак куышлыгы арасындагы мускул бүлгә)
 ДИВЕРГЕНЦИЯ ЗРИТЕЛЬНЫХ ОСЕЙ — күрү күчәрләренең дивергенциясе
 ДИЕТА — диета (авыруга билгеләнгән туклану режимы)
 ДИНАМИЧЕСКИЙ СТЕРЕОТИП — динамик стереотип (үзгәрүчән стереотип)
 ДИСК СУСТАВНОЙ — буын диски
 ДИСПНОЭ — диспноэ (еш һәм тирән сулау)
 ДИССИМИЛЯЦИЯ — диссимилиация (таркалу)
 ДИСТАЛЬНЫЙ — дисталь (гәүдәнең үзәгеннән яки урта сызыктан ераккарак урнашу)
 ДИСТОНИЯ — дистония (тонусның патологик үзгәрүе)
 ДИСТРОФИЯ — дистрофия (организмда матдәләр алмашы бозылу нәтижәсендә бик нык ябыгу)
 ДИСФУНКЦИЯ — дисфункция (функция бозылу)
 ДИУРЕЗ — диурез (сидек бүлеп чыгару)
 ДИФфуЗИЯ — диффузия (күзәнәк мембранасы аша матдәләрнең үтеп керүе)
 ДОЗА — доза (матдәнең билгеле бер микъдары)
 ДОЛЬКА — өлешчек
 ДОЛЯ — өлеш
 ДОЛЯ ОБОНЯТЕЛЬНАЯ — ис сизү өлеше
 ДОМИНАНТА — доминанта (жавап реакциясенең характерын билгеләүче вакытлыча өстенлек алган ярсыну үзәге)
 ДОНОР — донор (бирүче, мәс., кан бирүче)
 ДОРЗАЛЬНЫЙ — дорзаль (арка як)
 ДУГА АОРТЫ — аорта жәясе
 ДУОДЕНАЛЬНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — уникаилле эчәкнең лайлалы тышчасындагы катлаулы көпшәсыман бизләр
 ДЫХАНИЕ — сулыш
 ДЫХАТЕЛЬНЫЕ ПУТИ — тын юллары
 ДЫХАТЕЛЬНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ — сулыш коэффициенты (организмнан чыккан CO_2 һәм сулыш алганда кергән O_2 чагыштырмасы)
 ДЫХАТЕЛЬНЫЙ ЦЕНТР — сулыш үзәге

Е

ЕВСТАХИЕВА ТРУБА — Евстахий көпшәсе (ишетү көпшәсе)
 ЕДА — ашамлык, азык, ризык

Ж

ЖАЖДА — сусау
ЖЕВАНИЕ — чәйнәү
ЖЕЛЕЗЫ — бизләр
ЖЕЛЕЗЫ ВНУТРЕННЕЙ СЕКРЕЦИИ — эчке секреция бизләре
ЖЁЛТАЯ СВЯЗКА — сары бәйләвеч
ЖЁЛТОЕ ПЯТНО — сары тап (күздә фоторецепторлар тупланган урын)
ЖЁЛТОЕ ТЕЛО — сары биз (күкәйлектә)
ЖЕЛУДОК — ашказаны
ЖЕЛУДОЧЕК ИЗОЛИРОВАННЫЙ — аерып алынган кече ашказаны
ЖЕЛУДОЧКИ МОЗГА — ми карынчыгы
ЖЕЛУДОЧКИ СЕРДЦА — йөрәк карынчыгы
ЖЕЛУДОЧКОВЫЙ КОМПЛЕКС — карынчык комплексы (электрокардиограммада)
ЖЕЛУДОЧНЫЙ СОК — ашказаны сыекчасы
ЖЕЛЧНЫЕ КИСЛОТЫ — үт кислоталары
ЖЕЛЧНЫЕ ПИГМЕНТЫ — үт пигментлары
ЖЕЛЧНЫЕ ПРОТОКИ — үт юлы, үт көпшәсе
ЖЕЛЧНЫЙ ПУЗЫРЬ — үт куыгы
ЖЕЛЧЬ — үт (бавыр сыекчасы)
ЖИВОСЕЧЕНИЕ — вивисекция
ЖИВОТ — корсак, эч, карын
ЖИЗНЕННАЯ ЁМКОСТЬ ЛЁГКИХ — үпкәнең тереклек сыемы
ЖИРНЫЕ КИСЛОТЫ — май кислоталары
ЖИРОВАЯ ТКАНЬ — май тукумасы
ЖИРОВОЕ ПЕРЕРОЖДЕНИЕ — таркалып майга әйләнү
ЖИРЫ — майлар

З

ЗАВИТОК — борылма (колак яфрагында)
ЗАДНИЙ КОРЕШОК — арткы тамырчык
ЗАДНИЙ МОЗГ — арткы ми
ЗАПИРАТЕЛЬНОЕ ОТВЕРСТИЕ — бикләүче тишек
ЗАПЯСТНО-ПЯСТНЫЙ СУСТАВ — беләзек-уч буыны
ЗАПЯСТЬЕ — беләзек сөяге
ЗАРОДЫШ — яралгы
ЗАТЫЛОЧНАЯ ДОЛЯ — чекрән, баш арты өлеше (баш миендә)
ЗАТЫЛОЧНАЯ КОСТЬ — баш арты сөяге
ЗАЧАТИЕ — яралгы барлыкка килү
ЗВЁЗДЧАТЫЙ ГАНГЛИЙ — йолдызсыман ганглий
ЗЕВ — тамак, йоткылык
ЗОБ — зоб, Базед авыруы (калкансыман биз авыруы)

ЗРАЧОК — күз карасы, бәбәк

ЗРЕНИЕ — күрү

ЗУБ — теш

3. ДОБАВОЧНЫЙ — өстәмә теш

3. МУДРОСТИ — акыл теше

3. ПОСТОЯННЫЙ — даими теш

ЗУБНОЙ КОРЕНЬ — теш тамыры

ЗУБОВИДНЫЙ ОТРОСТОК — тешсыман үсенте (муенның икенче умырткасында)

ЗУД — кычыту

И

ИЗВИЛИНА — жыерчык

ИЗОТОНИЧЕСКИЕ РАСТВОРЫ — изотоник эремәләр (осмотик басымына тигез булган эремәләр)

ИММУНИТЕТ — иммунитет (организмнарның йогышлы авыруларга бирешмәүчәнлеген)

ИМПЛАНТАЦИЯ — имплантация

ИМПРИНТИНГ — импринтинг

ИМПУЛЬС НЕРВНЫЙ — нерв импульсы

ИНВОЛЮЦИЯ — инволюция (организмның кайбер органнарының юкка чыгуы яки төзелешне гадиләшү)

ИНГИБИТОР — ингибитор (химик процессларны әкрәләйтүче яки туктатучы матдәләр)

ИНДИКАТОР — индикатор (билгеле бер тирәлектә төсөн үзгәртүче матдә)

ИНДУКЦИЯ — индукция

ИНКУБАЦИОННЫЙ ПЕРИОД — инкубацион чор (яшерен чор)

ИННЕРВАЦИЯ — иннервация (нерв белән тәэмин ителү)

ИНСПИРАЦИЯ — инспирация (эчкә сулау)

ИНСТИНКТ — инстинкт

ИНСУЛИН — инсулин (ашказаны асты бизе гормоны)

ИНТАКТНЫЙ — интактлы (жәрәхәтләнмәгән, бозылмаган)

ИНТЕЛЛЕКТ — интеллект

ИНТЕРМЕДИН — интермедин (гипофизның тиредәге пигмент күзәнәкләренә тәэсир итә торган гормоны)

ИНТЕРОРЕЦЕПТОРЫ — интерорецепторлар (эчке органнардагы сизү нерв очлары)

ИНТЕРРЕНАЛОВАЯ ТКАНЬ — интерренал тукума (бөөр өсте бизләренә кабык катлавындагы тукума)

ИНТЕРСТИЦИАЛЬНЫЕ КЛЕТКИ — интерстициаль күзәнәкләр

ИНТЕРФЕРОН — интерферон

ИНТОКСИКАЦИЯ — интоксикация (организмның агулануы)

ИНФАНТИЛИЗМ — инфантилизм (физик һәм психик яктан
житлекмәгәнлек)
ИНЪЕКЦИЯ — инъекция (тәнгә, канга шприц ярдәмендә матдә-
ләр кертү)
ИРРАДИАЦИЯ — иррадиация, таралу, жәелү
ИСКУССТВЕННОЕ ДЫХАНИЕ — ясалма сулыш
ИШЕМИЯ — ишемия (органда яки аның берәр өлешендә арте-
риаль кан агымы азаю яки бетү)

К

КАЗЕИН — казеин (сөт аксымы)
КАЛОРИМЕТР — калориметр (жылылык микъдарын үлчәү приборы)
КАЛОРИЯ — калория (жылылык микъдарын үлчәү берәмлеге)
КАЛЬЦИТОНИН — кальцитонин (гормон)
КАНЮЛЯ — канюля (кан тамырларына кертү өчен жайланган көпшә)
КАПИЛЛЯР — капилляр (бик нечкә кан тамыры)
КАРБОГЕМОГЛОВИН — карбогемоглобин (CO_2 белән кушылган
гемоглобин)
КАРБОНГИДРАЗА — карбонгидраза (фермент)
КАРДИОГРАММА — кардиограмма (йөрәк эшенең язмасы)
КАРОТИДНЫЙ СИНУС — каротид куышлык
КАСТРАЦИЯ — печү
КАТАБОЛИЗМ — катаболизм
КАТАЛАЗА — каталаза (фермент)
КАТАЛИЗАТОР — катализатор (үзе үзгәрмичә химик процессны
тизләтүче матдә)
КАТЕХОЛАМИНЫ — катехоламиннар
КЕССОННАЯ БОЛЕЗНЬ — кессон авыруы (югары басымнан түбән
басымга күчкәндә барлыкка килә)
КИНАЗЫ — киназлар (ферментлар)
КИНИНЫ — кининнар
КИСЛОРОДНАЯ ЁМКОСТЬ КРОВИ — канның кислород сыешлыгы
КИСТЬ — кул чугы
КИШЕЧНИК — эчәклек
КИШЕЧНЫЙ СОК — эчәк сыекчасы, сүле
КИШКА ДВЕНАДЦАТИПЁРСТНАЯ — уникаилле эчәк
КИШКА ОБОДОЧНАЯ — тугым эчәк, ураучы эчәк
КИШКА ПОДВЗДОШНАЯ — янбаш эчәге, оча эчәге
КИШКА ПОПЕРЕЧНАЯ — аркылы эчәк
КИШКА ПРЯМАЯ — туры эчәк
КИШКА СЛЕПАЯ — сукыр эчәк
КИШКА ТОЛСТАЯ — юан эчәк
КИШКА ТОНКАЯ — нечкә эчәк

КЛИМАКС — климакс (женси функцияларнең тукталу чоры)
КЛЫКИ — казык тешләр
КЛЮЧИЦА — умрау сөяге
КОАГУЛЯЦИЯ — коагуляция (аксым молекулаларының полимер-
лашып, бирелгән шартларда эреми торган комплекслар хасил итүе)
КОЖА — тире
КОЖНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — тире бизләре
КОЛБОЧКИ — колбачыклар (күзнең челтәр катлавында
төсләрне сизүче нерв күзәнәкләре)
КОЛЛАГЕН — коллаген
КОЛЛАТЕРАЛИ — коллатеральләр
КОЛХИЦИН — колхицин
КОМПЕНСАЦИЯ — компенсация
КОНЕЧНОСТИ — очлыклар
КОНЪЮНКТИВА — конъюнктива
КООРДИНАЦИЯ — координация (үзара ярашканлык, килешкәнлек)
КОПЧИК — койрык сөяге
КОРА БОЛЬШИХ ПОЛУШАРИЙ ГОЛОВНОГО МОЗГА — баш мие ярым-
шарлары кабыгы
КОРОНАРНЫЕ СОСУДЫ — коронар кан тамырлары
КОРРЕЛЯЦИЯ — корреляция
КОРТИЕВ ОРГАН — Кортий органы (эчке колакта)
КОРТИЗОН — кортизон (бөөр өсте бизе гормоны)
КОРТИКОСТЕРОН — кортикостерон (бөөр өсте бизе гормоны)
КОСТИ — сөякләр
КОСТИ БЕРЦОВЫЕ (*кости голени*) — балтыр сөякләре
КОСТИ ЗАПЯСТЬЯ — беләзек сөякләре
КОСТИ ПЛЮСНЫ — табан сөякләре
КОСТИ ПРЕДПЛЕЧЬЯ — беләк сөякләре
КОСТИ ПРЕДПЛЮСНЫ — тубык сөякләре
КОСТИ ПЯСТИ — беләзектән түбән сөякләр
КОСТНОЕ СОЕДИНЕНИЕ — сөякле тоташма
КОСТНЫЕ ПЛАСТИНКИ — сөяк пластинкалары (сөяк тукыма-
сының ара матдәсе)
КОСТНЫЙ МОЗГ — сөяк желеге
КОСТЬ — сөяк

К. БЕДРЕННАЯ — бот сөяге
К. БОЛЬШЕБЕРЦОВАЯ — зур балтыр сөяге
К. ВИСОЧНАЯ — чигә сөяге
К. ЗАТЫЛОЧНАЯ — баш арты сөяге
К. КЛИНОВИДНАЯ — чөйсыман сөяк
К. КОПЧИКОВАЯ — койрык сөяге
К. КРЮЧКОВИДНАЯ — ыргаксыман сөяк
К. КУБОВИДНАЯ — кубсыман сөяк
К. ЛАДЬЕВИДНАЯ — көймәсыман сөяк
К. ЛОВКОВАЯ — касык сөяге

К. ЛОБНАЯ — маңгай сөяге
 К. ЛОКТЕВАЯ — терсәк сөяге
 К. ЛУЧЕВАЯ — беләк сөяге, орчык сөяге
 К. МАЛОБЕРЦОВАЯ — кече балтыр сөяге
 К. НЁБНАЯ — аңкау сөяге
 К. НОСОВАЯ — борын сөяге
 К. ПЛЕЧЕВАЯ — кулбаш сөяге
 К. ПОДВЗДОШНАЯ — янбаш (атсыз) сөяге
 К. ПОДЪЯЗЫЧНАЯ — тел асты сөяге
 К. ПЯТОЧНАЯ — үкчә сөяге
 К. РЕШЁТЧАТАЯ — челтәр сөяк
 К. СЕДАЛИЩНАЯ — утрак сөяк
 К. СКУЛОВАЯ — яңак сөяге
 К. СЛЁЗНАЯ — күз яше сөяге
 К. ТАЗОВАЯ — оча сөяге
 К. ТАРАННАЯ — үкчә өсте сөяге, ашык (чәкән) сөяге
 К. ТЕМЕННАЯ — баш түбәсе сөяге, лепкә сөяге
 К. ТРУБЧАТАЯ — көпшә сөяк

КОФЕРМЕНТ — кофермент (ферментлар тәэсир итсен өчен кирәкле органик матдә)

КРАНИАЛЬНЫЙ — краниаль (гәүдәнең баш ягы)

КРЕАТИН — креатин

КРЕСТЕЦ — сигезкүз сөяге, әвернә сөяге

КРОВЕНОСНЫЕ СОСУДЫ — кан тамырлары

КРОВЕТВОРЕНИЕ — кан ясалу, кан күзәнәкләре ясалу

КРОВООБРАЩЕНИЕ — кан әйләнеше

КРОВЬ — кан

КРОВЯНОЕ ДАВЛЕНИЕ — кан басымы

КРОВЯНОЕ ДЕПО — кан депосы (кан тамырларында кан туплый торган тукума яки органнар)

КРОВЯНЫЕ ПЛАСТИНКИ — кан пластинкалары

КУЛЬТУРЫ ТКАНЕЙ — тукумалар культурасы (организмнан аерым ясалма шартларда үрчи торган тукума)

Л

ЛАБИЛЬНОСТЬ — лабильлек (функциональ җитезлек)

ЛАБИРИНТ — лабиринт (колакның эчке өлеше)

ЛАКОВАЯ КРОВЬ — ялтыравык кан (гемоглобины эрегән кан, гемолизлашкан кан)

ЛАКТАЗА — лактаза (фермент)

ЛАКТАЦИЯ — лактация (сөт бизләрендә сөт ясалу)

ЛАКТОЗА — лактоза (сөт шикәре)

ЛАНГЕРГАНСА ОСТРОВКИ — Лангерганс утраучыклары (ашка-заны асты бизендә)

ЛАТЕРАЛЬНЫЙ — латераль (ян як)

ЛЕВИ ОПЫТ — Леви тәҗрибәсе (медиаторлар теориясен ачарга ярдәм иткән, бакалар йөрәгендә үткәрелгән тәҗрибә)
ЛЕВОРУКОСТЬ — сулагай
ЛЁГКИЕ — үпкәләр
ЛЁГОЧНЫЕ АРТЕРИИ — үпкә артерияләре
ЛЁГОЧНЫЕ ВЕНЫ — үпкә веналары
ЛЕЙКОЦИТЫ — лейкоцитлар
ЛИБЕРКЮНОВЫ ЖЕЛЕЗЫ — Либеркюн бизләре (эчәкләрдә)
ЛИЗИН — лизин (аминокислота)
ЛИЗИС — лизис (күзәнәкнең эрүе, үлүе)
ЛИЗОЦИМ — лизоцим (гидролизлаучы фермент)
ЛИКВОР — ликвор (арка миенең үзәк каналындагы, баш миенең карынчыкларындагы һәм ми кабыклары арасындагы сыекча)
ЛИМБИЧЕСКАЯ СИСТЕМА — лимбик система
ЛИМФА — лимфа (тукыма сыекчасы)
ЛИМФАТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА — лимфатик система
ЛИМФАТИЧЕСКИЕ УЗЛЫ — лимфа төеннәре, лимфа бизләре
ЛИМФОЦИТЫ — лимфоцитлар (лейкоцитларның бер төре)
ЛИПАЗЫ — липазалар (фермент)
ЛИПИДЫ — липидлар (майсыман матдәләр)
ЛИПОИДЫ — липоидлар (табигый майсыман матдәләр)
ЛИПОПОЛИСАХАРИДЫ — липополисахаридлар
ЛИПОПРОТЕИНЫ — катлаулы аксымнар
ЛИХОРАДКА — лихорадка (бизгәк)
ЛИЦЕВОЙ НЕРВ — бит нервысы
ЛОКОМОЦИЯ — локомоция, хәрәкәт
ЛУКОВИЦА ОБОНЯТЕЛЬНАЯ — ис сизү төерчеге

М

МАЗОК КРОВИ — кан ягымы, кан буялгагы
МАГНИТОКАРДИОГРАФИЯ — магнитокардиография
МАКРОМОЛЕКУЛА — макромолекула (югары молекуляр төзелешле матдәләр)
МАКРОФАГИ — макрофаглар (бактерияләрне актив рәвештә эләктәрә, тарката торган күзәнәкләр)
МАЛОКРОВИЕ — азканлылык, анемия
МАЛЫЙ (ЛЁГОЧНЫЙ) КРУГ КРОВООБРАЩЕНИЯ — кан әйләнешенең кече түгәрәге
МАТКА — аналык
МАТОЧНАЯ ТРУБА — аналык көпшәсе, күкәй юлы
МЕДИАЛЬНЫЙ — медиаль (уртада урнашкан)
МЕДИАТОР — медиатор (ярынуны нервара яки нервлардан токымага күчерүдә катнашучы арадаш матдә)

МЕЖКЛЕТОЧНОЕ ВЕЩЕСТВО — күзәнәгара матдә
МЕЖКЛЕТОЧНЫЕ КОНТАКТЫ — күзәнәгара контакт
МЕЖМЫШЕЧНОЕ СПЛЕТЕНИЕ — мускулара үрелмә
МЕЖПОЗВОНОЧНЫЕ ДИСКИ — умырткаара дисклар
МЕЛАНИН — меланин (караңгы, кара төстәге пигмент)
МЕЛАНХОЛИК — меланхолик (темперамент төре, төшенкелеккә бирелүчән кеше)
МЕМБРАНА ПОСТСИНАПТИЧЕСКАЯ — постсинаптик мембрана
МЕМБРАНА ПРЕСИНАПТИЧЕСКАЯ — пресинаптик мембрана
МЕМБРАННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ — мембрана потенциалы
МЕНИСК СУСТАВНОЙ — буын менискысы (кимерчәге)
МЕНСТРУАЛЬНЫЙ ЦИКЛ — менструаль цикл, айлык цикл
МЕРЦАТЕЛЬНЫЙ ЭПИТЕЛИЙ — керфекчел эпителий
МЕТАБОЛИЗМ — метаболизм (матдәләр алмашы)
МЕТГЕМОГЛОБИН — метгемоглобин (кислород күчерүгә сәләтсез гемоглобин)
МЕТЕОРИЗМ — метеоризм (эч күбенү)
МИГНИЕ — күз кысу, күзне йомып алу
МИЕЛИНОВАЯ ОБОЛОЧКА — миелин тышча
МИЕЛОЦИТ — миелоцит
МИКРОБ — микроб
МИКРОВОРСИНКА — микротөкчә
МИКРОГЛИЯ — микроглия
МИКРООРГАНИЗМ — микроорганизм
МИКРОФЛОРА — микрофлора
МИКРОЦИРКУЛЯЦИЯ — микроциркуляция
МИКРОЭЛЕМЕНТ — микроэлемент
МИМИКА — мимика
МИНДАЛЕВИДНОЕ ТЕЛО — миндальсыман жисем
МИНДАЛИНА — миндалина
МИНЕРАЛЬНЫЕ ВЕЩЕСТВА — минераль матдәләр
МИНЕРАЛЬНЫЙ ОБМЕН — минераль алмаш
МИНУТНЫЙ ОБЪЕМ КРОВИ — канның минутлык күләме
МИОГЛОБИН — миоглобин (мускул гемоглобины)
МИОЗИН — миозин (мускул аксымы)
МИОКАРД — миокард (йөрәкнең мускул катлавы)
МИОФИБРИЛЛЫ — миофибриллалар (мускул тукумасында бик нечкә аксым җепселләре бәйләме)
МИОЦИТ — миоцит (мускул күзәнәге)
МИТОХОНДРИЯ — митохондрия (күзәнәк органоиды)
МНИМОЕ КОРМЛЕНИЕ — ялган ашату
МОЗГ — ми
МОЗГ ГОЛОВНОЙ — баш мие
МОЗГ ЗАДНИЙ — арткы ми
МОЗГ КОСТНЫЙ — сөяк желеге

МОЗГ ПРОДОЛГОВАТЫЙ — озынча ми
 МОЗГ ПРОМЕЖУТОЧНЫЙ — ара ми
 МОЗГ СПИННОЙ — арка мие
 МОЗГ СРЕДНИЙ — урта ми
 МОЗГОВАЯ ОБОЛОЧКА — ми тышчасы, сүрүе
 МОЗГОВОЙ ЧЕРЕП — ми тартмасы
 МОЗГОВЫЕ ПУЗЫРИ — ми куыклары
 МОЗЖЕЧОК — кече ми
 МОЗОЛИСТОЕ ТЕЛО — сөялле жисем (баш миендә)
 МОЛОЗИВО — угыз, уыз
 МОЛОКО — сөт
 МОЛОЧНАЯ КИСЛОТА — сөт кислотасы
 МОЛОЧНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — сөт бизләре
 МОЛОЧНЫЕ ЗУБЫ — сөт тешләре
 МОНОАМИНОКСИДАЗА (МАО) — моноаминоксидаза (фермент)
 МОНОЦИТ — моноцит (лейкоцитларның бер төре)
 МОРФОГЕНЕЗ — морфогенез
 МОТИВАЦИЯ — мотивация (дәлилләү, нигезләү)
 МОТОНЕЙРОН — мотонейрон (хәрәкәтләндерүче нерв күзәнәге)
 МОТОРИКА ЖЕЛУДКА — ашказаны моторикасы (ашказаны стен-
 касындагы шома мускуллар кыскару)
 МОТОРИКА КИШЕЧНИКА — эчәклек моторикасы
 МОЧА — сидек, бәвел
 МОЧЕВАЯ КИСЛОТА — сидек кислотасы
 МОЧЕВИНА — мочеви́на, сидекчә
 МОЧЕВОЙ ПУЗЫРЬ — сидек куыгы
 МОЧЕВЫВЕДЕНИЕ — сидек бүлеп чыгару
 МОЧЕОБРАЗОВАНИЕ — сидек ясалу
 МОЧЕТОЧНИКИ — сидек юллары
 МОШОНКА — күкәй янчыгы, касык төбе
 МУЦИН — муцин (селәгәй ақсымы)
 МЫШЕЧНАЯ СИСТЕМА — мускул системасы
 МЫШЕЧНОЕ ВЕРЕТЕНО — мускул орчыгы
 МЫШЛЕНИЕ — уйлау, фикерләү, фикер йөртү
 МЫШЦА — мускул

М. БЕДРА ДВУГЛАВАЯ — ботның ике башлы мускулы
 М. БЕДРА КВАДРАТНАЯ — ботның квадрат мускулы
 М. БЕДРА ЧЕТЫРЁХГЛАВАЯ — ботның дүртбашлы мускулы
 М. БОЛЬШЕБЕРЦОВАЯ ЗАДНЯЯ — зур балтырның арткы мускулы
 М. БОЛЬШЕБЕРЦОВАЯ ПЕРЕДНЯЯ — зур балтырның алгы мускулы
 М. ВЕРЕТЕНООБРАЗНАЯ — орчыксыман мускул
 М. ВИСОЧНАЯ — чигә мускулы
 М. ВЫПРЯМЛЯЮЩАЯ ПОЗВОНОЧНИК — умырткалыкны турайтучы мускул
 М. ГЛАЗА КРУГОВАЯ — күз тирәли мускул
 М. ГОЛЕНИ ТРЁХГЛАВАЯ — сыйракның өчбашлы мускулы
 М. ГОЛОВЫ ДЛИННАЯ — башның озын мускулы

- М. ГОРДЕЦОВ — горурлык мускулы (борын өстендәге мускул)
 М. ГРЕБЕНЧАТАЯ — касык мускулы
 М. ГРУДИ ПОПЕРЕЧНАЯ — күкрәкнең аркылы мускулы
 М. ГРУДИННО-КЛЮЧИЧНО-СОСЦЕВИДНАЯ — түш (күкрәк)-умрау-
 имчәксыман мускул
 М. ГРУДИННО-ПОДЪЯЗЫЧНАЯ — түш-тел асты мускулы
 М. ГРУДНАЯ БОЛЬШАЯ — күкрәкнең зур мускулы
 М. ГРУДНАЯ МАЛАЯ — күкрәкнең кече мускулы
 М. ГРУШЕВИДНАЯ — грушасыман мускул
 М. ДВУПЕРИСТАЯ — каурыйсыман мускул
 М. ДЕЛЬТОВИДНАЯ — дельтасыман мускул
 М. ЖЕВАТЕЛЬНАЯ — чәйнәү мускулы
 М. ЖИВОТА КОСАЯ ВНУТРЕННЯЯ — корсакның эчке кыек мускулы
 М. ЖИВОТА КОСАЯ НАРУЖНАЯ — корсакның тышкы кыек мускулы
 М. ЖИВОТА ПОПЕРЕЧНАЯ — корсакның аркылы мускулы
 М. ЖИВОТА ПРЯМАЯ — корсакның туры мускулы
 М. ЗАПИРАТЕЛЬНАЯ ВНУТРЕННЯЯ — эчке бикләгеч мускул
 М. ЗАПИРАТЕЛЬНАЯ НАРУЖНАЯ — тышкы бикләгеч мускул
 М. ЗУБЧАТАЯ ЗАДНЯЯ ВЕРХНЯЯ — арткы югары сырлы мускул
 М. ЗУБЧАТАЯ ЗАДНЯЯ НИЖНЯЯ — арткы түбәнгә сырлы мускул
 М. ЗУБЧАТАЯ ПЕРЕДНЯЯ — алгы сырлы мускул
 М. ИКРОНОЖНАЯ — балтыр мускулы
 М. КОЖНАЯ — тире мускулы
 М. КРУГЛАЯ БОЛЬШАЯ — зур йомры мускул
 М. КРУГЛАЯ МАЛАЯ — кечкенә йомры мускул
 М. ЛАДОННАЯ ДЛИННАЯ — учның озын мускулы
 М. ЛАДОННАЯ КОРОТКАЯ — учның кыска мускулы
 М. ЛОПАТОЧНО-ПОДЪЯЗЫЧНАЯ — калак-тел асты мускулы
 М. МАЛОБЕРЦОВАЯ ДЛИННАЯ — кече балтырның озын мускулы
 М. МАЛОБЕРЦОВАЯ КОРОТКАЯ — кече балтырның кыска мускулы
 М. НАДЧЕРЕПНАЯ — баш сәягә өсте мускулы
 М. НОСОВАЯ — борын мускулы
 М. ОДНОПЕРИСТАЯ — ярымкаурыйсыман мускул
 М. ОТВОДЯЩАЯ БОЛЬШОЙ ПАЛЕЦ — баш бармакны аеручы мускул
 М. ОТВОДЯЩАЯ МИЗИНЕЦ — чәнчә бармакны аеручы мускул
 М. ПЛЕЧА ДВУГЛАВАЯ — кулбашның икебашлы мускулы
 М. ПЛЕЧА ТРЁХГЛАВАЯ — кулбашның өчбашлы мускулы
 М. ПЛЕЧЕ-ЛУЧЕВАЯ — кулбаш-беләк мускулы
 М. ПОДКЛЮЧИЧНАЯ — умрау мускулы
 М. ПОДОШВЕННАЯ — табан мускулы
 М. ПОРТНЯЖНАЯ — тегүчеләр мускулы, янбаш-балтыр мускулы
 М. ПРИВОДЯЩАЯ БОЛЬШОЙ ПАЛЕЦ СТОПЫ — аякның баш бармагын
 эчкә таба тартучы мускул
 М. РТА КРУГОВАЯ — авызның әйләнмә мускулы
 М. СКУЛОВАЯ БОЛЬШАЯ — яңакның зур мускулы
 М. ЩЁЧНАЯ — бит мускулы
 М. ЯГОДИЧНАЯ БОЛЬШАЯ — зур утрак (арт сан) мускулы
 МЫШЦЫ БЛИЗНЕЦЫ — игезәк мускуллар
 МЫШЦЫ МЕЖРЁБЕРНЫЕ ВНУТРЕННИЕ — эчке кабыргаара мускуллар
 МЫШЦЫ МЕЖРЁБЕРНЫЕ НАРУЖНЫЕ — тышкы кабыргаара мускуллар
 МЫШЦЫ ПРЕДПЛЕЧЬЯ — беләк мускуллары

МЫШЦЫ СПИНЫ — арка мускуллары
МЫШЦЫ СТОПЫ — табан мускуллары
МЫШЦЫ ШЕИ — муен мускуллары
МЮЛЛЕРОВ КАНАЛ — мюллер каналы

Н

НАВЫК — күнекмә
НАГРУЗКА — йөкләмә, нагрузка
НАДГОРТАННИК — бугаз өсте кимерчәге
НАДКОСТНИЦА — сөяк өслеге, сөяк ярысы
НАДПОЧЕЧНИКИ — бөөр өсте бизләре
НАДХРЯЩНИЦА — кимерчәк өслеге (ярысы)
НАКОВАЛЬНЯ — сандал сөяк (урта колакта)
НАПРЯЖЕНИЕ МЫШЦЫ — мускул киеренкелеге
НАРУЖНОЕ СЛУХОВОЕ ОТВЕРСТИЕ — тышкы колак тишеге
НАРУЖНОЕ УХО — тышкы колак
НАТОЩАК — ач килеш, ач карынга
НАТРИЙУРЕТИЧЕСКИЙ ГОРМОН — натрийуретик гормон
НЁБО — аңкау
НЕВЕСОМОСТЬ — авырлыкны югалту, массаны югалту
НЕВРОЗ — невроз (үзәк нерв системасының эшчәнлеге какшаудан килеп чыккан авыру)
НЕВРОЛОГИЯ — неврология
НЕДЕРЖАНИЕ МОЧИ — сидек тотмау, аска сию
НЕЗАМЕНИМЫЕ АМИНОКИСЛОТЫ — алыштыргысыз аминокислоталар
НЕЗАМЕНИМЫЕ ЖИРНЫЕ КИСЛОТЫ — алыштыргысыз май кислоталары
НЕЙРОБЛАСТЫ — нейробластлар
НЕЙРОГИПОФИЗ — нейрогипофиз
НЕЙРОГЛИЯ — нейроглия (нерв системасында ярдәмче күзәнәкләр)
НЕЙРОГОРМОНЫ — нейрогормоннар (нерв системасында хасил булган гормоннар)
НЕЙРОН — нейрон (нерв күзәнәге)
НЕЙРОПЛАЗМА — нейроплазма
НЕЙРОСЕКРЕЦИЯ — нейросекреция
НЕЙРОФИБРИЛЛА — нейрофибрилла (нерв җепселе)
НЕЙРОФИЗИОЛОГИЯ — нейрофизиология (физиологиянең нерв системасы эшчәнлеген өйрәнүче бүлеге)
НЕЙТРОФИЛЛЫ — нейтрофиллар (лейкоцитларның бер төре)
НЕКРОЗ — некроз (тукыманың үле хәлгә килүе)
НЕРВ — нерв

Н. БЕДРЕННЫЙ — бот нервысы
Н. БЛУЖДАЮЩИЙ — гизүче нерв
Н. БОЛЬШЕБЕРЦОВЫЙ — зур балтыр нервысы
Н. ВЕРХНЕЧЕЛЮСТНОЙ — өске казналык нервысы
Н. ГЛАЗНОЙ — күз нервысы
Н. ГЛАЗОДВИГАТЕЛЬНЫЙ — күзне хәрәкәтләндерүче нерв
Н. ДОБАВОЧНЫЙ — өстәмә нерв
Н. ЗАПИРАТЕЛЬНЫЙ — бикләүче нерв
Н. ЗРИТЕЛЬНЫЙ — күрү нервысы
Н. ЛИЦЕВОЙ — бит нервысы
Н. ЛОКТЕВОЙ — терсәк нервысы
Н. ЛУЧЕВОЙ — беләк нервысы
Н. МАЛОБЕРЦОВЫЙ ОБЩИЙ — кече балтыр нервысы
Н. НИЖНЕЧЕЛЮСТНОЙ — аскы теш казналыгы нервысы
Н. ОТВОДЯЩИЙ — читкә каратучы нерв
Н. ПОДЪЯЗЫЧНЫЙ — тел асты нервысы
Н. СЕДАЛИЩНЫЙ — утрак нервысы
Н. СРЕДИННЫЙ — урталык нервысы
Н. ТРОЙНИЧНЫЙ — өч тармаклы нерв
Н. ЯЗЫКОГЛОТОЧНЫЙ — тел-йоткылык нервысы

НЕРВИЗМ — нервизм

НЕРВНАЯ ПЛАСТИНКА — нерв пластинкасы

НЕРВНАЯ РЕГУЛЯЦИЯ — нерв регуляциясе

НЕРВНАЯ СИСТЕМА — нерв системасы

НЕРВНАЯ ТКАНЬ — нерв тукумасы

НЕРВНАЯ ТРУБКА — нерв көпшәсе

НЕРВНО-МЫШЕЧНОЕ ВЕРЕТЕНО — нерв-мускул орчыгы

НЕРВНОЕ ВОЛОКНО — нерв жепселе

НЕРВНОЕ ОКОНЧАНИЕ — нерв очы

НЕРВНОЕ СПЛЕТЕНИЕ — нерв үрелмәсе

НЕРВНЫЙ ИМПУЛЬС — нерв импульсы

НЕРВНЫЙ ЦЕНТР — нерв үзәге

НЕРВЫ — нервлар

Н. МЕЖРЁБЕРНЫЕ — кабыргаара нервлар

Н. ОБОНЯТЕЛЬНЫЕ — ис сизү нервлары

Н. СОСУДОВ — кан тамырлары нервлары

Н. СОСУДОРАСШИРЯЮЩИЕ — кан тамырларын киңәйтүче нервлар

Н. СОСУДОСУЖИВАЮЩИЕ — кан тамырларын тарайтучы нервлар

Н. СПИННО-МОЗГОВЫЕ — арка-баш мие нервлары

Н. ЦЕНТРОБЕЖНЫЕ — үзәктән качучы нервлар

Н. ЦЕНТРОСТРЕМИТЕЛЬНЫЕ — үзәккә омтылучы нервлар

Н. ЧЕРЕПНЫЕ — баш мие нервлары

НЕФРОН — нефрон (бөөрнең структур-функциональ берәмлеге)

НИСТАГМ — нистагм

НОЖКИ МОЗГА — ми аяклары

НОРАДРЕНАЛИН — норадреналин (симпатик нерв системасы медиаторы; бөөр өсте бизләре гормоны)

НОС — борын

НОСОВАЯ ПОЛОСТЬ — борын куышлыгы
НОСОГЛОТКА — борын-йоткылык
НОСОСЛЁЗНЫЙ ПРОТОК — борын-яшь юлы
НУКЛЕАЗА — нуклеаза (нуклеин кислоталарын таркатучы фермент)
НУКЛЕИНОВЫЕ КИСЛОТЫ — нуклеин кислоталары

О

ОБЕЗБОЛИВАНИЕ — авыртусызландыру, сизмәсләндерү, анестезия
ОБЕЗВОЖИВАНИЕ — сусызлану
ОБЕСКРОВЛИВАНИЕ — кансызландыру
ОБМЕН ВЕЩЕСТВ — матдәләр алмашы
ОБМЕН ВНУТРИКЛЕТОЧНЫЙ — күзәнәктә матдәләр алмашы
ОБМОРОК — һуш китү, һуштан язу
ОБОЛОЧКА — тышча, сүрү, яры
ОБОЛОЧКА СЛИЗИСТАЯ — лайлалы тышча
ОБОЛОЧКИ НЕРВНОГО ВОЛОКНА — нерв җепселе тышчалары
ОБОЛОЧКИ СЕРДЦА — йөрәк тышчалары
ОБОНЯНИЕ — ис сизү, ис тою
ОБОНЯТЕЛЬНЫЙ НЕРВ — ис сизү нервысы
ОБОРОНИТЕЛЬНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — саклану рефлекслары
ОБЪЕКТ — объект
ОБЪЁМ КРОВИ УДАРНЫЙ — йөрәктән бер кыскарганда чыккан кан күләме
ОБЪЁМ ЦИРКУЛИРУЮЩЕЙ КРОВИ — чагыштырмача кыска вакыт эчендә тулы әйләнешне үткән кан
ОВАЛЬНОЕ ОКНО — оваль тәрәзә
ОВУЛЯЦИЯ — овуляция (күкәй күзәнәгенең күкәйлектән өлгереп чыгуы)
ОДЫШКА — тын бетү, сулыш кысылу
ОЖИРЕНИЕ — симерү
ОКОЛОЩИТОВИДНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — калкансыман биз яны бизләре
ОКОЧЕНЕНИЕ — кату
ОКСИГЕМОГЛОБИН — оксигемоглобин (кислород белән кушылган гемоглобин)
ОКСИТОЦИН — окситоцин (гипофиз гормоннарының бер төре)
ОЛИВА — күкәйсыман калкулык (озынча мидә)
ОНТОГЕНЕЗ — онтогенез (организмның индивидуаль үсеше)
ОПЛОДОТВОРЕНИЕ — аталану
ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНЫЙ АППАРАТ — терәк-хәрәкәт аппараты
ОПТИМАЛЬНАЯ ВЕЛИЧИНА НАГРУЗКИ — оптималь йөкләмә зурлыгы
ОПУХОЛЬ — шеш
ОРАЛЬНЫЙ — ораль як (авыз ягы)
ОРГАНИЗМ — организм

ОРГАНОГЕНЕЗ — органогенез (органнар яралу һәм үсеш процессы)

ОРГАНЫ РАВНОВЕСИЯ — тигезлек саклау органнары

ОРИЕНТИРОВОЧНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — ориентлашу рефлекслары

ОРТОДРОМНОЕ ПРОВЕДЕНИЕ — ярсынуны нерв күзәнәгенәң тәненнән аксон буйлап тармакларының очына тапшыру

ОРТОСТАТИЧЕСКАЯ ПРОБА — ортостатик проба, сынау

ОСМОРЕГУЛЯЦИЯ — осморегуляция

ОСМОРЕЦЕПТОРЫ — осморецепторлар (осмотик басымны сизүче рецепторлар)

ОСМОС — осмос

ОСМОТИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ — осмотик басым

ОСТЕОБЛАСТЫ — остеобластлар (сөяк тукумасын хасил итүче күзәнәкләр)

ОСТЕОЛОГИЯ — остеология (анатомиянең сөякләр формасын һәм төзелешен өйрәнә торган бүлгеге)

ОСТЕОЦИТЫ — остеоцитлар (сөяк тукумаларының төп күзәнәкләре)

ОСТРОТА ЗРЕНИЯ — күрү үткенлеге

ОСЯЗАНИЕ — капшап сизү, тиеп сизү

ОСЯЗАТЕЛЬНЫЕ ОРГАНЫ — тиеп сизү органнары

ОТДЫХ — ял, ял итү

ОТОЛИТОВЫЙ АППАРАТ — отолит аппарат

ОТРАЖЕНИЕ — чагылыш

ОТРОСТОК ЧЕРВЕОБРАЗНЫЙ — суалчансыман үсенте

ОХЛАЖДЕНИЕ ОРГАНИЗМА — организмның суынуы

ОЧАГ ВОЗБУЖДЕНИЯ — ярсыну учагы (баш миендә)

ОЩУЩЕНИЕ — тою

II

ПАЗУХИ ОКОЛОНОСОВЫЕ — борын яны куентыклары

ПАЛЕЦ — бармак

ПАЛОЧКИ — таякчыклар (күзнең челтәр катлавында яктылык сизү күзәнәкләре)

ПАМЯТЬ — хәтер, зиһен

ПАНКРЕАТИТ — панкреатит (ашказаны асты бизе авыруы)

ПАНКРЕАТИЧЕСКИЙ СОК — панкреатик сок (ашказаны асты бизе сыекчасы)

ПАРАБИОЗ — парабиоз (гадәттән тыш ярсытканда тукуманың ярсынучанлыгы һәм үткәрүчәнлегеге кимү)

ПАЗАРИТИЗМ — паразитизм (бер төр организмнарның икенче төр организмнар исәбенә тереклек итүләре)

ПАРАКИНЕЗ — паракинез

ПАРАЛИЧ — паралич (нерв системасы зәгыйфьләнү аркасында барлыкка килгән хәрәкәтсезлек)

ПАРАСИМПАТИЧЕСКАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА — парасимпатик нерв системасы

ПАРЕЗ — парез (хәрәкәт функциясе бозылу)

ПАРЕНХИМА — паренхима (тоташтыргыч тукума төре)

ПАРТЕНОГЕНЕЗ — партеногенез (организмның аталанмаган күкәй күзәнәктән үсүе)

ПАССИВНЫЙ ТРАНСПОРТ — пассив транспорт

ПАУТИННАЯ ОБОЛОЧКА — пәрәвез тышча (мидә)

ПАХОВЫЙ КАНАЛ — касык каналы

ПЕЙСМЕКЕР СЕРДЦА — йөрәк пейсмейкеры

ПЕЛЛАГРА — пеллагра (РР витаминны җитмәүдән була торган авыру)

ПЕНТОЗА — пентоза (моносахарид)

ПЕПСИН — пепсин (ашказаны сыекчасының аксым таркатучы ферменты)

ПЕПСИНОГЕН — пепсиноген

ПЕПТИДЫ — пептидлар (үзара пептид бәйләнеше белән бәйләнгән, ике яки берничә аминокислота калдыгыннан торучы катлаулы органик кушылма)

ПЕРВАЯ СИГНАЛЬНАЯ СИСТЕМА — беренче сигнал системасы

ПЕРВИЧНЫЕ ПОЛОВЫЕ ПРИЗНАКИ — беренчел җенес билгеләре

ПЕРЕГОРОДКА ЖЕЛУДОЧКОВ — карынчыклар бүлгесе (йөрәктә)

ПЕРЕГРУЗКА — чиктән тыш физик яки акыл эше йөкләү

ПЕРЕДНИЙ МОЗГ — алгы ми

ПЕРЕЛИВАНИЕ КРОВИ — кан күчерү, кан салу

ПЕРЕНАПРЯЖЕНИЕ — артык көчәнеш

ПЕРЕУТОМЛЕНИЕ — йончыгу, артык ару

ПЕРИКАРД — перикард (йөрәк букчасы, йөрәк капчыгы)

ПЕРИЛИМФА — перилимфа (тышкы лимфа, колакта)

ПЕРИСТАЛЬТИКА — перистальтика (үңәч, ашказаны, эчәклек стеналарының дулкынсыман кыскаруы)

ПЕРИФЕРИЧЕСКАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА — периферик нерв система

ПЕРФУЗИЯ — перфузия (берәр органы аның кан юллары аша юдыру)

ПЕССИМУМ — пессимум (гадәттән тыш ярсытканда тукуманың яки органың функциясе кимү)

ПЕТЛЯ ГЕНЛЕ — Генле элмәге (бөөрдә)

ПЕЧЕНЬ — бавыр

ПИНОЦИТОЗ — пиноцитоз (күзәнәкнең сыеклык яки төрле матдәләрнең коллоид эремәләрен йоту процессы)

ПИРАМИДНАЯ КЛЕТКА — пирамида күзәнәк

ПИТАНИЕ — туклану

ПИЩА — азык

ПИЩЕВАРЕНИЕ — ашкайнату
 ПИЩЕВАРИТЕЛЬНАЯ СИСТЕМА — ашкайнату системасы
 ПИЩЕВОД — үңәч
 ПИЩЕВОЙ ЦЕНТР — ашкайнату үзәге
 ПИЩЕВЫЕ ВЕЩЕСТВА — азык матдәләре
 ПИЩЕВЫЕ ПРОДУКТЫ — азык продуктлары
 ПИЩЕВЫЕ РЕФЛЕКСЫ — туклану рефлекслары
 ПЛАЗМА — плазма (канның сыек өлеше)
 ПЛАЗМАТИЧЕСКИЕ КЛЕТКИ — гумораль иммунитетны тәэмин итүче плазматик күзәнәкләр
 ПЛАЦЕНТА — плацента, бала урыны
 ПЛЕВРА — плевра (үпкә тышчасы яки ярысы)
 ПЛЕЧЕВОЙ ПОЯС — кулбаш поясы
 ПЛЕЧО — җилкә
 ПЛОД — яралгы (карындагы бала)
 ПЛЮСНА — табан
 ПОВЕДЕНИЕ — үз-үзеңне тотыш
 ПОВЕРХНОСТЬ СУСТАВНАЯ — буын өслеге
 ПОДЖЕЛУДОЧНАЯ ЖЕЛЕЗА — ашказаны асты бизе
 ПОДКОЖНАЯ МУСКУЛАТУРА — тире астындагы мускулатура
 ПОЗВОНКИ — умырткалар
 ПОЗВОНКИ ГРУДНЫЕ — күкрәк умырткалары
 ПОЗВОНКИ КОПЧИКОВЫЕ — койрыкча умырткалары
 ПОЗВОНКИ ПОЯСНИЧНЫЕ — бил умырткалары
 ПОЗВОНКИ ШЕЙНЫЕ — муен умырткалары
 ПОЙКИЛОТЕРМНЫЕ ЖИВОТНЫЕ — салкын канлы хайваннар
 ПОКРОВНЫЕ ТКАНИ — япма тукуымалар
 ПОЛ — җенес
 ПОЛЕ ЗРЕНИЯ — күрү мәйданы, күз күреме
 ПОЛОВАЯ ЖЕЛЕЗА — җенес бизе
 ПОЛОВОЕ СОЗРЕВАНИЕ — җенси өлгерү
 ПОЛОВОЙ ЦИКЛ — җенси цикл
 ПОЛОВЫЕ ГОРМОНЫ — җенес гормоннары
 ПОЛОВЫЕ ОРГАНЫ — җенес органнары
 ПОЛОВЫЕ РЕФЛЕКСЫ — җенси рефлекслар
 ПОЛОСАТОЕ ТЕЛО — буй-буй тәнчек (мидә)
 ПОЛОСТЬ ГОРТАНИ — бугаз куышлыгы
 ПОЛОСТЬ ГРУДНАЯ — күкрәк куышлыгы
 ПОЛОСТЬ НОСА — борын куышлыгы
 ПОЛОСТЬ РТА — авыз куышлыгы
 ПОЛОСТЬ СУСТАВНАЯ — буын куышлыгы
 ПОЛУЛУННЫЙ ГАНГЛИЙ — ярымайсыман төен
 ПОЛУЛУННЫЕ КЛАПАНЫ — ярымайсыман клапаннар
 ПОЛУШАРИЯ ГОЛОВНОГО МОЗГА — баш мие ярымшарлары
 ПОЛЫЕ ВЕНЫ — күп канлы веналар

ПОПЕРЕЧНОПОЛОСАТЫЕ МЫШЦЫ — аркылы-буйлы мускуллар
 ПОРОГ РАЗДРАЖЕНИЯ — ярыту бусагасы
 ПОСЛЕД — соңгылык
 ПОСТНАТАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ — постнаталь үсеш (организмның туганнан соңгы үсеше)
 ПОТ — тир (төссез тозлы сыекча)
 ПОТЕНЦИАЛ ДЕЙСТВИЯ — эшчәнлек потенциалы
 ПОТЕНЦИАЛ ПОКОЯ — мембрана потенциалы
 ПОТОВЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — тир бизләре
 ПОТООТДЕЛЕНИЕ — тирләү, тир бүленеп чыгу
 ПОХОДКА — йөреш
 ПОЧЕЧНАЯ ЛОХАНКА — бөөр лаканы
 ПОЧЕЧНАЯ ЧАШЕЧКА — бөөр кәсәсе
 ПОЧЕЧНОЕ ТЕЛЬЦЕ — бөөр тәнчеге
 ПОЧКИ — бөөрләр
 ПРАВОРУКОСТЬ — уңкуллылык
 ПРЕДПЛЕЧЬЕ — беләк
 ПРЕДПЛЮСНА — табан алды
 ПРЕДСЕРДИЕ — йөрәк алды
 ПРЕДСТАТЕЛЬНАЯ ЖЕЛЕЗА — простата, простатик биз
 ПРЕНАТАЛЬНЫЙ ПЕРИОД — пренаталь период (эмбриональ үсеш периоды)
 ПРЕСИНАПТИЧЕСКАЯ МЕМБРАНА — пресинаптик мембрана (синапсның алгы мембранасы)
 ПРЕСИНАПТИЧЕСКИЕ ПУЗЫРЬКИ — пресинаптик куыкчыклар
 ПРЕССОРЕЦЕПТОРЫ — прессорецепторлар (кан тамырларында кан басымының үзгәрүен сизүче рецепторлар)
 ПРИВЫКАНИЕ — күнегү
 ПРОВОДИМОСТЬ — үткәрүчәнлек
 ПРОВОДЯЩАЯ СИСТЕМА СЕРДЦА — йөрәктә үткәрү системасы
 ПРОДОЛГОВАТЫЙ МОЗГ — озынча ми
 ПРОКСИМАЛЬНЫЙ — проксималь (гәүдәгә якынрак урнашкан)
 ПРОЛАКТИН — пролактин (гипофиз гормонының бер төре)
 ПРОМЕЖНОСТЬ — аралык, бот арасы
 ПРОМЕЖУТОЧНЫЙ МОЗГ — ара ми
 ПРОНАТОР — пронатор (эчкә таба бору мускулы)
 ПРОНИЦАЕМОСТЬ — үткәрүчәнлек
 ПРОПРИОРЕЦЕПТОРЫ — проприорецепторлар (мускуллардагы, сеңерләрдәге, буын өсләрендәге сизүче нерв очлары)
 ПРОТЕИНЫ — протеиннар (аксым)
 ПРОТЕОЛИТИЧЕСКИЕ ФЕРМЕНТЫ — протеолитик ферментлар (аксым таркатуда катнашучы ферментлар)
 ПРОТОПЛАЗМА — протоплазма
 ПРОТРОМБИН — протромбин (кан сүлендәге тромбинга әверелүче аксым)

ПРОФЕРМЕНТЫ — проферментлар
ПРЯМАЯ КИШКА — туры эчэк (юан эчэкнең соңгы өлеше)
ПСЕВДОПОДИИ — ялганаяклар
ПСИХИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ — психик эшчәнлек
ПСИХОАНАЛИЗ — психоанализ
ПУБЕРТАТНЫЙ ПЕРИОД — пубертат период (женси өлгерү периоды)
ПУЗЫРЁК СЕМЕННОЙ — орлык куыкчыгы
ПУЗЫРЬ ЖЕЛЧНЫЙ — үт куыгы
ПУЛЬПА — теш пульпасы, теш үзәге
ПУЛЬС — пульс, тамыр тибүе
ПУПОВИНА — кендек
ПУРКИНЬЕ КЛЕТКИ — Пуркине күзәнәкләре (йөрәктә)
ПЯСТЬ — уч сөякләре

Р

РАБОТОСПОСОБНОСТЬ — эшчәнлек
РАДУЖНАЯ ОБОЛОЧКА — төсле катлау (күздә)
РАЗДРАЖЕНИЕ — ярсыту, тәсир итү; тынычсызлау; ярсу, ярсыну
РАЗДРАЖИМОСТЬ — ярсыну, ярсынучанлык
РАЗДРАЖИТЕЛЬ — ярсыткыч
РАЗМНОЖЕНИЕ — үрчү, үрчетү
РАЗМНОЖЕНИЕ ПОЛОВОЕ — женси үрчү, женси үрчетү
РАК — яман шеш, рак (авыру)
РАСТЯЖИМОСТЬ — сузылучанлык, тартылучанлык
РАСХОД ЭНЕРГИИ — энергия чыгымы
РАСЩЕПЛЕНИЕ — таркалу
РАХИТ (*хребет, позвоночник*) — рахит (D витаминны җитмәүдән балаларда була торган авыру)
РВОТА — косу
РВОТНЫЙ ЦЕНТР — косу үзәге
РЕАБСОРБЦИЯ — кире суыртылу
РЕАКТИВНОСТЬ — реактивлык (тере системаның тышкы тәсирләргә җавап бирергә сәләтле булуы)
РЕАНИМАЦИЯ — реанимация (организмның нык бозылган тереклек функцияләрен кире кайтару, терелтү)
РЁБРА — кабыргалар
РЕВЕРСИЯ — реверсия
РЕВМАТИЗМ — ревматизм
РЕГЕНЕРАЦИЯ — регенерация (организмның югалткан яки җәрәхәтләнгән органнарын һәм тукумаларын яңадан үз хәленә кайтару сәләте)
РЕЖИМ ПИТАНИЯ — туклану режимы
РЕЗЕКЦИЯ — резекция (кисеп алу)

РЕЗЕРВНЫЙ ОБЪЁМ ВДОХА (*дополнительный воздух*) — сулыш алуның резерв күләме

РЕЗЕРВНЫЙ ОБЪЁМ ВЫХОДА (*резервный воздух*) — сулыш чыгаруның резерв күләме

РЕЗИСТЕНТНОСТЬ — резистентлык (каршы торучанлык)

РЕЗИСТИВНЫЕ СОСУДЫ — резистив кан тамырлары (кан йөрешенә иң зур каршылык күрсәтүче артериаль кан тамырлары)

РЕЗОРБЦИЯ — резорбция (сеңү)

РЕЗУС ФАКТОР — резус фактор (эритроцитларда очрый торган антиген)

РЕЗЦЫ — кискеч тешләр

РЕНИН — ренин (бөөрләрдә ясала торган фермент)

РЕНИН-АНГИОТЕНЗИННАЯ СИСТЕМА — ренин-ангиотензин системасы (артериаль басымны регуляцияләүче гормональ система)

РЕНШОУ КЛЕТКИ — Реншоу күзәнәкләре (арка мие күзәнәкләре)

РЕОГРАФИЯ — реография (органнарда, тукымаларда кан тамырларында кан күләмен, кан белән тулу хәлен өйрәнү методы)

РЕОКАРДИОГРАФИЯ — реокардиография (йөрәк эшчәнлеген, канның минутлык күләмен өйрәнү методы)

РЕОЭНЦЕФАЛОГРАФИЯ — реоэнцефалография

РЕПОЛЯРИЗАЦИЯ — реполяризация (күзәнәк мембранасының полярлыгы кире үз хәленә кайту)

РЕПРОДУКТИВНЫЕ ОРГАНЫ — репродуктив органнар

РЕСНИЦА — керфек

РЕСНИЧНОЕ ТЕЛО — керфекле тән

РЕТИКУЛЯРНАЯ ФОРМАЦИЯ (*сетевидное образование*) — ретикуляр формация (ми кәүсәсенәң үзәк өлешендә урнашкан нерв күзәнәкләре ятмәсе)

РЕТИНОЛ, АКСЕРОФТОЛ (*витамин А*) — ретинол (А витаминны)

РЕФЛЕКС — рефлекс (организмның ярсытуларга нерв системасының катнашы белән башкарылган җавабы)

РЕФЛЕКСОГЕННАЯ ЗОНА — рефлексоген зона (тәннең билгеле бер рефлексны тудыручы өлкәсе)

РЕФЛЕКТОРНАЯ ДУГА — рефлекс дугасы (рефлектор хәрәкәтне башкаручы нервлар юлы)

РЕФЛЕКТОРНОЕ КОЛЬЦО — рефлекс божрасы

РЕФРАКТЕРНОСТЬ — рефрактерлык (тукыманың ярсинмаучанлыгы)

РЕЦЕПТИВНОЕ ПОЛЕ — рецептив өлкә (тәннең рецепторлар урнашкан өлкәсе)

РЕЦЕПТОРЫ — рецепторлар (билгеле бер ярсытуны кабул итүче сизү нервысының сизгер очы)

РЕЦЕПЦИЯ — кабул итү, сизү

РЕЦИДИВ — рецидив

РЕЦИПИЕНТ — реципиент (кабул итүче)
 РЕЧЬ — сөйләм, сөйләшү
 РИБОНУКЛЕАЗЫ — рибонуклеазалар (таркатучы ферментлар)
 РИБОНУКЛЕИНОВЫЕ КИСЛОТЫ — рибонуклеин кислоталары
 РИБОСОМА — рибосома (аксым синтезлаучы күзәнәк органоиды)
 РИБОФЛАВИН — В₂ витамини
 РИГИДНОСТЬ — ригидлык (кинәт кенә скелет мускулларының тонусы арту)
 РИЛИЗИНГ-ГОРМОНЫ — рилизинг-гормоннар (гипоталамус ней- рогормоннары)
 РИНИТ — ринит
 РИНГЕРА РАСТВОР — Рингер эремәсе (физиологик эремә)
 РОГА СПИННОГО МОЗГА — арка мие мөгеzlәре
 РОГОВИЦА — мөгезкатлау
 РОДЫ — бала табу, бала тудыру
 РОТ — авыз
 РОТОВАЯ ПОЛОСТЬ — авыз куышлыгы
 РОЭ — эритроцитларның төпкә утыру реакциясе
 РУКОЯТКА — тоткыч (күкрәк сөягендә)

С

САГИТТАЛЬНЫЙ — сагитталь (урта яссылыкка параллель)
 САКРАЛЬНЫЙ — сакраль
 САЛЬНИК — эч пәрдәсе, карын мае
 САЛЬНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — май бизләрe
 САЛЬТАТОРНОЕ ПРОВЕДЕНИЕ — сальтатор үткәрү (нерв импульс- ларының бер Ранвье өземеннән икенче өземгә сикереп үтүе)
 САМОРЕГУЛЯЦИЯ — үз-үзеннән регуляцияләнү, үзрегуляция
 САНГВИНИК — сангвиник (темперамент төре)
 САРКОМА — саркома (яман шешнең бер төре)
 САРКОМЕР — саркомер (мускул җепселе участогы)
 САРКОПЛАЗМА — саркоплазма (мускул күзәнәге цитоплазмасы)
 САХАР — шикәр
 САХАР КРОВИ — кандагы шикәр
 САХАРОЗА — камыш шикәре, чөгендер шикәре
 СвёрТЫВАНИЕ КРОВИ — канның оюы
 СВЯЗКИ — бәйләвечләр
 СЕГМЕНТЫ — сегментлар
 СЕДАЛИЩНЫЙ НЕРВ — утрак нервысы
 СЕДАТИВНЫЕ СРЕДСТВА — седатив чаралар (тынычландыручы чаралар)
 СЕКРЕТЫ — секретлар (бизләрдә эшләнеп чыккан сыекча)
 СЕКРЕЦИЯ — секреция (бизләрнең секрет бүлеп чыгаруы)

СЕКСОЛОГИЯ — сексология
 СЕЛЕЗЁНКА — талак
 СЕНСИБИЛИЗАЦИЯ — сенсibiliзация (организмның кайбер тәэсирләргә сизгерлегә арту)
 СЕНСОРНЫЕ ОРГАНЫ — сенсор органнар
 СЕПСИС — сепсис (кан агулану)
 СЕРДЕЧНАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ — йөрәк эшчәнлегенең сүлпәнлегә
 СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТАЯ СИСТЕМА — йөрәк-кан тамырлары системасы
 СЕРДЕЧНЫЕ ТОНЫ — йөрәк тоннары (йөрәк тибешенең тавышлары)
 СЕРДЕЧНЫЙ ТОЛЧОК — йөрәк тибүе
 СЕРДЕЧНЫЙ ШУМ — йөрәк шавы
 СЕРДЕЧНЫЙ ЦИКЛ — йөрәк циклы
 СЕРДЦЕ — йөрәк
 СЕРОЕ ВЕЩЕСТВО МОЗГА — минең соры матдәсе
 СЕРОЗНАЯ ЖИДКОСТЬ — сероз сыекча
 СЕРОЗНАЯ ОБОЛОЧКА — сероз тышча
 СЕРОТОНИН — серотонин
 СЕРЫЙ БУГОР — соры калкым (баш миендә)
 СЕСАМОВИДНЫЕ КОСТИ — бәбер сөякләре (беләзектә)
 СЕТЧАТКА — челтәр катлау (күздә яктылыкны сизүче катлау)
 «СИАМСКИЕ БЛИЗНЕЦЫ» — «сиам игезәкләре»
 СИМПАТИЧЕСКАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА — симпатик нерв системасы
 СИМПТОМ — симптом (авыруның билгесе)
 СИНАПС — синапс (нерв очының нинди дә булса тукуымага яки икенче бер нерв күзәнәгенә тиеп торган урыны)
 СИНАРТРОЗ — синартроз (тоташ буын)
 СИНДЕСМОЗ — синдесмоз (сөякләрнең тоташтыргыч тукуыма ярдәмендә тоташуы)
 СИНДРОМ — синдром (нинди дә булса авыруга хас билгеләр җыелмасы)
 СИНЕРГИСТЫ — синергистлар
 СИНОАУРИКУЛЯРНЫЙ УЗЕЛ — синоаурикуляр төен (уң йөрәгалдында урнашкан)
 СИНОВИАЛЬНАЯ ЖИДКОСТЬ — синовиаль сыекча, буын мае, буын сыекчасы
 СИНОВИАЛЬНАЯ ОБОЛОЧКА — синовиаль тышча
 СИНОСТОЗ — синостоз (сөякләрнең бер-берсе белән сөяк ярдәмендә тоташуы)
 СИНЦИТИЙ — синцитий
 СИСТЕМНОЕ КРОВООБРАЩЕНИЕ — системада кан әйләнеше
 СИСТОЛА — систола (йөрәк мускулларының кыскаруы, йөрәк эшендә кыскару фазасы)
 СИСТОЛИЧЕСКИЙ ОБЪЁМ КРОВИ — канның систолик күләме
 СИСТОЛИЧЕСКИЙ ТОН — систолик тон (систола вакытында бар-

лыкка килгән тавыш)

СКЕЛЕТ — скелет (организмның терәк һәм саклау функциясен үтәүче система)

СКЛЕРА — склера (күз алмасының ак төстәге тышкы катлавы)

СКЛЕРОЗ — склероз (авыру)

СКОЛИОЗ — сколиоз (умырткалыкның янга бөгелүе)

СКОРОСТЬ ОСЕДАНИЯ ЭРИТРОЦИТОВ — эритроцитларның төпкә утыру тизлегә

СЛЁЗНАЯ ЖЕЛЕЗА — күз яше бизе

СЛЁЗЫ — күз яше

СЛЕПАЯ КИШКА — сукыр эчәк

СЛЕПОЕ ПЯТНО — сукыр тап (күздә)

СЛИЗИСТАЯ ЖЕЛЕЗА — лайла бизе

СЛИЗИСТАЯ ОБОЛОЧКА — лайлалы тышча

СЛОЖНЫЙ СУСТАВ — катлаулы буын

СЛУХ — ишетү, ишетү сәләте

СЛУХ БИНАУРАЛЬНЫЙ — бинаураль ишетү (ике колак белән ишетү)

СЛУХОВОЙ АНАЛИЗАТОР — ишетү анализаторы

СЛУХОВОЙ НЕРВ — ишетү нервысы

СЛЮНА — селәгәй

СЛЮННЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — селәгәй бизләре

СЛЮНООТДЕЛЕНИЕ — селәгәй бүленү

СМЕРТНОСТЬ — үлем саны

СНОВИДЕНИЯ — төш күрү

СНОТВОРНЫЕ СРЕДСТВА — йоклата торган чаралар

СОЗРЕВАНИЕ — өлгереп җитү (җенси яктан җитлегү)

СОЛНЕЧНОЕ СПЛЕТЕНИЕ — кояш үрелмәсе (корсак куышлыгында нерв төеннәре һәм җепселләре җыемасы)

СОМАТИЧЕСКАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА — соматик нерв системасы

СОМАТОТРОПИН — соматотропин (үсү гормоны)

СОМНАМБУЛИЗМ — сомнамбулизм, йоклаганда йөрү

СОННАЯ БОЛЕЗНЬ — йокы авыруы

СОРБИТ — сорбит

СОСАНИЕ — имү

СОСУДОДВИГАТЕЛЬНЫЕ НЕРВНЫЕ ВОЛОКНА — кан тамырларының диаметрын үзгәртүче нерв җепселләре

СОСУДОРАСШИРЯЮЩИЕ СРЕДСТВА — кан тамырларын киңәйтүче чаралар

СОСУДОСУЖИВАЮЩИЕ СРЕДСТВА — кан тамырларын тарайтучы чаралар

СОСУДЫ — кан, лимфа тамырлары

СОТРЯСЕНИЕ МОЗГА — ми селкенү

СПЕРМА — сперма (орлыклык сыекчасы, ата җенес бизе сыекчасы)

СПЕРМАТОЗОИД — сперматозоид (ата жөнөс күзөнөгө)
 СПЕРМИЙ — спермий
 СПЕЦИФИЧЕСКОЕ ДИНАМИЧЕСКОЕ ДЕЙСТВИЕ ПИЩИ — азыкның
 специфик динамик тээсире
 СПИННОМОЗГОВЫЕ НЕРВЫ — арка мие нервлары
 СПИРОГРАФИЯ — спирография (сулыш алуны өйрөнү методу)
 СРЕДНЕЕ УХО — урта колак
 СРЕДНИЙ МОЗГ — урта ми
 СРЕДОСТЕНИЕ — урталык ара, урталык
 СТАРЕНИЕ — картаю
 СТАТИЧЕСКИЕ РЕФЛЕКСЫ — статик рефлекслар (гәүдәнең торы-
 шы үзгәргәндә барлыкка киләләр)
 СТОЛБ ГОЛОВНОГО МОЗГА — баш мие кәүсәсә
 СТЕНОКАРДИЯ — стенокардия (авыру, миокардка кан килү
 кимегәндә күзәтелә)
 СТЕРЕОТАКСИЧЕСКИЙ МЕТОД — стереотаксик метод (баш миенә
 төрлө микро- жайланмалар кертү өчен кулланыла)
 СТЕРЕОТИП ДИНАМИЧЕСКИЙ — динамик стереотип
 СТЕРИЛИЗАЦИЯ — стерильләштерү (1. физик яки химик ысул-
 лар белән микроорганизмнарны бетерү процессы; 2. кешене
 яки хайваннарны ясалма рәвештә орлыксызландыру)
 СТЕРИЛЬНОСТЬ — стерильлелек
 СТОЛБНЯК — столбняк (1. йогышлы тартышу авыруы; 2. катып
 калу)
 СТРЕПТОЦИД — стрептоцид (дару)
 СТРЕСС — стресс
 СТРИГУЩИЙ ЛИШАЙ — кыркучы тимрәү
 СТРИХНИН — стрихнин
 СУБЛИМАЦИЯ — сублимация
 СУДОРОГИ — көзән жыеру, тартышу
 СУММАЦИЯ — суммация, жыелу, туплану
 СУСТАВ — буын
 СУХОЖИЛИЕ — сеңер
 СУХОЖИЛЬНЫЙ РЕФЛЕКС — сеңер рефлекс
 СФИГМОГРАФИЯ — сфигмография (сфигмограф ярдәмендә
 пульс тирбәлешен язу)
 СФИГМОМАНОМЕТР — сфигмоманометр

Т

ТАКТИЛЬНАЯ ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ — капшап (тиеп) сизү,
 тактиль сизүчәнлек
 ТАЛАМУС — күрү калкулыгы
 ТАХИКАРДИЯ — тахикардия (йөрәк тибүенең ешаюы)

ТЕЛЕМЕТРИЯ — телеметрия (физиологик функцияларне читтән торып язу өчен жайланма)
 ТЕЛЕЭЛЕКТРОКАРДИОГРАФИЯ — телеэлектрокардиография
 ТЕЛЕЭЛЕКТРОЭНЦЕФАЛОГРАФИЯ — телеэлектроэнцефалография
 ТЕМПЕРАМЕНТ — темперамент
 ТЕПЛОВОЙ УДАР — эссе сугу
 ТЕПЛОВОЙ ЦЕНТР — жылылык үзәге
 ТЕПЛООТДАЧА — жылылык бүлеп чыгару
 ТЕПЛОПРОДУКЦИЯ — жылылык хасил булу
 ТЕРМОРЕГУЛЯЦИЯ — терморегуляция (организмның тән температурасын нормаль хәлдә саклавы)
 ТЕРМОРЕЦЕПТОРЫ — терморецепторлар (температураны сизүче рецепторлар)
 ТЕСТОСТЕРОН — тестостерон (ата женес гормоны)
 ТЕТАНУС — тетанус (тоташ кыскару)
 ТИК — тик (мускуллар тартышуы)
 ТИРЕОТРОПИН — тиреотропин (гипофиз гормоны)
 ТИРОЗИН — тирозин (аминокислота)
 ТИРОКСИН — тироксин (калкансыман биз гормоны)
 ТКАНЬ — тукума (төзелеше, чыгышы һәм функцияләре белән охшаш күзәнәкләр)
 ТОК ДЕЙСТВИЯ — эшчәнлек тогы, хәрәкәт тогы, ярсыну тогы
 ТОКОФЕРОЛ — токоферол (Е витамини)
 ТОКСИКОЛОГИЯ — токсикология
 ТОКСИНЫ — токсиннар (агулы матдәләр)
 ТОКСОПЛАЗМОЗ — токсоплазмоз (авыру)
 ТОЛЕРАНТНОСТЬ — толерантлык (иммун реакция югалу яки кимү)
 ТОЛСТАЯ КИШКА — юан эчәк
 ТОНЗИЛЛИТ — тонзиллит (авыру)
 ТОНИЗИРУЮЩИЕ СРЕДСТВА — тонусны күтәрүче чаралар
 ТОНКАЯ КИШКА — нечкә эчәк
 ТОНУС — тонус (нерв үзәкләре һәм мускул тукумасының ялыгусыз озак ярсынуы)
 ТОРАКОТОМИЯ — торакотомия (күкрәк өлешендә арка миен кисү)
 ТОРМОЖЕНИЕ — тоткарлану
 ТОШНОТА — күңел болгану, косасы килү
 ТОЩАЯ КИШКА — арык эчәк
 ТРАВМАТОЛОГИЯ — травматология
 ТРАХЕИ — трахеялар
 ТРАХЕИТ — трахеит
 ТРАХЕОТОМИЯ — трахеотомия (трахеяны кисү)
 ТРАХЕЯ — трахея

ТРАХОМА — трахома (йогышлы күз авыруы)
 ТРЕМОР — тремор, калтырану, дерелдәү (нерв системасы авыру нәтижәсендә, мускул төркемнәренең ирексездән кыскаруы)
 ТРЕПАНАЦИЯ — трепанация (сөякне тишү)
 ТРЁХСТВОРЧАТЫЙ КЛАПАН — өч капкачлы клапан (йөрәктә)
 ТРИППЕР — триппер, гонорея (авыру)
 ТРИПСИН — трипсин (ашказаны асты бизе ферменты)
 ТРИПСИНОГЕН — трипсиноген (ашказаны асты бизе ферменты, трипсинның актив булмаган формасы)
 ТРИЦЕПС — трицепс, өч башлы мускул
 ТРОЙНИЧНЫЙ НЕРВ — өч тармаклы нерв
 ТРОМБ — тромб (кан тамырында оеган кан)
 ТРОМБИН — тромбин (канны оетуда катнашучы фермент)
 ТРОМБОЗ — тромбоз (кан тамырында кан оешу авыруы)
 ТРОМБОПЛАСТИН — тромбопластин (кан укмашканда катнашучы фермент)
 ТРОМБОФЛЕБИТ — тромбофлебит (веналар авыруы)
 ТРОМБОЦИТЫ — тромбоцитлар (кан пластинкалары)
 ТРОПОМИОЗИН — тропомиозин
 ТРОФИКА — трофика (күзәнәкләрнең туклануы нигезендә ятуучы матдәләр алмашы)
 ТРОФИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ — трофик тәэсир (матдәләр алмашын үзгәртүче тәэсир)
 ТУБЕРКУЛЁЗ — туберкулёз

У

УГРИ — бетчә
 УГЛЕВОДНЫЙ ОБМЕН — углеводлар алмашы
 УГЛЕВОДЫ — углеводлар
 УГЛЕРОДА ДВУОКИСЬ — углекислый газ
 УКАЧИВАНИЕ — баш әйләнү, күңел болгану (тирбәлүдән)
 УЛИТКА — әкәм-төкәм (эчке колакта)
 УЛЬТРАДИАННЫЕ РИТМЫ — ультрадиан ритмнар (кыска периодлы ритмнар)
 УРЕМИЯ — уремия (канда сидек матдәләре күбәю)
 УРЕТРА — уретра (ирләрдә сидек чыгару юлы)
 УРОЛОГИЯ — урология
 УСЛОВНОЕ ТОРМОЖЕНИЕ — шартлы тоткарлану
 УСЛОВНЫЕ РЕФЛЕКСЫ — шартлы рефлекслар
 УСЛОВНЫЙ РАЗДРАЖИТЕЛЬ — шартлы тынычсызлагыч
 УТОМЛЕНИЕ — ялыгу, ару, талу, талчыгу
 УХО — колак
 УШНАЯ РАКОВИНА — колак яфрагы

Ф

- ФАГОЦИТ — фагоцит (чит матдэлэрне һәм микробларны йотучы күзәнәк)
- ФАГОЦИТОЗ — фагоцитоз (чит матдэлэрне һәм микробларны фагоцитларның йотуы)
- ФАЛАНГИ — фалангалар, бармак сөякләре
- ФАРИНГИТ — фарингит (йоткылык авыруы)
- ФАРМАКОЛОГИЯ — фармакология (авыруларның организмга тәэсир итүен тикшерә торган фән)
- ФЕРМЕНТЫ — ферментлар (биологик катализаторлар)
- ФИБРИЛЛЯЦИЯ СЕРДЦА — йөрәктә фибрилляция
- ФИБРИН — фибрин (кан оеганда барлыкка килә торган аксым жепселе)
- ФИБРИНОГЕН — фибриноген (кан оеганда фибринга әверелә торган аксым)
- ФИБРОЛИЗИН — фибролизин (фибринны эретүче фермент)
- ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ РАСТВОРЫ — физиологик эремәләр
- ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ РИТМЫ — физиологик ритмнар
- ФИЗИОЛОГИЯ — физиология (организмның һәм аерым органнарның функцияләрен, алардагы процессларны өйрәнүче фән)
- ФИСТУЛА — фистула (эчке органнардан тышкы якка чыга торган итеп куелган канал, көпшә)
- ФЛЕГМАТИК — флегматик (сүлпән, дәртсез, авыр табигатьле кеше)
- ФЛЮОРОГРАФИЯ — флюорография
- Фолликул — фолликул (куыкчык биздә, күкәйлектә)
- Фолликулин — фолликулин (хатын-кызларда жөнәс гормоны)
- ФОНЕНДОСКОП — фонендоскоп (органнарны тыңлау өчен тавыш көчәйткөч жайланма)
- ФОНОКАРДИОГРАФИЯ — фонокардиография (йөрәк тавышын язу)
- ФОНОРЕЦЕПТОРЫ — фонорецепторлар (тавыш дулкыннарын кабул итүче рецепторлар)
- ФОРМЕННЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ КРОВИ — кан тәнчекләре, кан күзәнәкләре (лейкоцитлар, эритроцитлар һәм тромбоцитлар)
- ФОТОРЕЦЕПТОРЫ — фоторецепторлар
- ФРОНТАЛЬНАЯ ПЛОСКОСТЬ — фронталь яссылык (бу яссылык гәүдәне алгы һәм арткы якка бүлә)
- ФРУКТОЗА — фруктоза (углевод, моносакхарид)
- ФУНДАЛЬНЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — фундаль бизләр (ашказанында)
- ФУНКЦИИ — функцияләр (организмның яки аерым органнарның эше)
- ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ АСИММЕТРИЯ ПОЛУШАРИЙ — ярымшарларның функциональ асимметриясе
- ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ ПОДВИЖНОСТЬ — функциональ хәрәкәтчәнлек
- ФУРУНКУЛ — чуан, сызлавык

Х

- ХЕМОРЕЦЕПТОРЫ — хеморецепторлар (химик матдэләрне сизүче рецепторлар)
ХИМИОТЕРАПИЯ — химиотерапия (химик матдэләр белән дәвалау)
ХИМУС — химус (нечкә эчәктәге сыекланган азык матдэләре)
ХИНИН — хинин (алкалоид)
ХИРУРГИЯ — хирургия
ХОАНЫ — хоаннар (борынның эчке — авыз ягындагы тишеме)
ХОЛЕРА — холера, ваба
ХОЛЕРИК — холерик (кызу табигатьле, тиз кызучан кеше)
ХОЛЕСТЕРИН — холестерин (органик матдә)
ХОЛЕЦИСТИТ — холецистит (үт куыгы авыруы)
ХОЛИН — холин (витаминсыман матдә)
ХОЛИНЭСТЕРАЗЫ — холинэстеразалар (ацетилхолинны тарка-
тучы матдэләр)
ХОРДА — хорда (үзәк скелет)
ХРОНАКСИЯ — хронаксия (ике реобазә күләмендәге даими электр тогы тәэсир иткәндә ярсыну процессын барлыкка китерер өчен җитәрлек булган иң кыска вакыт)
ХРОНИЧЕСКИЙ ОПЫТ — хроник тәҗрибә
ХРУСТАЛИК — күз ясмыгы, хрусталик
ХРЯЩ — кимерчәк
ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ТИП — художество тибы

Ц

- ЦИРКАДНЫЕ РИТМЫ — циркад ритмнар (тәүлеккә бәйле ритмнар)
ЦИТОПЛАЗМА — цитоплазма
ЦИТРАТНАЯ КРОВЬ — цитратлы кан (лимон кислотасы яки аның тозы кушылган кан)

Ч

- ЧЕЛЮСТЬ — теш казнасы, казналык
ЧЕРЕП — баш сөяге
ЧЕСОТКА — корчаңгы (авыру)
ЧЕТВЕРОХОЛМИЕ — дүрткалкылык (урта мидә)
ЧИХАНЬЕ — төчкерү
ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ — сизүчәнлек

Ш

ШОК — шок (имгәнү, каты жәрәхәтләнү нәтижәсендә организмның тереклек функцияләренә гомуми зарарлануы)

Щ

ЩИТОВИДНАЯ ЖЕЛЕЗА — калкансыман биз

Э

ЭЙФОРΙΑ — эйфория

ЭКЗАЛЬТАЦИЯ — экзальтация (күтәрәнке ярсучанлык)

ЭКСКРЕТ — экскрет, бүлендек

ЭКСКРЕЦИЯ — экскреция (экскрет ясалу процессы)

ЭКСТЕРОРЕЦЕПТОРЫ — экстерорецепторлар (тышкы рецепторлар)

ЭКСТИРПАЦИЯ — экстирпация

ЭКСТРАСИСТОЛА — экстрасистола, чираттан тыш систола

(йөрәкнең чираттан тыш кыскаруы)

ЭЛЕКТРОГАСТРОГРАММА — электрогастрограмма (ашказаны биотоклары язмасы)

ЭЛЕКТРОКАРДИОГРАММА — электрокардиограмма (йөрәк биотоклары язмасы)

ЭЛЕКТРОМИОГРАФИЯ — электромиография (мускуллар биотокларын язу)

ЭЛЕКТРОФИЗИОЛОГИЯ — электрофизиология

ЭЛЕКТРОЭНЦЕФАЛОГРАФИЯ — электроэнцефалография (баш мие биотокларын язу)

ЭМБОЛИЯ — эмболия

ЭНДОКАРД — эндокард (йөрәкнең эчке катлавы)

ЭНДОКРИННЫЕ ЖЕЛЕЗЫ — эчке секреция бизләре

ЭНДОКРИНОЛОГИЯ — эндокринология (эчке секреция бизләрен өйрәнүче фән)

ЭНДОРФИНЫ — эндорфиннар (морфинга охшаш пептидлар)

ЭНЗИМЫ — энзимнар, ферментлар (биологик катализаторлар)

ЭНУРЕЗ — энурез (сидек куыгының шартсыз, бала ихтыярынан тыш бушануы)

ЭНЦЕФАЛИТ — энцефалит (баш мие ялкынсынуы)

ЭПИДЕМИОЛОГИЯ — эпидемиология

ЭПИДЕРМИС — эпидермис (тиренәң күп катлаулы эпителийдан торган өске тукумасы)

ЭПИДЕМИЯ — эпидемия, кизү (йогышлы авыруларның киң таралуы)

ЭПИКАРД — эпикард (йөрәкнең тышкы катлавы)
ЭПИЛЕПСИЯ — өянәк
ЭПИСТРОФЕЙ — эпистрофей (муенның икенче умырткасы)
ЭПИФИЗ — эпифиз (1. минең өске үсентесе (эчке секреция бизе); 2. көпшә сөякләрнең очы)
ЭРЕКЦИЯ — эрекция, кабару, киерелү (кайбер органнарның веналары кысылу нәтижәсендә кан белән тулып кабаруы)
ЭРИТРОЦИТЫ — эритроцитлар (канның кызыл тәнчеге)
ЭСТРОГЕНЫ — эстрогеннар (женес гормоннары)
ЭСТЕЗИОМЕТР — эстезиометр
ЭФАПС — эфепс (синапсның бер төре)
ЭФФЕКТОР — эффектор (тәэсиргә җавап бирүче орган)
ЭФФЕРЕНТНЫЕ НЕРВНЫЕ ВОЛОКНА — эфферент нерв җепселләре
ЭХОКАРДИОГРАФИЯ — эхокардиография (ультратавыш ярдәмендә йөрәкне тикшерү методы)
ЭЯКУЛЯЦИЯ — эякуляция

Я

ЯГОДИЦА — утрак, арт сан
ЯДРО — төш
ЯЗВА — җәрәхәт, эренле яра
ЯЗЫК — тел
ЯЗЫЧОК — кече тел
ЯИЧКИ — ата женес бизләре
ЯИЧНИКИ — күкәйлек (ана женес бизе)
ЯЙЦЕВОД — күкәй юлы, күкәй көпшәсе
ЯЙЦЕКЛЕТКА — күкәй күзәнәк (ана женес күзәнәге)
ЯМКА — чокырчык

КЕРЕШ

«Кеше анатомиясе, физиологиясе һәм гигиенасы» терминнары сүзлеге — «Табигать әлифбасы» сериясеннән алтынчы китап.

«Кеше — табигатьнең иң камил заты», шулай булгач, һәркемгә үз организмының гажәеп катлаулы бербөтен система булуын аңлау, өйрәнү һәм һәр әгъзаның дәрәс аталышын белү зарури.

Бу сүзлек нәкъ менә шуны истә тотып төзелде. Биредә кешенең үзәк нерв системасы, югары нерв эшчәнлегә, сизү органнары, кан әйләнеше, сулыш, ашкайнату, бүлеп чыгару органнары системаларына караган терминнар, терәк-хәрәкәт системасын тәшкил иткән сөякләр һәм мускуллар атамалары мәктәп дәрәслегендә бирелгәннән шактый кинчрәк тупланды. Бу, беренчедән, телне үстерүгә ярдәм итсә, икенчедән, биологиянең бу бүлегенә караган терминнарны системалаштырырга булышчак.

Сүзлектә барлык терминнар алфавит тәртибендә бирелде. «Табигать әлифбасы» сериясеннән моңа кадәр чыккан биш китаптан аермалы буларак, бу сүзлекнең татарча-русча өлешенә, кабатланмау максатында, алынма сүзләр кертелмәде. Андый терминнарны кирәк булганда сүзлекнең русча-татарча өлешеннән карый аласыз.

Сүзлекне төзүчеләр үз укучыларыннан тәнкыйть яисә, теләктәшлек хатларын көтеп кала һәм язучыларга чиксез рәхмәтен белдерә.

Безнең адрес: 420503. Казан, Бауман урамы, 19.

«Мәгариф» нәшрияты, Табигать белеме һәм математика фәннәре редакциясе.

А

- АБСЦЕСС, ЭРЕНЛЕ ШЕШ — абсцесс, гнойник
АВЫЗ КУЫШЛЫГЫ — ротовая полость
АВЫРЛЫКНЫ (*массаны*) ЮГАЛТУ — невесомость
АВЫРТУ — боль
АВЫРТУСЫЗЛАНДЫРУ, АВЫРТУНЫ БАСУ — обезболивание
АВЫРУ, ЧИР — болезнь
АДДИСОН АВЫРУЫ, БРОНЗА АВЫРУЫ — Аддисона болезнь, бронзовая болезнь
АЗКАНЛЫЛЫК — малокровие
АЗОТ АЛМАШЫ — азотистый обмен
АЗОТ БАЛАНСЫ — азотистый баланс
КИРЕ А. Б. — отрицательный а. б.
УҢАЙ А. Б. — положительный а. б.
АЗОТ ТИГЕЗЛӘНЭШЕ — азотистое равновесие
АЗЫКНЫҢ ҮЗЕНЧӘЛЕКЛЕ ДИНАМИК ТӘЭСИРЕ — специфическое динамическое действие пищи
АК СЫЗЫК (*корсак мускулларын тоташтыручы урта сеңер*) — белая линия
АКСОН КАЛКУЛЫГЫ — аксонный холмик
АКСОПЛАЗМА АГЫМЫ — аксоплазматический ток
АКСЫЛ ТЫШЧА — белочная оболочка
АКСЫМ МИНИМУМЫ — белковый минимум
АКСЫМНАР — белки
АЛГЫ МИ — передний мозг
АЛГЫ ҮЗӘК ЖЫЕРЧЫК (*баш миендәге сыр*) — передняя центральная извилина
АЛМАШТЫРГЫСЫЗ АМИНОКИСЛОТАЛАР — незаменимые аминокислоты
АЛМАШТЫРГЫСЫЗ МАЙ КИСЛОТАЛАРЫ — незаменимые жирные кислоты
АЛЬВЕОЛАЛАР ВЕНТИЛЯЦИЯСЕ — альвеолярная вентиляция
АЛЬВЕОЛА ҮСЕНТЕСЕ — альвеолярный отросток
АЛЬВЕОЛЯР ҺАВА — альвеолярный воздух
АМАКРИН КҮЗӘНӘКЛӘР — амакриновые клетки
АМЁБАСЫМАН ХЭРӘКӘТ — амёбоидное движение
АММОН МӨГЕЗЕ (*баш миендәге сыр*) — аммониев рог
АНАЛЫК — матка
АНАЛЫК ЖИҢСӘСЕ — влагалище матки
АНАЛЫК-ЖИҢСӘ ҮРЕЛМӘСЕ — маточно-вагинальное сплетение

АНАЛЫК КӨПШӘСЕ, КҮКЭЙ ЮЛЫ — маточная труба
 АНАЛЫК ТАМАГЫ — маточный зев
 АНАЛЫКНЫҢ ЙОМРЫ БӘЙЛӘВЕЧЕ — круглая маточная связка
 АНАЛЬ АЧЫКЛЫК, АРТ ЮЛ АЧЫКЛЫГЫ — анальное отверстие, задний проход
 АНАЭРОБ ПРОЦЕСС, КИСЛОРОДСЫЗ ПРОЦЕСС — анаэробный процесс
 АНОМАЛИЯ, НОРМАДАН АВЫШУ — аномалия, отклонение от нормы
 АҢКАУ — небо
 АҢКАУ ЖӘЯЛӘРЕ — нёбные душки
 АҢКАУ ПӘРДӘСЕ — нёбная занавеска
 АОРТА — аорта
 КОРСАК АОРТАСЫ — брюшная аорта
 КҮКРӘК АОРТАСЫ — грудная аорта
 КҮТӘРЕЛМӘ АОРТА — восходящая аорта
 ТӨШМӘ АОРТА — нисходящая аорта
 АОРТА ЖӘЯСЕ — дуга аорты
 АРА МИ — промежуточный мозг
 АРА НЕЙРОННАР — вставочные нейроны
 АРКА МИЕ — спинной мозг
 АРКА МИЕ МӨГЕЗЛӘРЕ — рога спинного мозга
 АРКА МИЕ НЕРВЛАРЫ — спинномозговые нервы, спинальные нервы
 АРКА МИЕ СЫЕКЧАСЫ — спинномозговая жидкость, цереброспинальная жидкость, ликвор
 АРКЫЛЫ КАБЫРГА ҮСЕНТЕСЕ — поперечнорёберный отросток
 АРКЫЛЫ КУЕНТЫК — поперечная пазуха
 АРКЫЛЫ УРАУЧЫ ЭЧӘК ЖЫЕРЧАСЫ — брыжейка поперечноободочной кишки
 АРКЫЛЫ ҮСЕНТЕ (*умырткада*) — поперечный отросток
 АРТ ЮЛ к. *Аналь ачыклык*
 АРТЕРИАЛЬ БАСЫМ — артериальное давление
 АРТЕРИАЛЬ КАНАЛ, БОТАЛЛ КАНАЛЫ — артериальный проток, Боталлов проток
 АРТЕРИАЛЬ ПУЛЬС — артериальный пульс
 АРТЕРИОЛАЛАР — артериолы
 АРТЕРИЯ ЖӘЯСЕ — артериальная дуга
 АРТЕРИЯ(ЛӘР) — артерия (и)
 АЛГЫ АРТЕРИЯ — передняя артерия
 АСКИ ИРЕН АРТЕРИЯСЕ — артерия нижней губы
 АСКИ КОРСАК АРТЕРИЯСЕ — артерия внутренняя, подчревная подвздошная артерия
 АШКАЗАНЫ-УНИКЕИЛЛЕ ЭЧӘК АРТЕРИЯСЕ — желудочно-двенадцатипёрстная артерия
 БАШ АРТЫ АРТЕРИЯСЕ — затылочная артерия
 БЕЛӘК АРТЕРИЯСЕ — лучевая артерия

БИТ АРТЕРИЯСЕ — лицевая артерия
 БОТ АРТЕРИЯСЕ — бедренная артерия
 БОТНЫҢ ӘЙЛӘНМӘ АРТЕРИЯСЕ — круговая артерия бедра
 БОТНЫҢ ТИРӘН АРТЕРИЯСЕ — глубокая артерия бедра
 БӨЕР АРТЕРИЯСЕ — почечная артерия
 ГОМУМИ ЙОКЫ АРТЕРИЯСЕ — общая сонная артерия
 ГОМУМИ ЯНБАШ АРТЕРИЯСЕ — общая подвздошная артерия
 ЖИЛКӘНЕҢ ӘЙЛӘНМӘ АРТЕРИЯСЕ — круговая артерия плеча
 ЖЫЕРЧА АРТЕРИЯСЕ — брыжеечная артерия
 ЖЫЕРЧАНЫҢ ӨСКЕ АРТЕРИЯСЕ — верхняя брыжеечная артерия
 ЖЫЕРЧАНЫҢ ТҮБӘНГЕ АРТЕРИЯСЕ — нижняя брыжеечная артерия
 ЗУР БАЛТЫР АРТЕРИЯСЕ — большеберцовая артерия
 ЗУР МИНЕҢ АЛГЫ АРТЕРИЯСЕ — артерия большого мозга передняя
 ЗУР МИНЕҢ АРТКЫ АРТЕРИЯСЕ — артерия большого мозга задняя
 ЗУР МИНЕҢ УРТА АРТЕРИЯСЕ — артерия большого мозга средняя
 ЙӨРӘКНЕҢ ТАҖСЫМАН АРТЕРИЯЛӘРЕ — венечные артерии сердца
 КАЗНАЛЫК АРТЕРИЯСЕ — челюстная артерия
 КАЙТМА АРТЕРИЯ — возвратная артерия
 КАЛАК СӨЯГЕНЕҢ ӘЙЛӘНМӘ АРТЕРИЯСЕ — круговая артерия лопатки
 КАРЫН АРТЕРИЯСЕ — чревная артерия
 КЕНДЕК АРТЕРИЯСЕ — пупочная артерия
 КЕЧЕ БАЛТЫР АРТЕРИЯСЕ — малоберцовая артерия
 КОРСАК ӨСТЕ АРТЕРИЯСЕ — надчревная артерия
 КУЛБАШ АРТЕРИЯСЕ — плечевая артерия
 КУЛБАШНЫҢ ТИРӘН АРТЕРИЯСЕ — глубокая артерия плеча
 КУЛТЫК АСТЫ АРТЕРИЯСЕ — подмышечная артерия
 КҮЗ АРТЕРИЯСЕ — глазничная артерия
 КҮКӘЙЛЕК АРТЕРИЯСЕ — артерия яичника
 КҮТӘРЕЛМӘ АРТЕРИЯ — восходящая артерия
 МҮЕННЫҢ АРКЫЛЫ АРТЕРИЯСЕ — артерия шеи поперечная
 ӨСКЕ ИРЕН АРТЕРИЯСЕ — артерия верхней губы
 ӨСКЕ (ТЫШКЫ) ЙОКЫ АРТЕРИЯСЕ — наружная сонная артерия
 ӨСКЕ КАЗНАЛЫКНЫҢ ТЫШКЫ АРТЕРИЯСЕ — верхнечелюстная
 артерия наружная
 СӨЯГАРА АРТЕРИЯ — межкостная артерия
 ТАҖСЫМАН АРТЕРИЯ — венечная артерия
 ТАЛАК АРТЕРИЯСЕ — селезеночная артерия
 ТЕЗ АСТЫ АРТЕРИЯСЕ — подколенная артерия
 ТЕЛ АРТЕРИЯСЕ — язычная артерия
 ТЕРСӘК АРТЕРИЯСЕ — локтевая артерия
 ТИРӘН АРТЕРИЯ — глубокая артерия
 ТИРӘН КУЛБАШ АРТЕРИЯСЕ — артерия плеча глубокая
 ТӨШМӘ АРТЕРИЯ — нисходящая артерия
 ТҮЕНДЫРУЧЫ АРТЕРИЯ — питающая артерия
 ТЫШКЫ (ӨСКЕ) АРТЕРИЯ — поверхностная артерия
 УМРАУ АСТЫ АРТЕРИЯСЕ — подключичная артерия
 УМЫРТКАЛЫК АРТЕРИЯСЕ — позвоночная артерия
 УРТА АРТЕРИЯ — срединная артерия
 УТРАК АРТЕРИЯСЕ — седалищная артерия
 УЧ ЖӘЯСЕ (КАН ТАМЫРЛАРЫ) — ладонная дуга
 ҮПКӘ АРТЕРИЯСЕ — лёгочная артерия

ЧИГЭ АРТЕРИЯСЕ — височная артерия
 ЭЧКЕ ЙОКЫ АРТЕРИЯСЕ — внутренняя сонная артерия
 ЯНБАШ АРТЕРИЯСЕ, ОЧА АРТЕРИЯСЕ — подвздошная артерия
 АРТКЫ МИ — задний мозг
 АРТКЫ ТАМЫРЧЫК — задний корешок
 АТСЫЗ БАРМАК, ИСЕМСЕЗ БАРМАК — безымянный палец
 АУТОГЕН КҮНЕКТЕРҮ, ҮЗ-ҮЗЕҢНЕ КҮНЕКТЕРҮ — аутогенная тренировка
 АХИЛЛ РЕФЛЕКСЫ — Ахиллов рефлекс
 АЧЫГУ — голодание
 АШКАЗАНЫ — желудок
 АШКАЗАНЫ АСТЫ БИЗЕ СЫЕКЧАСЫ — панкреатический сок, поджелудочный сок
 АШКАЗАНЫ МОТОРИКАСЫ — моторика желудка
 АШКАЗАНЫ-ЭЧЭК ТРАКТЫ — желудочно-кишечный тракт
 АШКАЗАНЫНЫҢ ҮҢЭЧ БЕЛЭН ТОТАШКАН ӨЛЕШЕ — кардиальная часть желудка
 АШКАЙНАТУ СИСТЕМАСЫ — пищеварительная система
 АШКАЙНАТУ ҮЗЭГЕ — пищеварительный центр
 АШНЕР РЕФЛЕКСЫ — Ашнера рефлекс
 АШОФФ-ТАВАР ТӨЕНЕ — Ашоффа-Тавара узел
 АЭРОВ ПРОЦЕСС, КИСЛОРОДЛЫ ПРОЦЕСС — аэробный процесс
 АЯК(ЛАР) — нога(и)

Б

БАВИНСКИЙ РЕФЛЕКСЫ — Бабинского рефлекс
 БАЗАЛЬ, ТӨП, НИГЕЗ — базальный
 БАЗАЛЬ МЕМБРАНА — базальная мембрана
 БАЗАЛЬ ТОНУС — базальный тонус
 БАЗАЛЬ ТӨШЛЭР — базальные ядра, подкорковые ядра
 БАЗЕД АВЫРУУ, АГУЛЫ ДИФУЗ ЗОБ — Базедова болезнь, зоб диффузный токсический
 БАЛА ТАБУ, БАЛА ТУДЫРУ — роды
 БАЛА УРЫНЫ, ПЛАЦЕНТА — детское место, плацента
 БАЛТЫР, СЫЙРАК — голень
 БАРМАК(ЛАР) — палец (пальцы)
 БАРЬЕР ФУНКЦИЯСЕ, ТОТКАРЛАУ ФУНКЦИЯСЕ — барьерная функция
 БАТМОТРОП ТЭЭСИР — батмотропное действие
 БАУСЫМАН ТЭН (*озынча мидэ*) — верёвчатое тело
 БАШ — голова
 БАШ МИЕ — головной мозг
 БАШ МИЕ КАБЫГЫ — кора головного мозга
 БАШ МИЕ КАБЫГЫНЫҢ АНАЛИТИК ЭШЧЭНЛЕГЕ — аналитическая

деятельность коры головного мозга

БАШ ӨЯНӘГЕ — мигрень

БАШЧЫК — головка

БӘЙЛӘВЕЧЛӘР — связки

БЕЙНБРИДЖ РЕФЛЕКСЫ — Бейнбриджа рефлекс

БЕЛӘЗЕК — запястье

БЕЛӘК — предплечье

БЕРЕНЧЕ СИГНАЛ СИСТЕМАСЫ — первая сигнальная система

БЕРИ-БЕРИ АВЫРУУ — бери-бери

БЕТЧӘ — угри

БИЗ(ЛӘР) — железа(ы)

АЛЬВЕОЛЯР БИЗЛӘР — альвеолярные железы

АНАЛЬ БИЗЛӘР, АРТ ЮЛ БИЗЛӘРЕ — анальные железы

АТА ЖЕНЕС БИЗЛӘРЕ — мужские половые железы, яички

АШКАЗАНЫ АСТЫ БИЗЕ — поджелудочная железа

АШКАЙНАТУ БИЗЛӘРЕ — пищеварительные железы

БӨЕР ӨСТЕ БИЗЛӘРЕ — надпочечники, надпочечные железы

БРОНХ БИЗЛӘРЕ, БРОНХИАЛЬ БИЗЛӘР — бронхиальные железы

БРУННЕР БИЗЛӘРЕ (ЭЧӘКТӘ) — Бруннеровы железы, тимус

БУГАЗ БИЗЕ — вилочковая железа, зобная железа

ГОЛОКРИН БИЗЛӘР — голокриновые железы

ЖЕНЕС БИЗЛӘРЕ — половые железы, гонады

КАЗНАЛЫК АСТЫ ТӨКЕРЕК БИЗЕ — подчелюстная слюнная железа

КАЛКАНСЫМАН БИЗ — щитовидная железа

КАЛКАНСЫМАН БИЗ ЯНЫ БИЗЧЕКЛӘРЕ — железы околощитовидной железы

КАПУ БИЗЛӘРЕ, ПИЛОРИК БИЗЛӘР — пилорические железы

КАРДИАЛЬ БИЗЛӘР — кардиальные железы

КОЛАК ЯНЫ БИЗЕ — околоушная железа

КУЗ ЯШЕ БИЗЕ — слёзная железа

ЛИБЕРКЮН БИЗЛӘРЕ — Либеркюновы железы

ЛИМФА БИЗЕ, ЛИМФА ТӨЕНЕ — лимфатическая железа, лимфатический узел

МАЙ БИЗЛӘРЕ — сальные железы

МЕЙБОМ БИЗЛӘРЕ — Мейбомиевы железы

МЕРОКРИН БИЗЛӘР — мерокриновые железы

МИНДАЛЬСЫМАН БИЗЛӘР — миндалевидные железы, миндалины

НЕЙРОГЕН БИЗЛӘР — нейрогенные железы

ПРОСТАТИК БИЗ, ПРОСТАТА — предстательная железа

СӨТ БИЗЛӘРЕ — молочные железы

ТЕЛ АСТЫ БИЗЕ — подъязычная железа

ТИР БИЗЛӘРЕ — потовые железы

ТИРЕ БИЗЛӘРЕ — кожные железы

ТӨКЕРЕК БИЗЛӘРЕ — слюнные железы

ТЫШКЫ СЕКРЕЦИЯ БИЗЛӘРЕ — железы внешней секреции

ФУНДАЛЬ БИЗЛӘР — фундальные железы

ЭЧКЕ СЕКРЕЦИЯ БИЗЛӘРЕ — железы внутренней секреции

ЯШЬ БИЗЛӘРЕ — слёзные железы

БИЗ СЫЕКЧАЛАРЫ — секреты

БИЗГЭК, ЛИХОРАДКА — лихорадка
 БИКЛЭУЧЕ ТИШЕК — запирающее отверстие
 БИНОКУЛЯР КҮРҮ, ИКЕ КҮЗ БЕЛЭН КҮРҮ — бинокулярное зрение
 БИОЛОГИК АКТИВ МАТДЭ — биологическое активное вещество
 БИОЛОГИК АКТИВ НОКТАЛАР — биологические активные точки
 БИОЛОГИК РИТМНАР — биологические ритмы
 БИОЛОГИК СЭГАТЬЛЭР — биологические часы
 БИОЭЛЕКТРИК ПОТЕНЦИАЛЛАР — биоэлектрические потенциалы
 БИРЕШҮЧЭНЛЕК — восприимчивость
 БИЦЕПС-РЕФЛЕКС — бицепс-рефлекс
 БОЖРАСЫМАН БЭЙЛӘВЕЧ — кольцевидная связка
 БОКАЛСЫМАН КҮЗЭНӘКЛЭР — бокаловидные клетки
 БОРЫЛМА — завиток
 БОРЫН — нос
 БОРЫН БҮЛГЕСЕ, БОРЫН АРАТАСЫ — носовая перегородка
 БОРЫН-ЙОТКЫЛЫК — носоглотка
 БОРЫН КУЫШЛЫГЫ — носовая полость
 БОРЫН-ЯШЬ ЮЛЫ — носослезный проток
 БОТ — бедро
 БОТАЛЛ ТАРМАГЫ, АРТЕРИАЛЬНЫЙ КАНАЛ — Боталлов проток, артериальный проток
 БОУМЕН КАПСУЛАСЫ — Боуменова капсула
 БӨЕР(ЛЭР) — почка(и)
 БӨЕР КЭСӘСЕ — почечная чашечка
 БӨЕР ЛАКАНЫ — почечная лоханка
 БӨЕРДЭ ТАШ УТЫРУ АВЫРУЫ — почечнокаменная болезнь
 БРОНЗА АВЫРУЫ — бронзовая болезнь
 БРОНХЛАР — бронхи
 БРОНХИОЛАЛАР — бронхиолы
 БУГАЗ — гортань
 БУГАЗ ӨСТЕ КИМЕРЧӘГЕ — надгортанник
 БУГАЗ ТӨЕНЕ — кадык, адамово яблоко
 БУЙ-БУЙ ТЭНЧЕК (*баш миендә*) — полосатое тело
 БУЛЬБАР ПАРАЛИЧ — бульбарный паралич
 БУЛЬБАР РЕФЛЕКСЛАР — бульбарные рефлексy
 БУМА ЮТЭЛ — коклюш
 БУРАЗНА, СЫР — борозда
 ГИППОКАМП БУРАЗНАСЫ (*баш миендәге сыр*) — гиппокампова борозда
 КОЛЛАТЕРАЛЬ БУРАЗНА (*баш миендә*) — коллатеральная борозда
 МАҢГАЙ БУРАЗНАСЫ (*баш миендә*) — лобная борозда
 СӨЯЛЛЕ ЖИСЕМ БУРАЗНАСЫ — борозда мозолистого тела
 ТАЖСЫМАН БУРАЗНА — венечная борозда
 ҮЗӘК БУРАЗНА — центральная борозда
 АЛГЫ ҮЗӘК БУРАЗНА — переднецентральная борозда
 БУРАЗНАЛАР, СЫРЛАР — борозды

БУФЕР СИСТЕМАЛАР — буферные системы

БУЫН — сустав

АСКЫ КАЗНАЛЫК БУЫНЫ — нижнечелюстной сустав

ЭВЕРНЭ-ЯНБАШ БУЫНЫ — крестцово-подвздошный сустав

БАШ АРТЫ БУЫНЫ — затылочный сустав

БЕЛЭЗЕК-УЧ БУЫНЫ — запястно-пястный сустав

БЕЛӘК-БЕЛЭЗЕК БУЫНЫ — луче-запястный сустав

ДИСТАЛЬ ОРЧЫК-ТЕРСӘК БУЫНЫ — дистальный луче-локтевой сустав

ВИНТСЫМАН БУЫН — винтообразный сустав

ИЯРСЫМАН БУЫН — седловидный сустав

КАБЫРГА-УМЫРТКА БУЫННАРЫ — рёберно-позвоночные суставы

КАТЛАУЛЫ БУЫННАР — сложные суставы

КАТНАШ БУЫННАР — комбинированные суставы

КИМЕРЧӘГАРА БУЫННАР — межхрящевые суставы

КУБ-ЧӨЙСЫМАН БУЫН — кубовидно-клиновидный сустав

КУЛБАШ БУЫНЫ — плечевой сустав

КУКРӘК-КАБЫРГА БУЫННАРЫ — грудинно-рёберные суставы

ОЧА-БОТ БУЫНЫ — тазобедренный сустав

СЫЙРАК-ТАВАН БУЫНЫ, СЫЙРАК-АШЫК БУЫНЫ — голеностопный сустав

ТЕЗ БУЫНЫ — коленный сустав

ТЕРСӘК БУЫНЫ — локтевой сустав

ТУБЫК АЛДЫ СӨЯГАРА БУЫННАР — межпредплюсневые суставы

ТУБЫК АРТЫ СӨЯГАРА БУЫННАР — межплюсневые суставы

ТУБЫК-ФАЛАНГА БУЫННАРЫ — плюсно-фаланговые суставы

ТҮШ-УМРАУ БУЫНЫ — грудинно-ключичный сустав

УМРАУ-КАЛАК БУЫНЫ — ключично-лопаточное сочленение

УМЫРТКААРА БУЫННАР — межпозвоночные суставы

УЧНЫҢ СӨЯГАРА БУЫННАРЫ — межпястные суставы

УЧ-ФАЛАНГА БУЫНЫ — пястно-фаланговое сочленение

ҮКЧӘ-КУБСЫМАН БУЫН — кубовидно-пяточный сустав

ЦИЛИНДРСЫМАН БУЫН — цилиндрический сустав

ЧӨЙ-КАЕКСЫМАН БУЫН — клиновидно-ладьевидный сустав

ЧЫГЫРСЫМАН БУЫН — шаровидный сустав

ЯЛГАН БУЫН — ложный сустав

ЯРЫМБУЫН — полусустав

ЯССЫ БУЫН — плоский сустав

БУЫН ДИСКЫСЫ — диск суставной

БУЫН КИМЕРЧӘКЛӘРЕ — суставные хрящи

БУЫН КУЫШЛЫГЫ — полость сустава

БУЫН МЕНИСКЫСЫ (*кимерчәге*) — мениск суставной

БУЫН СУМКАСЫ — суставная сумка

БУЫН ӨСТЕ КАЛКУЛЫГЫ — надсуставная бугристость

БУЫННАР — суставы

БУЫННЫҢ ЭЧКЕ БӘЙЛӘВЕЧЕ — внутрисуставная связка

БУЫНТЫКЛЫ ТӘНЧЕКЛӘР (*ара мидә*) — коленчатые тела

БҮЛЕП ЧЫГАРУ — выделение, экскреция

БҮЛЕП ЧЫГАРУ СИСТЕМАСЫ — выделительная система

БҮЛТӘЙМӘ — мышцелок

БҮЛТӘЙМӘ ӨСТЕ — надмышцелок

В

- ВАЗОКАРДИАЛЬ РЕФЛЕКСЛАР — вазокардиальные рефлексы
 ВАЗОМОТОР ҮЗЭК — вазомоторный центр
 ВАКЫТЛЫ БӘЙЛӘНЭШ — временная связь
 ВАРОЛИЙ КҮПЕРЕ (*баш миендә*) — Варолиев мост, мост головного мозга
 ВЕГЕТАТИВ НЕРВ СИСТЕМАСЫ — вегетативная нервная система
 ВЕНА КУЕНТЫГЫ — венозный синус, венозная пазуха
 ВЕНА(ЛАР) — вена(ы)
 АҢКАУ ВЕНАСЫ — нёбная вена
 АСКЫ ИРЕН ВЕНАСЫ — вена нижней губы
 АСКЫ КУЫШ ВЕНА, АСКЫ КҮП КАНЛЫ ВЕНА — нижняя полая вена
 АЯКНЫҢ ЯШЕРЕН ВЕНАСЫ — нижняя скрытая вена бедра и голени
 БАВЫРНЫҢ КАПКА ВЕНАСЫ — воротная вена печени
 БАШ АРТЫ ВЕНАСЫ — затылочная вена
 БЕЛӘКНЕҢ ЭЧКЕ ЯК ВЕНАСЫ — поверхностная вена предплечья
 БИКЛӘУЧЕ ВЕНА — запирающая вена
 БИЛ ВЕНАСЫ — поясничная вена
 БИТ ВЕНАСЫ — лицевая вена
 БОТ ВЕНАСЫ — бедренная вена
 БӨЕР ВЕНАСЫ — почечная вена
 БӨЕР ӨСТЕ БИЗЕ ВЕНАСЫ — вена надпочечника
 ИЯК ВЕНАСЫ — вена подбородка
 ЙӨРӘКНЕҢ ЗУР ВЕНАСЫ — большая вена сердца
 КАЗНАЛЫК ВЕНАСЫ — челюстная вена
 КЕНДЕК ВЕНАСЫ — пупочная вена
 КОЛАК АРТЫ ВЕНАСЫ — ушная вена задняя
 КУЫШ ВЕНА, КҮП КАНЛЫ ВЕНА — полая вена
 КУЗ ВЕНАСЫ — глазничная вена
 КУЗ ЧОКЫРЫ ӨСТЕ ВЕНАСЫ — надглазничная вена
 КҮКӘЙЛЕК ВЕНАСЫ — вена яичника
 МАҢГАЙ ВЕНАСЫ — лобная вена
 МУЕННЫҢ ТЫШКЫ ЯК ВЕНАСЫ — наружная яремная вена
 МУЕННЫҢ ЭЧКЕ ВЕНАСЫ — внутренняя яремная вена
 ӨСКЕ ИРЕН ВЕНАСЫ — вена верхней губы
 ӨСКЕ КУЫШ ВЕНА, ӨСКЕ КҮП КАНЛЫ ВЕНА — полая вена верхняя
 ПАРСЫЗ (ТАК) ВЕНА — непарная вена
 ТАЛАК ВЕНАСЫ — селезеночная вена
 ТЕЗ АСТЫ ВЕНАСЫ — подколенная вена
 ТЕЛ ВЕНАСЫ — вена языка
 ТӨП ВЕНА — головная вена
 УМРАУ АСТЫ ВЕНАСЫ — подключичная вена
 УМЫРТКАЛЫК ВЕНАСЫ — позвоночная вена
 УРТАК ОЧА ВЕНАСЫ — подвздошная вена общая
 УТРАК ВЕНАСЫ — ягодичная вена
 ҮПКӘ ВЕНАСЫ — лёгочная вена
 ҮТ КУЫГЫ ВЕНАСЫ — вена желчного пузыря
 ЯРЫМТАК ВЕНА — полунепарная вена
 ВЕНА ПУЛЬСЫ — венозный пульс

ВЕНЕРИК АВЫРУЛАР — венерические болезни
ВЕНОЗ БАСЫМ — венозное давление
ВЕСТИБУЛЯР АППАРАТ — вестибулярный аппарат
ВЕСТИБУЛЯР СИСТЕМА — вестибулярная система
ВИСЦЕРАЛЬ МУСКУЛАТУРА — висцеральная мускулатура
ВИСЦЕРОРЕФЛЕКС(ЛАР) — висцерорефлекс(ы)
ВИСЦЕРОРЕЦЕПТОР(ЛАР) — висцерорецептор(ы)
ВИТАМИННАР — витамины

Г

ГАВЕРС КАНАЛЛАРЫ — Гаверсовы каналы
ГАЗЛАР АЛМАШЫ — газообмен
ГАЗЛЫ ГАНГРЕНА — газовая гангрена
ГАЙМОР КУЫШЛЫГЫ — Гайморова полость, верхнечелюстная пазуха
ГАММА-АМИНОМАЙ КИСЛОТАСЫ — гамма-аминомасляная кислота
ГАССЕР ТӨЕНЕ — Гассеров узел
ГЕМАТО-ЭНЦЕФАЛИК БАРЬЕР, МИНЕҢ БАРЬЕРЛЫК ФУНКЦИЯСЕ — гемато-энцефалический барьер
ГИПОТАЛАМО-ГИПОФИЗАР СИСТЕМА — гипоталамо-гипофизарная система
ГИС БЭЙЛӘМЕ — пучок Гиса
ГОЛЬЦ РЕФЛЕКСЫ — Гольца рефлекс
ГРААФ КУЫКЧЫГЫ — Граафов пузырь
ГУМОРАЛЬ РЕГУЛЯЦИЯ — гуморальная регуляция
ГЫЙФФӘТ ПӘРДӘСЕ, КЫЗЛЫК ПӘРДӘСЕ — девственная плева

Д

ДАНЬИНИ-АШНЕР РЕФЛЕКСЫ — Даньини-Ашнера рефлекс
ДИКЪКАТЬ, ИГЪТИВАР — внимание
ДИНАМИК СТЕРЕОТИП — динамический стереотип
ДИССИМИЛЯЦИЯ, ТАРКАЛУ — диссимилиация
ДОРСАЛЬ — дорсальный

Ж

ЖЕҢЕС ГОРМОННАРЫ — половые гормоны
ЖЕҢЕС ОРГАННАРЫ — половые органы, гениталии
ЖЕҢСИ ҮРЧҮ — половое размножение
ЖЕҢСИ ӨЛГЕРҮ, ПУБЕРТАТ ЧОР — половое созревание, пубертатный период

ЖӘРӘХӘТЛӘНҮ ТОГЫ — ток повреждения
ЖӘЯРА БӘЙЛӘВЕЧ — междугловая связка
ЖИЛКӘ, ЯНБАШ — плечо
ЖИЛКӘ ҮРЕЛМӘСЕ — плечевое сплетение
ЖИҢСӘ ГӨМБӘЗЕ — влагалищный свод
ЖЫЕРЧА, ЭЧ ЯРЫСЫ — брыжейка
ЖЫЕРЧЫК, СЫР — извилина
ЖЫЛЫЛЫК АЕРЫП ЧЫГАРУ — теплоотдача
ЖЫЛЫЛЫК ҮЗӘГЕ — тепловой центр
ЖЫЛЫЛЫК ХАСИЛ БУЛУ — теплопродукция

З

ЗАРАРЛАНУ ПОТЕНЦИАЛЫ — потенциал повреждения
ЗИҢЕНГӘ АЛУ, ҮЗЛӘШТЕРҮ — восприятие
ЗОБ, БАЗЕД АВЫРУЫ — зоб
ЗУР КАЛКУЧЫК — большой бугорок (кулбаш сөягендә)
ЗУР МИ — конечный мозг, большой мозг
ЗУР ОЯТ ИРЕННӘРЕ — большие срамные губы
ЗУР ЯРЫМШАРЛАР — большие полушария

И

ИЗОТНИК ЭРЕМӘЛӘР — изотонические растворы
ИКЕ КАПКАЧЛЫ КЛАПАННАР — двустворчатые клапаны
ИКЕНЧЕ СИГНАЛ СИСТЕМАСЫ — вторая сигнальная система
ИКЕНЧЕ СУЛЫШ — второе дыхание
ИКЕНЧЕЛ ЖЕНЕС БИЗЛӘРЕ — вторичные половые признаки
ИКЕНЧЕЛ СИДЕК — вторичная моча
ИММУН ЯРАШМАУЧАНЛЫК — иммунная несовместимость
ИМУ — сосание
ИНТЕРРЕНАЛ ТУКЫМА — интерреналовая ткань
ИНТЕРСТИЦИАЛЬ КҮЗӘНӘКЛӘР — интерстициальные клетки
ИРЕННӘР — губы
ИС СИЗҮ, ИС ТОЮ — обоняние
ИС СИЗҮ ТӨЕННӘРЕ — луковичные обонятельные
ИСКӘ ТӨШЕРҮ, ХӘТЕРГӘ ТӨШЕРҮ — воспоминание
ИШЕТҮ АНАЛИЗАТОРЫ — слуховой анализатор
ИШЕТҮ БУСАГАСЫ — порог слышимости
ИШЕТҮ КӨПШӘСЕ, ЕВСТАХИЙ КӨПШӘСЕ — слуховая труба, Евста-
хиева труба
ИШЕТҮ ОРГАНЫ — орган слуха
ИЯК ЧЫГЫНТЫСЫ — подбородочная ость

Й

- ЙОГЫШ, ИНФЕКЦИЯ — инфекция
ЙОГЫШЛЫ АВЫРУЛАР — инфекционные заболевания
ЙОКЛАМАУ ХАЛӘТЕ, УЯУЛЫК ХАЛӘТЕ — бодрствование
ЙОКЛАТА ТОРГАН ЧАРАЛАР — снотворные средства
ЙОКЫ — сон
ЙОКЫ АВЫРУЫ — сонная болезнь
ЙОКЫСЫЗЛЫК — бессонница, инсомния
ЙОЛДЫЗСЫМАН ГАНГЛИЙ — звёздчатый ганглий
ЙОТКЫЛЫК — глотка
ЙОТКЫЛЫКНЫҢ ӨСКЕ КЫСКЫЧЫ — верхний сжиматель глотки
ЙОТУ — глотание
ЙӨКЛӘМӘ, НАГРУЗКА — нагрузка
ЙӨКЛЕЛЕК — беременность
ЙӨРӘГАЛДЫ — предсердие
ЙӨРӘГАЛДЫ-КАРЫНЧЫК ТӨЕНЕ — предсердно-желудочковый узел, Ашоффа-Тавары узел
ЙӨРӘК — сердце
Й. КАПЧЫГЫ, ЙӨРӘК БУКЧАСЫ — перикард, околосердечная сумка
Й. КАРЫНЧЫКЛАРЫ — желудочки сердца
Й. МУСКУЛЫ — сердечная мышца
Й. НЕРВЫСЫ — сердечный нерв
Й. ПӘРДӘСЕ — оболочка сердца
Й. ТИБҮЕ — сердечный толчок
Й. ТОННАРЫ — сердечные тоны
Й. ЦИКЛЫ — сердечный цикл
Й. ШАВЫ — сердечный шум
ЙӨРӘК-КАН ТАМЫРЛАРЫ СИСТЕМАСЫ — сердечно-сосудистая система
ЙӨРӘК-КАН ӘЙЛӘНЭШЕ — коронарное кровообращение
ЙӨРӘККӘ РИТМ БИРҮЧЕ — водитель ритма сердца, пейсмейкер
ЙӨРӘКНЕҢ МИНУТЛЫК КҮЛӘМЕ — минутный объём сердца
ЙӨРӘКНЕҢ ҮТКӘРҮ СИСТЕМАСЫ — проводящая система сердца

К

- КАВАРЧЫК, КУЫК, СУЛЫ БЕТЧӘ — волдырь
КАВУЛ ИТҮ, СИЗҮ — рецепция, восприятие
КАВЫРГАЛАР — рёбра
КАЛКЫМ — бугор
КАН — кровь
КАН ӘЙЛӘНЭШЕ, КАН ЙӨРЭШЕ — кровообращение
КАН ӘЙЛӘНЭШЕНЕҢ ЗУР ТҮГЭРӘГЕ — большой круг кровообра-
щения

КАН ӘЙЛӘНЭШЕНЕҢ КЕЧЕ ТҮТӘРӘГЕ — малый круг кровообращения
 КАН ӘЙЛӘНЭШЕ ОРГАННАРЫ — органы кровообращения
 КАН БАСЫМЫ — кровяное давление
 КАН ГРУППАЛАРЫ — группы крови
 КАН ДЕПОСЫ — кровяное депо
 КАН КҮЧЕРҮ — переливание крови
 КАН КИТҮ — кровотечение
 КАН ЛАКАНЧЫКЛАРЫ — венозные лакуны
 КАН ОЮ — свёртывание крови
 КАН ПЛАСТИНКАЛАРЫ, ТРОМБОЦИТЛАР — кровяные пластинки, тромбоциты
 КАН САВУ, КАН ЙӨГЕРҮ — кровоизлияние
 КАН ТАМЫРЛАРЫ — кровеносные сосуды
 КАН ТАМЫРЛАРЫН КИҢӘЙТҮЧЕ ЧАРАЛАР — сосудорасширяющие средства
 КАН ТАМЫРЛАРЫН ТАРАЙТУЧЫ ЧАРАЛАР — сосудосуживающие средства
 КАН ТӘНЧЕКЛӘРЕ, КАН КҮЗӘНӘКЛӘРЕ — форменные элементы крови
 КАН ХӘРӘКӘТЕНЕҢ КҮЛӘМЧӘ ТИЗЛЕГЕ — объёмная скорость движения крови
 КАН ЯГЫМЫ — мазок крови
 КАН ЯСАЛУ, КАН КҮЗӘНӘКЛӘРЕ ЯСАЛУ — кроветворение, гемопоэз
 КАНДАГЫ ШИКӘР — сахар крови
 КАННЫҢ КИСЛОРОД СЫЕШЛЫГЫ — кислородная ёмкость крови
 КАННЫҢ МИНУТЛЫК КҮЛӘМЕ — минутный объём крови
 КАННЫҢ СИСТОЛИК КҮЛӘМЕ — систолический объём крови
 КАНСЫЗЛАНДЫРУ — обескровливание
 КАРДИАЛЬ БӨРЕШ (*үңәч белән ашказаны арасындагы божжрасыман мускуллар жыелмасы*) — кардиаль сфинктер
 КАРОТИД КУЫШЛЫК — каротидный синус
 КАРТАЮ — старение
 КАПШАП (ТИЕП) СИЗҮ — тактильная чувствительность
 КАПУ (*ашказанының эчәк алды өлеше*) — привратник
 КАРЫНЧЫК КОМПЛЕКСЫ — желудочковый комплекс
 КАРЫНЧЫКЛАР БҮЛГЕСЕ (*йөрәктә*) — перегородка желудков
 КАСЫК КАНАЛЫ — паховый канал
 КАШ — бровь
 КЕНДЕК — пупок
 КЕНДЕК БАВЫ — пупочный канатик
 КЕРФЕК — ресница
 КЕРФЕКЛЕ ТӘН — ресничное тело
 КЕРФЕКЧЕЛ ЭПИТЕЛИЙ — мерцательный эпителий
 КЕССОН АВЫРУЫ — кессонная болезнь
 КЕЧЕ ТЕЛ — язычок
 КЕЧКЕНӘ МИ — мозжечок

КИМЕРЧӘК — хрящ
 КИМЕРЧӘК ЯРЫСЫ — надхрящница
 КИРЕ СУЫРТЫЛУ — реабсорбция
 КИСЛОРОД КЫТЛЫГЫ — кислородная задолженность
 КИСЛОТА-СЕЛТЕ БАЛАНСЫ — кислотно-щелочной баланс
 КОЙРЫК(ЧА) ТӨЕНЕ — копчиковый узел
 КОЙРЫК(ЧА) ҮРЕЛМӘСЕ — копчиковое сплетение
 КОЛАК — ухо
 К. ПӘРДӘСЕ, КОЛАК ЯРЫСЫ — барабанная перепонка
 К. ЯФРАГЫ — ушная раковина
 К. ЯФРАГЫ КАЛКУЧЫГЫ, «ДАРВИН» КАЛКУЧЫГЫ — бугорок ушной раковины
 КОРОНАР КАН ТАМЫРЛАРЫ — коронарные сосуды
 КОРОНАР ЖИТМӘҮЧЕЛЕК — коронарная недостаточность
 КОРСАК, ЭЧ, КАРЫН — живот
 КОРСАК БАСЫМЫ — брюшной пресс
 КОРСАК КУЫШЛЫГЫ — брюшная полость
 КОРСАК РЕФЛЕКСЛАРЫ — брюшные рефлексy
 КОРСАК СТЕНКАСЫ, ЭЧ СТЕНКАСЫ — брюшная стенка
 КОРСАК ЯГЫ — вентраль
 КОРСАК ЯРЫСЫ, КАРЫНДЫК — брюшина
 КОРСАКНЫҢ ОЧА ӨЛЕШЕ, ГИПОГАСТРИЙ — гипогастрий
 КОРСАКНЫҢ УРТА СЫЗЫГЫ — белая линия живота
 КОРТИЙ ОРГАНЫ, СПИРАЛЬ ОРГАН — Кортиев орган
 КОСУ — рвота
 КОСУ ҮЗӘГЕ — рвотный центр
 КОЯШ ҮРЕЛМӘСЕ — солнечное сплетение
 КӨЗӘН ЖЫЕРУ, ТАРТЫШУ — судороги
 КУЛ(ЛАР) — рука(и)
 КУЛБАШ ПОЯСЫ — плечевой пояс
 КУЛТЫК АСТЫ — подмышечная яма
 КУЫШЛЫКЛЫ КУЕНТЫК — пазуха пещеристая
 КУЗ — глаз
 КУЗ АЛМАСЫ — глазное яблоко
 КУЗ КАБАГЫ — веко
 КУЗ КАРАСЫ, БӘБӘК — зрачок
 КУЗ КЫСУ, КУЗНЕ ЙОМЫП АЛУ — мигание
 КУЗ КҮЧӘРЛӘРЕНЕҢ ДИВЕРГЕНЦИЯСЕ — дивергенция зрительной оси
 КУЗ ТӨБЕ — глазное дно
 КУЗ ЧОКЫРЫ — глазница
 КУЗ ЧОКЫРЫНЫҢ КӘГАЗЬСЫМАН ПЛАСТИНКАСЫ — глазничная бумажная пластинка
 КУЗ ЧОКЫРЫНЫҢ ӨСКЕ ЯРЫГЫ — верхнеглазничная щель
 КУЗ ЭЛПӘСЕ (*кешедә рудимент*) — мигательная перепонка
 КУЗ ЯСМЫГЫ — хрусталик

КУЗ ЯШЕ — слёзы
 КУЗЭНЭГАРА БЭЙЛЭНЭШЛЭР — межклеточные контакты
 КУЗЭНЭГАРА МАТДЭ — межклеточное вещество
 КУЗГЭ АК ТӨШҮ — лейкома
 КҮКЭЙ КУЗЭНЭК, КҮКЭЙ — яйцеклетка
 КҮКЭЙ ЯНЧЫГЫ, КАСЫК ТӨБЕ — мошонка
 КҮКЭЙ ЮЛЫ, КҮКЭЙ КӨПШЭСЭ — яйцевод
 КҮКЭЙЛЕКЛЭР — яичники
 КҮКРЭК, ТҮШ — грудь
 КҮКРЭК-КОРСАК БҮЛГЕСЭ — грудобрюшная преграда, диафрагма
 КҮКРЭК КУЫШЛЫГЫ — грудная полость
 КҮКРЭК ЛИМФА ЕРМАГЫ — грудной лимфатический проток
 КҮКРЭК ЧИТЛЕГЕ — грудная клетка
 КҮНЕКМЭ — навик
 КҮҢЕЛ БОЛГАНУ, КОСАСЫ КИЛҮ — тошнота
 КҮРЭ КАРАУ, ЕРАКТАН КҮРМЭҮ — близорукость
 КҮРҮ — зрение
 КҮРҮ АНАЛИЗАТОРЫ — зрительный анализатор
 КҮРҮ ОРГАНЫ — орган зрения
 КҮРҮ КАЛКЫМНАРЫ — зрительные бугры, таламус
 КЫЗЛЫК ЯРЫСЫ к. *Гыйффэт пәрдәсе*
 КЫЗЫЛ ТӨШ (*урта мидә*) — красное ядро
 КЫЛЫЙ КУЗЛЕЛЕК, КЫЛЫЙЛЫК — косоглазие
 КЫЛЫЧСЫМАН ҮСЕНТЕ (*күкрәк сөягендә*) — мечевидный отросток
 КЫРКУЧЫ ТИМРЭҮ — стригущий лишай
 КЫЧЫТУ — зуд

Л

ЛАЙЛА БИЗЕ — слизистая железа
 ЛАЙЛАЛЫ ТЫШЧА — слизистая оболочка
 ЛАНГЕРГАНС УТРАУЧЫКЛАРЫ — Лангерганса островки
 ЛИМБИК СИСТЕМА — лимбическая система
 ЛИМФА ЭЙЛЭНЭШЕ — лимфообращение
 ЛИМФА ТАМЫРЛАРЫ — лимфатические сосуды
 ЛИМФА ТӨЕННЭРЕ — лимфатические узлы
 ЛОКОМОЦИЯ, ХЭРЭКЭТ — локомоция

М

МАЙ(ЛАР) — жир(ы)
 МАЙ ДЕПОСЫ — жировое депо
 МАЙ КИСЛОТАЛАРЫ — жирные кислоты
 МАЙ ТУКЫМАСЫ — жировая ткань

МАЛЬПИГИ ЙОМГАГЫ — Мальпигиев клубочек
МАЛЯРИЯ, ВИЗГЭК АВЫРУЫ — малярия
МАТДЭЛЭР АЛМАШЫ — обмен веществ
МЕМБРАНА ПОТЕНЦИАЛЫ — мембранный потенциал
МЕНСТРУАЛЬ ЦИКЛ, АЙЛЫК ЦИКЛ — менструальный цикл
МЕНСТРУАЦИЯ, КҮРЕМ, АЙЛЫК — менструация, месячный
МИ — мозг

АРКА МИЕ — спинной мозг
БАШ МИЕ — головной мозг
АРА МИ — промежуточный мозг
АРТКЫ МИ — задний мозг
КЕЧКЕНЭ МИ — мозжечок
ОЗЫНЧА МИ — продолговатый мозг
УРТА МИ — средний мозг

МИ АЯКЛАРЫ — ножки мозга
МИ БИОТОКЛАРЫ — биотоки мозга
МИ КАБЫГЫ — кора мозга
МИ КАБЫГЫ АСТЫ СТРУКТУРАСЫ — подкорковые структуры мозга
МИ КАРЫНЧЫКЛАРЫ — желудочки мозга
МИ КУЫКЛАРЫ — мозговые пузыри
МИ СЕЛКЕНҮ — сотрясение мозга
МИ ТАРТМАСЫ — мозговой череп
МИ ТЫШЧАСЫ, МИ СҮРҮЕ — мозговая оболочка
МИЕЛИН ТЫШЧА — миелиновая оболочка
МИКРОТӨКЧЭ — микроворсинка
МИНДАЛЬСЫМАН ЖИСЕМ — миндалевидное тело
МИНЕҢ АК МАТДӘСЕ — белое вещество мозга
МИНЕҢ КАТЫ ТЫШЧА КУЕНТЫГЫ — пазуха твёрдой мозговой оболочки
МИНЕҢ СОРЫ МАТДӘСЕ — серое вещество мозга
МИНЕРАЛЬ АЛМАШ — минеральный обмен
МИНЕРАЛЬ МАТДЭЛЭР — минеральные вещества
МИОКАРД, ЙӨРЭК МУСКУЛЫ — миокард, сердечная мышца
МӨГЕЗКАТЛАУ — роговица
МУСКУЛ(ЛАР) — мышца(ы), мускул(ы)

АВЫЗ ПОЧМАГЫН КҮТЭРҮЧЕ МУСКУЛ (ЭТ ЧОКЫРЫ МУСКУЛЫ) —
мышца поднимающая угол рта (собачья мышца)

АВЫЗНЫҢ ЭЙЛӘНМӘ МУСКУЛЫ — круговая мышца рта

АЛГЫ ЗУР БАЛТЫР МУСКУЛЫ — передняя большеберцовая мышца

АЛГЫ СЫРЛЫ МУСКУЛ — передняя зубчатая мышца

АРКЫЛЫ СЫРТ ҮСЕНТЕСЕ МУСКУЛЫ — поперечноостистая мышца

АРТКЫ ТҮВӘН СЫРЛЫ МУСКУЛ — задняя нижняя зубчатая мышца

АРТКЫ ЮГАРЫ СЫРЛЫ МУСКУЛ — задняя верхняя зубчатая мышца

АЯК БАРМАКЛАРЫН БӨГҮЧЕ ОЗЫН МУСКУЛ — длинная мышца

сгибающая пальцев ноги

АЯК БАРМАКЛАРЫН ТУРАЙТУЧЫ ОЗЫН МУСКУЛ — длинная мышца
разгибающая пальцев ноги

БАЛТЫР МУСКУЛЫ — икроножная мышца

БАРАБАН ЯРЫСЫН КИЕРҮЧЕ МУСКУЛ — мышца напрягающая барабанной перепонки
 БАРМАКЛАРНЫ БӨГҮЧЕ ТИРЭН МУСКУЛ — мышца глубокая сгибающая пальцев
 БАСКЫЧСЫМАН МУСКУЛЛАР — лестничные мышцы
 БАШ ӨСТЕ МУСКУЛЫ — надчерепная мышца
 БАШНЫҢ АРТКЫ КЕЧКЕНЭ ТУРЫ МУСКУЛЫ — малая задняя прямая мышца головы
 БИЛНЕНҢ КВАДРАТ МУСКУЛЫ — квадратная мышца поясничная
 БИЛНЕНҢ КЕЧКЕНЭ МУСКУЛЫ — малая поясничная мышца
 БОТНЫ КУШУЧЫ МУСКУЛ — мышца приводящая бедра
 БОТНЫҢ ДҮРТ БАШЛЫ МУСКУЛЫ — четырёхглавая мышца бедра
 БОТНЫҢ ИКЕ БАШЛЫ МУСКУЛЫ — двуглавая мышца бедра
 БОТНЫҢ КВАДРАТ МУСКУЛЫ — квадратная мышца бедра
 БОТНЫҢ КИҢ ФАСЦИЯСЕН КИЕРҮЧЕ МУСКУЛ — мышца напрягающая широкую фасцию бедра
 БОТНЫҢ ТУРЫ МУСКУЛЫ — прямая мышца бедра
 БОТНЫҢ ЭЧКЕ КИҢ МУСКУЛЫ — медиальная широкая мышца бедра
 ГОРУРЛЫК МУСКУЛЫ (БОРЫН ӨСТЕНДӨГЕ М.) — мышца гордецов
 ГРУШАСЫМАН МУСКУЛ — грушевидная мышца
 ДЕЛЬТАСЫМАН МУСКУЛ — дельтовидная мышца
 ИГЕЗЭК МУСКУЛЛАР — мышцы-близнецы
 ИКЕ КОРСАКЛЫ МУСКУЛ — двубрюшная мышца
 КАБЫРГААРА МУСКУЛЛАР — межрёберные мышцы
 КАЛАК СӨЯГЕН КҮТЭРҮЧЕ МУСКУЛ — мышца поднимающая лопатку
 КАЛАК СӨЯГЕ АСТЫ МУСКУЛЫ — подлопаточная мышца
 КАЛАК-ТЕЛ АСТЫ МУСКУЛЫ — лопаточно-подъязычная мышца
 КАМБАЛАСЫМАН МУСКУЛ — камбаловидная мышца
 КАНАТСЫМАН ТЫШКЫ МУСКУЛ — крыловидная наружная мышца
 КАНАТСЫМАН ЭЧКЕ МУСКУЛ — крыловидная внутренняя мышца
 КАСЫК МУСКУЛЫ — гребешковая мышца
 КАУРЫЙСЫМАН МУСКУЛЛАР — двуперистые мышцы
 КЕЧЕ БАЛТЫРНЫҢ КЫСКА МУСКУЛЫ — короткая малоберцовая мышца
 КЕЧЕ БАЛТЫРНЫҢ ОЗЫН МУСКУЛЫ — длинная малоберцовая мышца
 КЕЧКЕНЭ ЙОМРЫ МУСКУЛ — малая круглая мышца
 КОРСАКНЫҢ ТУРЫ МУСКУЛЫ — прямая мышца живота
 КОРСАКНЫҢ ТЫШКЫ КЫЕК МУСКУЛЫ — наружная косая мышца живота
 КОРСАКНЫҢ ЭЧКЕ КЫЕК МУСКУЛЫ — внутренняя косая мышца живота
 КӨЛҮ МУСКУЛЫ — мышца смеха
 КУЛ ЧУТЫН БӨГҮЧЕ БЕЛЭК МУСКУЛЫ — мышца лучевая сгибающая кисти
 КУЛ ЧУТЫН БӨГҮЧЕ ТЕРСЭК МУСКУЛЫ — мышца локтевая сгибающая кисти
 КУЛ ЧУТЫН ТУРАЙТУЧЫ ТЕРСЭК МУСКУЛЫ — мышца локтевая разгибающая кисти
 КУЛ ЧУТЫНЫҢ СӨЯГАРА МУСКУЛЛАРЫ — межкостные мышцы кисти
 КУЗНЕНҢ ӘЙЛӘНМӘ МУСКУЛЫ — круговая мышца глаза
 КҮКРЭК МУСКУЛЛАРЫ — грудные мышцы
 КҮКРЭКНЕНҢ ЗУР МУСКУЛЫ — большая грудная мышца
 КҮКРЭКНЕНҢ КЕЧКЕНЭ МУСКУЛЫ — малая грудная мышца
 КУП БҮЛЕМЛЕ МУСКУЛ — многораздельная мышца
 МАҢГАЙ МУСКУЛЫ — лобная мышца
 МИМИКА МУСКУЛЛАРЫ — мимические мышцы

МУЕННЫҢ ТИРЕ АСТЫ МУСКУЛЫ — подкожная мышца шеи
 СИГЕЗКУЗ-СЫРТ МУСКУЛЫ — крестцово-остистая мышца
 СУЛЫШ МУСКУЛЛАРЫ — дыхательные мышцы
 ТАБАН АСТЫ МУСКУЛЫ — подошвенная мышца
 ТАБАН АСТЫ КВАДРАТ МУСКУЛЫ — квадратная мышца подошвы
 ТАБАНЫҢ ОЗЫН МУСКУЛЛАРЫ — длинная подошвенная мышца
 ТРАПЕЦИЯСЫМАН МУСКУЛ — трапециевидная мышца
 ТҮШ-ТЕЛ АСТЫ МУСКУЛЫ — грудинно-подъязычная мышца
 ТҮТӘРӘК ПРОНАТОР (БЕЛӘКНЕ ЭЧКӘ БОРУЧЫ ЙОМРЫ МУСКУЛ) —
 круглый пронатор
 ТҮШ-УМРАУ ИМЧӘКСЫМАН МУСКУЛ — грудинно-ключично сосце-
 видная мышца
 ТЫШКЫ ВИКЛӘГЕЧ МУСКУЛ — наружная запирательная мышца
 УМЫРТКАЛЫКНЫ ТУРАЙТУЧЫ МУСКУЛ к. *Сигезкуз-сырт мускулы*
 УМЫРТКАНЫ БОРУЧЫ МУСКУЛЛАР — мышцы вращающие позвонка
 УТРАКНЫҢ КЕЧКЕНӘ МУСКУЛЫ — малая ягодичная мышца
 УЧНЫҢ КЫСКА МУСКУЛЫ — короткая ладонная мышца
 УЧНЫҢ ОЗЫН МУСКУЛЫ — длинная ладонная мышца
 ҮСЕНТЕАРА АРКЫЛЫ МУСКУЛЛАР — межпоперечные мышцы
 ҮСЕНТЕАРА МУСКУЛЛАР, СЫРТАРА МУСКУЛЛАР — межкостистые мышцы
 ЧӘЙНӘУ МУСКУЛЛАРЫ — жевательные мышцы
 ЧИГӘ МУСКУЛЫ — височная мышца
 ЧИТКӘ ТАРТУЧЫ МУСКУЛЛАР — абдукторы
 ШОМА МУСКУЛЛАР — гладкие мышцы
 ЯНБАШ МУСКУЛЫ — подвздошная мышца
 ЯНБАШ-БАЛТЫР МУСКУЛЫ — портняжная мышца
 ЯРЫМКАУРЫЙСЫМАН МУСКУЛЛАР — одноперистые мышцы
 ЯРЫМСЕҢЕРЛЕ МУСКУЛ — полусухожильная мышца
 ЯРЫМЯРЫЛЫ МУСКУЛ — полуперепончатая мышца
 МУСКУЛ ЖЕПСЕЛЕ — мышечное волокно
 МУСКУЛ КИЕРЕНКЕЛЕГЕ — напряжение мышцы
 МУСКУЛ ОРЧЫГЫ — мышечное веретено
 МУСКУЛ СИЗЕМЕ — мышечное чувство
 МУСКУЛ СИСТЕМАСЫ — мышечная система
 МУСКУЛАРА ҮРЕЛМӘ — межмышечное сплетение
 МУСКУЛНЫҢ ИЗОМЕТРИК КЫСКАРУЫ — изометрическое мышеч-
 ное сокращение

Н

НЕРВ(ЛАР) — нерв (ы)

АРКА МИЕ НЕРВЛАРЫ — спинномозговые нервы
 АСКИ ТЕШ КАЗНАЛЫГЫ НЕРВЫСЫ — нижнечелюстной нерв
 БАЛТЫР НЕРВЫСЫ — большеберцовый нерв
 БАЛТЫРНЫҢ ӨСКЕ НЕРВЫСЫ — поверхностный малоберцовый нерв
 БЕЛӘК НЕРВЫСЫ — лучевой нерв
 ВИКЛӘУЧЕ НЕРВ — запирательный нерв
 БИЛ НЕРВЫСЫ — поясничный нерв
 ВИТ НЕРВЫСЫ — лицевой нерв

БОРЫН-КЕРФЕК НЕРВЫСЫ — носоресничный нерв
 ВАЗОМОТОР НЕРВЛАР — вазомоторные нервы
 ГИЗҮЧЕ НЕРВ, СЭЙЯР НЕРВ — блуждающий нерв
 ЖЕНЕС ОРГАННАРЫ ҺӘМ БОТ НЕРВЫСЫ — нерв половых органов и бедра
 ИС СИЗҮ НЕРВЫСЫ — обонятельный нерв
 ИШЕТҮ НЕРВЫСЫ — слуховой нерв
 ЙӨРӘК НЕРВЫСЫ — сердечный нерв
 КАБЫРГААРА НЕРВЛАР — межрёберные нервы
 КАЗНАЛЫК-ТЕЛ АСТЫ НЕРВЫСЫ — челюстно-подъязычный нерв
 КАЙТМА НЕРВ — возвратный нерв
 КАН ТАМЫРЛАРЫНЫҢ ДИАМЕТРЫН ҮЗГӘРТҮЧЕ НЕРВ ЖЕПСЕЛЛӘРЕ —
 сосудодвигательные нервные волокна
 КАРЫННЫҢ (КОРСАКНЫҢ) ЗУР НЕРВЫСЫ — большой чревный нерв
 КАРЫННЫҢ (КОРСАКНЫҢ) КЕЧКЕНӘ НЕРВЫСЫ — малый утробный нерв
 КУЛТЫК АСТЫ НЕРВЫСЫ — подкрыльцовый нерв
 КУЗ ЧОКЫРЫ НЕРВЫСЫ — глазничный нерв
 КУЗ ЧОКЫРЫ ӨСТЕ НЕРВЫСЫ — надглазничный нерв
 КУЗ ЯШЕ НЕРВЫСЫ — слёзный нерв
 КУЗНЕ ХӘРӘКЭТЛӘНДЕРҮЧЕ НЕРВ — глазодвигательный нерв
 КҮРҮ НЕРВЫСЫ — зрительный нерв
 МИНЕҢ КАТЫ ТЫШЧАСЫ НЕРВЫСЫ — нерв твёрдой оболочки мозга
 МУСКУЛ-ТИРЕ НЕРВЫСЫ — мышечно-кожный нерв
 ӨСТӘМӘ НЕРВ — добавочный нерв
 ӨЧ ЯПЬЛЕ (ӨЧ ТАРМАКЛЫ) НЕРВ — тройничный нерв
 СИЗҮ НЕРВЫСЫ — обонятельный нерв
 ТАБАН АСТЫ НЕРВЫСЫ — подошвенный нерв
 ТЕЛ АСТЫ НЕРВЫСЫ — подъязычный нерв
 ТЕЛ АСТЫ НЕРВ ЭЛМӘГЕ — петля подъязычного нерва
 ТЕЛ-ЙОТКЫЛЫК НЕРВЫСЫ — языкоглоточный нерв
 ТЕШ ОЯСЫ НЕРВЫСЫ, АЛЬВЕОЛА НЕРВЫСЫ — луночковый нерв,
 альвеолярный нерв
 ТУРЫ ЭЧӘК НЕРВЛАРЫ — нервы прямой кишки
 ТҮБӘНГЕ ОЧЛЫКНЫҢ ТИРЕ НЕРВЫСЫ — кожный нерв нижней конечности
 УРТАЛЫК НЕРВЫСЫ — срединный нерв
 УТРАК НЕРВЫСЫ — седалищный нерв
 ХӘРӘКЭТЛӘНДЕРҮЧЕ НЕРВ — двигательный нерв
 ЧИТКӘ КАРАТУЧЫ НЕРВ — отводящий нерв
 ЧЫГЫРСЫМАН НЕРВ — блоковидный нерв
 ЭФФЕРЕНТ НЕРВ ЖЕПСЕЛЛӘРЕ — эфферентные нервные волокна
 ЯНБАШ АСТЫ КОРСАК НЕРВЫСЫ — подвздошно-подчревный нерв
 ЯНБАШ КАСЫК НЕРВЫСЫ — подвздошно-паховый нерв
 НЕРВ БӘЙЛӘМЕ — нервный пучок
 НЕРВ ЖЕПСЕЛЕ — нервное волокно
 НЕРВ ЖЕПСЕЛЕ ТЫШЧАСЫ — оболочка нервного волокна
 НЕРВ ИМПУЛЬСЫ — нервный импульс
 НЕРВ КӨПШӘСЕ — нервная трубка
 НЕРВ ОЧЫ — нервное окончание
 НЕРВ ПРОЦЕССЛАРЫНЫҢ ХӘРӘКЭТЧӘНЛЕГЕ — подвижность нерв-
 ных процессов
 НЕРВ РЕГУЛЯЦИЯСЕ — нервная регуляция

НЕРВ СИСТЕМАСЫ — нервная система
НЕРВ СИСТЕМАСЫНЫҢ АДАПТАЦИОН-ТРОФИК ФУНКЦИЯСЕ — адап-
тационно-трофическая функция нервной системы
НЕРВ ТУКЫМАСЫ — нервная ткань
НЕРВ ҮЗЭГЕ — нервный центр
НЕРВ ҮРЕЛМӘСЕ — нервное сплетение
НЕЧКӘ ЭЧӘК — тонкая кишка
НУР АВЫРУЫ — лучевая болезнь

О

ОВАЛ ТӘРЭЗӘ — овальное окно
ОЗЫНЧА МИ — продолговатый мозг
ОРГАНИЗМНЫ ЧЫНЫКТЫРУ — закаливание организма
ОРЛЫК КУЫКЧЫГЫ — семенной пузырь
ОРЛЫК ЧЫГАРУ ЮЛЫ — семявыносящий проток
ОРЛЫКЛЫКЛАР (*ата жєнес бизлєре*) — семенники
ОРЛЫКЛЫК КАПЧЫГЫ — мошонка
ОСМОТИК БАСЫМ — осмотическое давление
ОЧ ТАМЫРЛАР — концевые сосуды
ОЧЛАЙМА ТИШЕМ (*чəйсыман сəяктə*) — остистое отверстие
ОЧЛЫКЛАР — конечности

Ө

ӨЛГЕРҮ, ЖИТЛЕГҮ, ТУЛУ — созревание
ӨЛЕШ — доля
ИС СИЗҮ ӨЛЕШЕ — обонятельная доля
ӨЛЕШЧЕК — доля
ӨСКЕ СУЛЫШ ЮЛЛАРЫ, ТЫШКЫ СУЛЫШ ЮЛЛАРЫ — верхние
дыхательные пути
ӨЧ КАПКАЧЛЫ КЛАПАН — трёхстворчатый клапан
ӨЯНӘК — эпилепсия

П

ПӘРӘВЕЗ ТЫШЧА (*мидə*) — паутинная оболочка
ПЕЙЕР ТӨЕРЛӘРЕ — Пейеровы бляжки
ПЕРИФЕРИК НЕРВ СИСТЕМАСЫ — периферическая нервная система
ПЕЧҮ — кастрация
ПЛЕВРА ГӨМБӘЗЕ — купол плевры
ПЛЕВРА ТӨКЧЭЛӘРЕ — плевральные ворсинки
ПОТСИНАПТИК МЕМБРАНА — постсинаптическая мембрана
ПРЕСИНАПТИК МЕМБРАНА — мембрана пресинаптическая

Р

РАНВЬЕ ӨЗЕМЕ — Ранвье перехват
 РЕАКТИВЛЫК — реактивность
 РЕЗИСТЕНТЛЫК — резистентность
 РЕЗИСТИВ КАН ТАМЫРЛАРЫ — резистивные сосуды
 РЕКРЕАЦИОН ЙӨКЛӘНЭШ — рекреационная нагрузка
 РЕПРОДУКТИВ ОРГАННАР, ЖЕНСИ ҮРЧҮ ОРГАННАРЫ — репродуктивные органы, органы полового размножения
 РЕФЛЕКС БОЖРАСЫ — рефлекторное кольцо
 РЕФЛЕКС ДУГАСЫ — рефлекторная дуга
 РЕФЛЕКСОГЕН ӨЛКӘ — рефлексогенная зона, рецептивное поле рефлекса
 РЕФРАКТЕРЛЫК — рефрактерность
 РЕЦЕПТИВ ӨЛКӘ — рецептивное поле
 РЕЦЕПТОРЛАР — рецепторы
 РИГИДЛЫК — ригидность
 РИНГЕР ЭРЕМӘСЕ — Рингера раствор

С

САКАУЛЫК — косноязычие
 САКЛАНУ РЕФЛЕКСЛАРЫ — оборонительные рефлексы
 САЛЬТАТОР ҮТКӘРҮ — сальтаторное проведение
 САРЫ АВЫРУЫ — желтуха
 САРЫ БӘЙЛӘВЕЧ — жёлтая связка
 СӘЛАМӘТЛЕК — здоровье
 СЕЛӘГӘЙ — слюна
 СЕЛӘГӘЙ БҮЛЕНҮ — слюноотделение
 СЕҢДЕР — сухожилие
 СЕҢДЕР РЕФЛЕКСЫ — сухожильный рефлекс
 СЕҢҮ, СЕҢДЕРҮ — всасывание
 СЕРОЗ СЫЕКЧА — серозная жидкость
 СЕРОЗ ТЫШЧА — серозная оболочка
 СИГЕЗКУЗ КАНАЛЫ — крестцовый канал
 СИДЕК, БӘВЕЛ — моча
 СИДЕК БҮЛЕП ЧЫГАРУ — мочевыделение
 СИДЕК КИСЛОТАСЫ — мочева́я кислота
 СИДЕК КУЫГЫ — мочевой пузырь
 СИДЕК КУЫГЫ ҮРЕЛМӘСЕ — пузырное сплетение
 СИДЕКЧӘ, МОЧЕВИНА — мочеви́на
 СИДЕК ЧЫГАРУ КАНАЛЫ — мочеиспускательный канал
 СИДЕК ЮЛЛАРЫ — мочеточники
 СИДЕК ЯСАЛУ — мочеобразование

СИДЕК-ЖЕНЕС ОРГАННАРЫ — мочеполовые органы
СИЗУ ОРГАННАРЫ — органы чувств
СИМПАТИК НЕРВ СИСТЕМАСЫ — симпатическая нервная система
СИНОАТРИАЛЬ ТӨЕН — синусно-предсердный узел, синоатриальный узел, узел Кейт-Флака
СИНОВИАЛЬ СҮРҮ — синовиальная оболочка
СИНОВИАЛЬ СЫЕКЧА, БУЫН МАЕ, БУЫН СЫЕКЧАСЫ — синовиальная жидкость, синовиальный
СОМАТИК НЕРВ СИСТЕМАСЫ — соматическая нервная система
СОҢҒЫЛЫК, БАЛА УРЫНЫ — плацента
СӨННӨТЛЕЛЕК — крайняя плоть (препуций)
СӨТ — молоко

АНА СӨТЕ — материнское молоко
СӨТ КИСЛОТАСЫ — молочная кислота
СӨТ ТЕЩҖЛӘРЕ — молочные зубы
СӨЯК(ЛӘР) — кость(и)

АҢКАУ СӨЯГЕ — нёбная кость
БАЛТЫР СӨЯКЛӘРЕ — кости голени
БАШ АРТЫ СӨЯГЕ — затылочная кость
БАШ ТҮВӘСЕ СӨЯГЕ, ЛЕПКӘ СӨЯГЕ — теменная кость
БӘБЕР СӨЯКЛӘРЕ — сесамовидные кости
БЕЛӘЗЕК СӨЯКЛӘРЕ — кости запястья
БЕЛӘК СӨЯКЛӘРЕ — кости предплечья
БОРЫН СӨЯГЕ — носовая кость
БОТ — бедро
БОТ СӨЯГЕ — бедренная кость
ЗУР БАЛТЫР СӨЯГЕ — большеберцовая кость
ИШЕТҮ СӨЯКЧЕГЕ — слуховая кость
КАЛАК СӨЯГЕ — лопатка
КАЛАК СӨЯГЕ СЫРТЫ, КАЛАК СЫРТЫ — ость лопатки
КАСЫК СӨЯГЕ — лонная кость
КЕЧЕ БАЛТЫР СӨЯГЕ — малоберцовая кость
КОЙРЫК(ЧА) СӨЯГЕ — копчиковая кость
КӨЙМӘСЫМАН СӨЯК — ладьевидная кость
КӨПШӘ СӨЯК — трубчатая кость
КУБСЫМАН СӨЯК, ШАКМАКСЫМАН СӨЯК — кубовидная кость
КУЛБАШ СӨЯГЕ, ЖИЛКӘ СӨЯГЕ — плечевая кость
КУЗ ЯШЕ СӨЯГЕ — слёзная кость
КҮКРӘК СӨЯГЕ — грудная кость
КҮППОЧМАКЛЫ КЕЧКЕНӘ СӨЯК — малая многоугольная кость
МАҢГАЙ СӨЯГЕ — лобная кость
ОРЧЫК СӨЯГЕ (БЕЛӘК СӨЯГЕНДӘ) — лучевая кость
ОЧА СӨЯГЕ — тазовая кость
ӨЧКЫРЛЫ СӨЯК — трёхгранная кость
САНДАЛ СӨЯК (УРТА КОЛАКТА) — наковальня
СИГЕЗКУЗ СӨЯГЕ, ЭВЕРНӘ СӨЯГЕ — крестцовая кость
ТАБАН АЛДЫ СӨЯКЛӘРЕ — предплюсневые кости
ТАБАН СӨЯКЛӘРЕ — плюсневые кости
ТЕЛ АСТЫ СӨЯГЕ — подъязычная кость

ТЕРСӘК СӨЯГЕ (БЕЛӘК СӨЯГЕНДӘ) — локтевая кость
 ТӨРӘН (БОРЫН ЭЧЕНДӘГЕ СӨЯК) — сошник
 ТУБЫК СӨЯКЛӘРЕ к. *Табан алды сөякләре*
 УМРАУ СӨЯГЕ — ключица
 УТРАК СӨЯГЕ — седалищная кость
 УЧ СӨЯКЛӘРЕ — пястные кости
 ҮКЧӘ СӨЯГЕ — пяточная кость
 ҮКЧӘ ӨСТЕ СӨЯГЕ, АШЫК (ЧӘКӘН) СӨЯГЕ — таранная кость
 ЧУК СӨЯКЛӘРЕ — кости кисти
 ЧЕЛТӘР СӨЯК — решётчатая кость
 ЧИГӘ СӨЯГЕ — височная кость
 ЧҮКЕЧЧЕК (КОЛАКТА) — молоточек
 ЧӨЙСЫМАН СӨЯК (БАШ СӨЯГЕНДӘ) — клиновидная кость
 ЫРГАКСЫМАН СӨЯК — крючковидная кость
 ЯНБАШ СӨЯГЕ, АТСЫЗ СӨЯК — подвздошная кость
 ЯҢАК СӨЯГЕ — скуловая кость
 ЯРЫМАЙСЫМАН СӨЯК — полулунная кость
 СӨЯК ЖЕЛЕГЕ — костный мозг
 СӨЯК ЛАБИРИНТЫ — костный лабиринт
 СӨЯК ӨСЛЕГЕ, СӨЯК ЯРЫСЫ — надкостница
 СӨЯКЛӘРНЕҢ ХЭРӘКӘТЧЕЛ ТОТАШУЫ — диартроз
 СӨЯЛ — бородавка, мозоль
 СӨЯЛЛЕ ЖҮСЕМ — мозолистое тело
 СПЕРМА (ОРЛЫК) БАВЫ — семенной канатик
 СТАТИК РЕФЛЕКСЛАР — статические рефлексы
 СТЕРЕОТАКСИК МЕТОД — стереотаксический метод
 СТЕРИЛЬЛӘШТЕРҮ — стерилизация
 СТЕРИЛЬЛЕК — стерильность
 СУ БАЛАНСЫ — водный баланс
 СУ-ТОЗ АЛМАШЫ — водно-солевой обмен
 СУ-ТОЗ БАЛАНСЫ — водно-солевой баланс
 СУ ЧӘЧӘГЕ — ветряная оспа
 СУ-ЭЛЕКТРОЛИТЛАР ГОМЕОСТАЗЫ — водно-электролитный гомеостаз
 СУ ЮГАЛТУ — влагопотеря
 СУАЛЧАНСЫМАН ЭЧӘК, СУКЫР ЭЧӘК ҮСЕНТЕСЕ — аппендикс
 СУЗЫЛУЧАНЛЫК, ТАРТЫЛУЧАНЛЫК — растяжимость
 СУКЫР ТАП — слепое пятно
 СУЛАГАЙ — леворукость
 СУЛАП ЧЫГАРУ — выдох, экспирация
 СУЛАП ЧЫГАРЫЛА ТОРГАН ҖАВА — выдыхаемый воздух
 СУЛЫШ — дыхание
 СУЛЫШ АЛУ — вдох
 СУЛЫШ АЛУНЫҢ РЕЗЕРВ КҮЛӘМЕ — резервный объём вдоха (дополнительный воздух)
 СУЛЫШ КОЭФФИЦИЕНТЫ — дыхательный коэффициент
 СУЛЫШ ПИГМЕНТЛАРЫ — дыхательные пигменты
 СУЛЫШ ҮЗӘГЕ — дыхательный центр

СУЛЫШ ЧЫГАРУНЫҢ РЕЗЕРВ КҮЛӘМЕ — резервный объём
выдоха (резервный воздух)
СУЛЫШ ЮЛЛАРЫ — дыхательные пути
СУСАУ — жажда
СУСЫЛ СЫЕКЧА — водянистая влага
СЫРТ — гребень
СЫРТ АСТЫ ЧОКЫРЧЫГЫ — подостная ямка
СЫРТ ӨСТЕ ЧОКЫРЧЫГЫ — надостная ямка

Т

ТАБАН — плюсна
ТАВЫШ — голос
ТАВЫШ АППАРАТЫ — голосовой аппарат
ТАВЫШ ЯРЫГЫ — голосовая щель
ТАВЫШ ЯРЫЛАРЫ — голосовые связки
ТАЖ ҮСЕНТЕСЕ (*терсәк сәягендә*) — венечный отросток
ТАЛАК — селезёнка
ТАМАК — зев
ТАРАЛУ, ЖӘЕЛҮ — иррадиация
ТАРКАЛУ — расщепление
ТАРКАЛЫП МАЙГА ӘЙЛӘНҮ — жировое перерождение
ТАРКАУ СКЛЕРОЗ — рассеянный склероз
ТАУ АВЫРУЫ — горная болезнь, высотная болезнь
ТАЮ, БУЫННАН ЧЫГУ, КАЙМЫГУ, ТАЕП ЧЫГУ — вывих
ТӘМ — вкус
ТӘМ СЫЕКЧАСЫ — аппетитный сок, запальный сок
ТӘМ ТОЮ АНАЛИЗАТОРЫ — вкусовой анализатор
ТӘМ ТОЮ ИМЧӘКЧЕКЛӘРЕ — вкусовые сосочки
ТӘМ ТОЮ ТӨЕРЧЕКЛӘРЕ (*тәм тою имчәкчекләрендә*) — вкусовые почки
ТЕЗ КАПКАЧЫ — коленная чашечка
ТЕЛ — язык
ТЕРӘК-ХӘРӘКӘТ АППАРАТЫ, СӨЯК-МУСКУЛ СИСТЕМАСЫ — опорно-двигательный аппарат, костно-мышечная система
ТЕРКӘҮ — вживление
ТЕРСӘК ҮСЕНТЕСЕ — локтевой отросток
ТЕРСӘК ЧОКЫРЧЫГЫ — локтевая ямка
ТЕШ КОРОНКАСЫ, ТЕШ ТАҖЫ — коронка зуба
ТЕШ(ЛӘР) — зуб(ы)
АКЫЛ ТЕШЕ — зуб мудрости
ДАИМИ ТЕШЛӘР — постоянные зубы
КАЗЫК ТЕШЛӘР — клыки
КИСКЕЧ ТЕШЛӘР — резцы
ӨСТӘМӘ ТЕШЛӘР — добавочные зубы
СӨТ ТЕШЛӘРЕ — молочные зубы

УРТ ТЕШЛӘРЕ, АЗАУ ТЕШЛӘР — коренные зубы
 ТЕШ ОЯСЫ — луночка
 ТЕШ ТАМЫРЫ — зубной корень
 ТЕШСЫМАН ҮСЕНТЕ — зубовидный отросток
 ТЕШ ҮЗӘГЕ — пульпа
 ТИГЕЗЛЕК САКЛАУ ОРГАННАРЫ — органы равновесия
 ТИЗӘК — испражнение, кал
 ТИМРӘҮ — лишай
 ТИР — пот
 ТИРЕ — кожа
 ТОМШЫКСЫМАН ҮСЕНТЕ (*калак сәягендә*) — клювовидный отросток
 ТОНУСНЫ КҮТӘРҮЧЕ ЧАРАЛАР, ХӘЛЛЭНДЕРҮЧЕ ЧАРАЛАР —
 тонизирующие средства
 ТОТКАРЛАНУ — торможение
 ТОТКАРЛАНУ БЕТҮ — растормаживание
 ТӨКЧЭЛӘР — ворсинки
 ТӨКЧЭЛЕ КҮЗЭНӘКЛӘР — волосковые клетки
 ТӨП АЛМАШУ — основной обмен
 ТӨСЛЕ КАТЛАУ — радужная оболочка
 ТӨССЕЗ ШАР — бледный шар
 ТӨШ — ядро
 ТӨШ КҮРҮ — сновидение
 ТУБЫК ЧЫГЫНТЫСЫ — лодыжка
 ТУКЛАНУ НОРМАЛАРЫ — нормы питания
 ТУКМАК ЧОКЫРЫ — вертлужная впадина
 ТУКЫМАЛАР КУЛЬТУРАСЫ — культура тканей
 ТУКЫМА ЯКИ ОРГАННАРНЫ КҮЧЕРЕП УТЫРТУ — пересадка
 тканей или органов
 ТУРЫ КУЕНТЫК — прямая пазуха
 ТҮБӘ ӨЛЕШЕ (*ми тартмасының*) — теменная часть
 ТЫН БЕТҮ, СУЛЫШ КЫСЫЛУ — одышка
 ТЫШКЫ КОЛАК — наружное ухо
 ТЫШКЫ КОЛАК ТИШЕГЕ — наружное слуховое отверстие
 ТЫШКЫ СЕКРЕЦИЯ — внешняя секреция
 ТЫШКЫ (*өске*) СУЛЫШ ЮЛЛАРЫ — верхние дыхательные пути
 ТЫШКЫ ТОТКАРЛАНУ к. *Шартсыз тоткарлану*
 ТЫШЧА, СҮРҮ — оболочка

У

УГЛЕВОДЛАР АЛМАШЫ — углеводный обмен
 УГЫЗ, УЫЗ — молозиво
 УЙЛАУ, ФИКЕРЛӘҮ, ФИКЕР ЙӨРТҮ — мышление
 УМРАУ — ключица

УМРАУ АСТЫ ЛИМФА КӨПШӘСЕ — подключичный лимфатический ствол
УМЫРТКА(ЛАР) — позвонок (позвонки)
УМЫРТКАЛЫК, УМЫРТКАЛЫК БАГАНАСЫ — позвоночник, позвоночный столб
УМЫРТКАНЫҢ ТАК ҮСЕНТЕСЕ — остистый отросток
УМЫРТКААРА КИМЕРЧӘК — межпозвоночный хрящ
УМЫРТКААРА ТИШЕМНӘР — межпозвоночные отверстия
УМЫРТКААРА ТӨЕННӘР — межпозвоночные узлы
УРТ — дёсна
УРТА КОЛАК — среднее ухо
УРТА МИ — средний мозг
УРТАЛЫК АРА, УРТАЛЫК — средостение
УТРАК, АРТ САН — ягодица

Ү

ҮЗӘК НЕРВ СИСТЕМАСЫ — центральная нервная система
ҮЗЛЕГЕННӘН РЕГУЛЯЦИЯЛӘНҮ, ҮЗРЕГУЛЯЦИЯ, ҮЗКӨЙЛӘНҮ — саморегуляция
ҮЗЛЕГЕННӘН СТЕРИЛЬЛӘНҮ — самостерильность
ҮЛЕМ, ҮЛҮ — смерть
ҮҢӘЧ — пищевод
ҮПКӘ — лёгкие
ҮПКӘ ВЕНТИЛЯЦИЯСЕ — вентиляция лёгких
ҮПКӘ КУЫКЧЫГЫ — лёгочная альвеола
ҮПКӘ ЯЛКЫНСЫНУЫ — воспаление лёгких
ҮПКӘДӘ ГАЗЛАР АЛМАШЫ — газообмен в лёгких
ҮПКӘНӘҢ ТЕРЕКЛЕК СЫЕМЫ — жизненная ёмкость лёгких
ҮРЧҮ — размножение
ҮСЕНТЕ — отросток
ҮСЕНТЕАРА БӘЙЛӘВЕЧ — межкостистая связка
ҮСЕНТЕ ӨСТЕ БӘЙЛӘВЕЧЕ — надкостистая связка
ҮТ — желчь
ҮТ КИСЛОТАЛАРЫ — желчные кислоты
ҮТ КУЫГЫ — желчный пузырь
ҮТ ПИГМЕНТЛАРЫ — желчные пигменты
ҮТ ЧЫГАРУ — желчевыделение
ҮТ ЮЛЫ, ҮТ КӨПШӘСЕ — желчный проток
ҮТ ЯСАЛУ — желчеобразование

Ф

ФИЗИОЛОГИК РИТМНАР — физиологические ритмы
ФИЗИОЛОГИК ЭРЕМӘЛӘР — физиологические растворы

ФИКЕРЛӘУ, УЙЛАУ — мышление
ФУНКЦИОНАЛЬ СЫНАУ — функциональная проба
ФУНКЦИОНАЛЬ ХЭРӘКӘТЧӘНЛЕК — функциональная подвижность

Х

ХЭРӘКӘТ — движение
ХЭРӘКӘТ АКТИВЛЫГЫ — двигательная активность
ХЭРӘКӘТ АНАЛИЗАТОРЫ — двигательный анализатор
ХЭРӘКӘТ БЕРӘМЛЕГЕ — двигательная единица
ХЭРӘКӘТ НЕРВ ЖЕПСЕЛЛӘРЕ — двигательные нервные волокна
ХЭРӘКӘТ ҮЗӘГЕ — двигательный центр
ХӘТЕР, ЗИҖЕН — память
ХРУСТАЛИК КҮЧӘРЕ — ось хрусталика

Һ

ҺУШ КИТҮ, ҺУШТАН ЯЗУ — обморок

Ч

ЧӘЙНӘУ — жевание
ЧӘЧ, ЙОН — волос(ы)
ЧӘЧӘК АВЫРУЫ — оспа
ЧӘЧҮРГЕЧ — выйная связка
ЧӘЧҮРГЕЧ СЫЗЫГЫ — выйная линия
ЧЕКРӘН, БАШ АРТЫ ӨЛЕШЕ — затылочная доля
ЧЕЛТӘР КАТЛАУ — сетчатка (ретины), сетчатая оболочка
ЧИГӘ ӨЛЕШЕ — височная доля
ЧИГӘНЕНҖ АСКЫ БОРЫЛМАСЫ — височная извилина нижняя
ЧИГӘНЕНҖ ӨСКЕ БОРЫЛМАСЫ — височная извилина верхняя
ЧУАН, СЫЗЛАВЫК — фурункул
ЧУКМАРСӘЯК (*бот сәяге үсентесе*) — вертел
ЧУКМАРСӘЯК ЧОКЫР — вертлужная впадина
ЧУКРАКЛЫК, САҢГЫРАУЛЫК — глухота
ЧЫГАРЫП ТАШЛАУЧЫ ЕРМАК — выбрасывающий проток
ЧЫГЫНТЫ (*колак яфрагында*) — козелок
ЧЫГЫР — блок

Ш

ШАРТЛЫ РЕФЛЕКСЛАР — условные рефлексы

ШАРТЛЫ ТОТКАРЛАНУ, ЭЧКЕ ТОТКАРЛАНУ — условное тормо-
жение, внутреннее торможение
ШАРТЛЫ ТЫНЫЧСЫЗЛАГЫЧ — условный раздражитель
ШАРТСЫЗ РЕФЛЕКСЛАР — безусловные рефлексы
ШАРТСЫЗ ТОТКАРЛАНУ, ТЫШКЫ ТОТКАРЛАНУ — безусловное тор-
можение, внешнее торможение
ШЕШ — опухоль
ШИКЭР ДИАБЕТЫ — сахарный диабет, сахарное мочеизнурение
ШИКЭРСЕЗ ДИАБЕТ — диабет несахарный, несахарное мочеизнурение

Э

ЭРЕН, ҮЛЕК — гной
ЭРИТРОЦИТЛАРНЫҢ ТӨПКЭ УТЫРУ ТИЗЛЕГЕ — скорость оседания
эритроцитов (СОЭ)
ЭССЕ СУГУ — тепловой удар, тепловая лихорадка
ЭЧ КИТУ — диарея
ЭЧ ПЭРДЭСЕ, КАРЫН МАЕ, МАЙ ПЭРДЭСЕ — сальник
ЭЧЭК(ЛЭР) — кишка(и)
АРЫК ЭЧЭК — тощая кишка
НЕЧКЭ ЭЧЭКЛЭР — тонкие кишки
СУАЛЧАНСЫМАН ҮСЕНТЕ — червеобразный отросток
СУКЫР ЭЧЭК — слепая кишка
ТУРЫ ЭЧЭК — прямая кишка
ТУРЫ ЭЧЭК УРАЛМАСЫ — прямокишечное сплетение
УНИКЕИЛЛЕ ЭЧЭК — двенадцатипёрстная кишка
УНИКЕИЛЛЕ ЭЧЭКНЕҢ ТӨШМЭ ӨЛЕШЕ — нисходящая часть двенад-
цатипёрстной кишки
УРАУЧЫ ЭЧЭК, ТУГЫМ ЭЧЭК — ободочная кишка
АРКЫЛЫ УРАУЧЫ ЭЧЭК — поперечно-ободочная кишка
КҮТЭРЕЛМЭ УРАУЧЫ ЭЧЭК — восходящая ободочная кишка
СИГМАСЫМАН УРАУЧЫ ЭЧЭК — сигмовидная ободочная кишка
ТӨШМЭ УРАУЧЫ ЭЧЭК — нисходящая ободочная кишка
ЮАН ЭЧЭК — толстая кишка
ЯНБАШ ЭЧЭГЕ, ОЧА ЭЧЭГЕ — подвздошная кишка
ЭЧЭК СЫЕКЧАСЫ, ЭЧЭК СҮЛЕ — кишечный сок
ЭЧЭК ЧУАЛУ — заворот кишок
ЭЧЭКЛЕК — кишечник
ЭЧЭКЛЕК МОТОРИКАСЫ — моторика кишечника
ЭЧКЕ ЙОКЫ ҮРЕЛМӘСЕ — внутреннее сонное сплетение
ЭЧКЕ КОЛАК — внутреннее ухо
ЭЧКЕ ОРГАННАР — внутренние органы
ЭЧКЕ СЕКРЕЦИЯ — внутренняя секреция
ЭЧКЕ СЕКРЕЦИЯ БИЗЛӘРЕ — железы внутренней секреции
ЭЧКЕ ТОТКАРЛАНУ к. *Шартлы тоткарлану*
ЭШЧӘНЛЕК ТОГЫ — ток действия

Ю

ЮГАРЫ НЕРВ ЭШЧЭНЛЕГЕ — высшая нервная деятельность

Я

ЯРСЫНУ — возбуждение

ЯРСЫНУ БУСАГАСЫ — порог раздражения

ЯРСЫНУ ПОТЕНЦИАЛЫ — потенциал возбуждения (потенциал действия), пиковый потенциал

ЯРСЫНУЧАНЛЫК — возбудимость

ЯРСЫТКЫЧ, ТЫНЫЧСЫЗЛАГЫЧ — раздражитель

ЯРСЫТУ, ТЭЭСИР ИТУ — раздражение

ЯРЫЛЫ ЛАБИРИНТ (эчке колакта) — перепончатый лабиринт

ЯРЫМАЙСЫМАН КЛАПАННАР — полулунные клапаны

ЯРЫМТҮТЭРЭК КАНАЛЛАР (эчке колакта) — полукружные каналы

ЯРЫМШАРЛАРНЫҢ ФУНКЦИОНАЛЬ АСИММЕТРИЯСЕ — функциональная асимметрия полушарий

ЯСАЛМА АШАТУ — искусственное вскармливание

ЯСАЛМА БӨЕР — искусственная почка

ЯСАЛМА СУЛЫШ — искусственное дыхание

ЯСАЛМА ТУКЛАНДЫРУ — искусственное питание

ЯССЫ ТАБАНЛЫЛЫК — плоскостопие

ЯТЪМӘСЫМАН ФОРМАЦИЯ — ретикулярная формация, сетевидное образование

ЯШЕРЕН ХАЛӘТ — латентное состояние

ЯШЬ — возраст

ЯЛГАН БУЫН — ложный сустав

ЯЛКЫНСЫНУ — воспаление

ЯЛТЫРАВЫК КАН — лаковая кровь

ЯЛЫГУ, АРУ, ТАЛУ, ТАЛЧЫГУ — утомление

ЯМАН ШЕШ, РАК (авыру) — рак, злокачественная опухоль

ЯНБАШ СЫРТЫ — гребень подвздошной кости

ЯНБАШ ҮСЕНТЕСЕ (чыгынтысы) — подвздошная ость

ЯН ТАМЫРЛАР — коллатеральные сосуды

ЯРАЛГЫ — зародыш

ЯРАЛГЫ БАРЛЫККА КИЛУ — зачатие

ЯРАЛГЫ КАТЛАУЛАРЫ — зародышевые листки

ЯРАЛГЫ ПЛАЗМАСЫ — зародышевая плазма

ЯРАЛГЫ СҮРҮЛӘРЕ — зародышевые оболочки

ЯРАЛГЫ ҮСЕШЕ — зародышевое развитие

Учебное издание

**РУССКО-ТАТАРСКИЙ,
ТАТАРСКО-РУССКИЙ
СЛОВАРЬ
БИОЛОГИЧЕСКИХ
ТЕРМИНОВ**

Редакция естественной
и математической
литературы

Зав. редакцией
Ф. Г. ИШТИРЯКОВА

Редактор
Р. З. ЗАКИРОВА

Художественный редактор
Р. А. САЙФУЛЛИНА

Художник обложки
В. Е. БУЛАТОВ

Технический редактор
Р. М. ГАЛИМОВА

Корректоры
Т. Н. САБИРОВА, Р. В. ГАЛЛЯМОВА

Компьютерная верстка
Г. Р. ГАЛИМЗЯНОВОЙ

Изд. лицензия №183 от 7.04.97. Подписано в печать
с оригинал-макета 26.02.2001. Формат 60×90^{1/16}.
Бумага книжно-журнальная. Гарнитура «Школь-
ная». Печать офсетная. Печ. л. 5. Уч.-изд. л. 4,42.
Тираж 3 800 экз.

Издательство «Магариф».
420111. Казань, ул. Баумана, 19.
Тел./факс (8432) 92-57-48.

ООО «Мастер Лайн». 420015 Казань,
ул. Б. Красная, 55.

